

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

jaar	bijlagenr.	categorie/agendanr.
2004	RA04.0114	A 3

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op dinsdag 6 juli 2004 te 16.00 uur in het raadhuis te Emmen

Voorzitter: de heer C. Bijl, burgemeester
Plaatsvervangend voorzitter: de heer H. Huttinga
Secretaris: de heer J.A. Hekman, griffier.

Aanwezig bij de aanvang 33 leden, te weten de heren B.R. Arends, G. Boels, J. Dijkgraaf, H.J. Eising, F. Ensink, A. Haak, W.W.W. Halm, J.C.F.M. van Hees, L.D.S. Hoekstra, A. van Hoffen, G.J. Horstman en H. Huttinga, mevrouw T. Houwing-Haisma, de heren J.G.H. van der Kolk, H. Leutscher, G.J. Mans (middagzitting), A.G. Menzen, A. Meijering, L.T. Pekelsma en T.D. Reitsma, mevrouw S. Rougoor-Mahalbasic, de heren A.W.J. Schoo, A.J. Sleeking en G.J. Stoffers, mevrouw M.H. Thalens-Kolker, de heer J.H. Thole, mevrouw G. van der Veen-Weggemans, de heer R. Vos, mevrouw F.I. van Wieren-Bolt, de heren J.H. de Wildt en J.H. Wittendorp, alsmede mevrouw J. Zinnemers-Warmolts

Later ter vergadering 4 leden, te weten de heren J.D. Dokter, R.R. Ripassa, H.C. Scheltens en B.D. Wilms.

Afwezig 3 leden, te weten mevrouw P.A. de Graaff, de heren G.J. Mans (avondzitting) en J.H. van Rossem en mevrouw M.G. van Vliet.

Tevens aanwezig zijn de wethouders T. Eerenstein (middagzitting), G. Evenhuis, J. Holman, J. Hoogland-Foppen, H.G. Jumelet en J. Kuper, alsmede gemeentesecretaris de heer A.J. Mewe.

Voorafgaande aan de opening van de vergadering biedt de heer Van Meerten van CQ een petitie aan de raad aan, met het verzoek de nieuwbouw van theater/CQ te realiseren.

A1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter opent de vergadering en heet eenieder van harte welkom: raadsleden, college van burgemeester en wethouders en alle belangstellenden en luisteraars naar Radio Emmen.

Er zijn berichten van verhindering van de dames De Graaff en Van Vliet en de heer Van Rossem. Verder zullen de heren Dokter, Ripassa, Scheltens en Wilms later ter vergadering komen en zal de heer Mans de avondzitting niet bijwonen.

Vervolgens deelt spreker mede dat de heer Van Hees heeft verzocht agendapunt B4 (vaststelling verordening artikel 213a Gemeentewet) te behandelen vóór agendapunt B3.

De heer Arends doet een voorstel van orde betreffende de vaststelling van het concernjaarverslag 2003 (agendapunt B1). De PvdA-fractie heeft geconstateerd dat de raad verleden jaar heeft besloten dat van de aanbevelingen van de Rekenkamer over de jaren 2000 en 2001 een actieplan zou worden opgesteld, waarover het college zou rapporteren bij de jaarrekening 2003. Er is een plan gemaakt dat in januari als B-stuk aan de raad is gezonden en dat uiteindelijk als A-stuk is vast-

gesteld. In dat stuk stond dat het college in juli met een rapportage naar de raad zou komen. Thans moet worden vastgesteld dat die rapportage er op dit moment niet is. De fractie acht het van belang dat die wordt meegenomen bij de behandeling van de jaarrekening, gelet op de aanbevelingen van de Rekenkamer, zodat zij voorstelt de jaarrekening 2003 nu wel formeel vast te stellen, aangezien de wet voorschrijft dat dit vóór 15 juli wordt gedaan, maar de inhoudelijke behandeling door te schuiven naar de reguliere raadsvergadering in september aanstaande.

De heer Dijkgraaf vindt dit een lastig punt. Volgens de Groen-Links-fractie is de vaststelling van een jaarrekening met name het moment waarop het college verantwoording aflegt voor het gevoerde beleid in het voorgaande jaar. De bijdrage die zij heeft voorbereid is een inhoudelijke. Besluit de raad de inhoudelijke bespreking van de jaarrekening door te schuiven, dan wil spreker in elk geval een stemverklaring afleggen.

De voorzitter begrijpt dat de heer Dijkgraaf diens waardering voor het college nog vóór de vakantie kwijt wil!

De heer Reitsma deelt mede dat de CDA-fractie het eens kan zijn met het voorstel van de PvdA-fractie, om te voorkomen dat er een perpetuum mobile ontstaat tussen aanbevelingen, amendementen en toezeggingen.

De heer Leutscher sluit zich hierbij namens de VVD-fractie aan.

Wethouder Kuper kan tellen en weet dus dat een meerderheid voor het gedane voorstel is. Daaraan heeft hij op dit moment niets toe te voegen.

De voorzitter trekt de conclusie dat een raadsmeerderheid voor het ordevoorstel is en dat er bij agendapunt B1 dus sprake zal zijn van een sobere behandeling.

De heer Sleeking heeft verleden week een brief aan het college gericht met een verzoek om inlichtingen over het voorontwerpbestemmingsplan 'De Tip'. Daarin heeft hij tevens gevraagd zo mogelijk in de eerstvolgende raadsvergadering, zijnde die van vandaag, op het verzoek te reageren.

De voorzitter stelt vast dat het een brief ex artikel 40 van het Reglement van orde is. Over de behandeling van zo'n verzoek is evenwel geen concrete afspraak gemaakt.

De heer Sleeking vindt het prima als de brief aan het einde van de agenda wordt behandeld.

De voorzitter vraagt zich af of de vragen bekend zijn bij de andere fracties. Omdat hij moet begrijpen dat dit niet zo is, stelt hij voor dat de vragen worden gekopieerd en na de schorsing voor de avondmaaltijd als eerste aan de orde worden gesteld.

De raad stemt hiermee in **(in de loop van de vergadering blijkt niet dienovereenkomstig te worden gehandeld; het onderwerp wordt aan het einde van de vergadering aan de orde gesteld, red.)**.

Desgevraagd stelt de raad de aangepaste agenda vast.

De voorzitter constateert dat op dit moment 'spraakwater' wordt uitgedeeld. Het is een actie van de heer Evenhuis. Deze is door het college op pad gestuurd om meer dividend bij de WMD weg te halen, maar is teruggekomen met 40 liter! Spreker weet niet of de WMD nu dividend in natura wil gaan verstrekken, dan wel of dit slechts een voorbode is!

Wethouder Evenhuis deelt mede dat dit het 'dividend' is op de voorlopige investeringen; de aanloopverliezen komen voor rekening van de gemeente!

B1. Vaststelling concernjaarverslag 2003. [Stuknr. RA04.0096]

De heer Dijkgraaf zegt dat zijn inhoudelijke bijdrage niet zou hebben geleid tot complimenten aan het college voor de jaarrekening 2003 omdat die te veel vragen open laat. Hij wil de jaarrekening nu dan ook onder protest voor kennisgeving aannemen.

De heer Arends behoudt zich namens de PvdA-fractie het recht voor in de begrotingsvergadering terug te komen op punt 2. Dan zal zij bezien of het tekort niet zou moeten worden gedekt uit de WAR. Dit is trouwens mede afhankelijk van

de nog te voeren discussie over de Kadernota.

Wethouder Kuper wacht de inhoudelijke bespreking van de jaarrekening in september aanstaande af.

De voorzitter wijst de heer Dijkgraaf erop dat wordt voorgesteld de jaarrekening 2003 vast te stellen. Daar kan men voor of tegen zijn – voor kennisgeving aannemen kan niet. Vandaar de vraag of de heer Dijkgraaf voor of tegen is.

De heer Dijkgraaf had begrepen dat aanneming voor kennisgeving wél kon, maar als dit niet mogelijk is, wil hij de jaarrekening 2003 onder zwaar protest vaststellen.

De voorzitter zegt dat het college van mening is dat de jaarrekening door de gemeenteraad moet worden vastgesteld en dus niet voor kennisgeving kan worden aangenomen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B1 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten, met inachtneming van het protest van het lid van de GroenLinks-fractie en het door de PvdA-fractie gemaakte voorbehoud ten aanzien van de dekking van het nadelige saldo.

De voorzitter draagt de leiding van de vergadering over aan de vice-voorzitter.

B2. Burgerjaarverslag. [Stuknr. RA04.0103]

De heer Van Hees is van mening is dat het Burgerjaarverslag een geweldige facelift heeft ondergaan. De D66-fractie vindt het heel overzichtelijk en stelt vast dat de aanbevelingen die bij het vorige verslag zijn gedaan erin zijn opgenomen. De burgers kunnen hier eigenlijk niet omheen. Ze treffen het gewoon aan en zullen ook vast worden uitgenodigd het te lezen.

Complimenten voor de voortgang die hiermee is geboekt!

Mevrouw Rougoor-Mahalbasic geeft ook namens de PvdA-fractie complimenten voor het Burgerjaarverslag. De fractie verwelkomt het verslag als een goed middel ter informatie, zelfcontrole en systematische toetsing van het beleid. Met deze tweede uitgave begint het Burgerjaarverslag een concretere vorm te krijgen. De aanbevelingen van de burgemeester zijn helder en concreet en de knelpunten zijn duidelijk aangegeven.

Voor de verspreiding van het Burgerjaarverslag is voor een nieuwe manier gekozen. De fractie hoopt dat het aan de verwachtingen van de burgers voldoet. Dan is er vooruitgang geboekt wat het interactief beleid betreft.

De heer Thole merkt op dat verleden jaar het eerste Burgerjaarverslag is verschenen, naar hij meent in een oplage van 1.600. Er zijn er een paar honderd verstuurd < naar overlegpartners en naar andere gemeenten >, en er zijn er maar 65 afgehaald door burgers. Dat was wel erg magertjes en beslist niet de bedoeling van het Burgerjaarverslag. Vandaar dat nu terecht is gekozen voor een huis-aan-huis verspreiding. Het is een fleurige uitgave met een mooie foto. Hij weet niet of de

mensen die voorop staan allemaal Emmenaren zijn – in elk geval kent hij er niemand van. Hopelijk zullen de burgers het verslag beschouwen als een bewaarnummer; misschien kan dat er nog op worden gezet.

Spreker heeft een opmerking over aanbeveling 2: houd periodiek een klanttevredenheidsonderzoek. Gesteld is: doe dat jaarlijks! In de Structuurnota wordt evenwel geadviseerd over te stappen op een vijfjaarlijks tevredenheidsonderzoek. Hij zou willen voorstellen daar ergens tussenin te gaan zitten en te kiezen voor een periode van drie jaar. Dat is lang en betrouwbaar genoeg om trends te zien.

Complimenten van de CDA-fractie voor de vernieuwde uitgave. Nu maar afwachten hoe de burgers reageren. Wellicht kan dan de volgende editie nog beter worden.

De heer Dijkgraaf heeft in de commissie gezegd: een mooi kaftje! Complimenten voor het verslag bij dezen.

Een suggestie voor het volgend jaar. Als het zo is dat maar weinig mensen het verslag lezen, maak er dan een collectors item van en doe iets multimediaals. Misschien worden dan meer mensen gestimuleerd het verslag echt te lezen.

De heer Leutscher vindt dat het Burgerjaarverslag er op zich prima uit ziet en goed leesbaar is.

In de commissie is aangegeven dat de VVD-fractie verbaasd is over pagina 3. In de versie die in de commissie aan de orde was, werd gesproken over 'Kees Bijl', nu over 'C. Bijl'. Is het de VVD-invloed geweest dat de vermelding van de naam weer is veranderd, of ligt er een ander argument aan ten grondslag?

De burgemeester kan de heer Leutscher geruststellen: het ligt volledig aan de VVD-inbreng in de commissie dat het zo is gegaan. Overigens kan men zich afvragen wat effectief en nodig is. Misschien wordt het allemaal wat informeler als de gekozen burgemeester in beeld komt!

Hij is blij met de positieve toonzetting van de bijdragen. Het is ook zijns inziens een goede zaak dat is besloten het Burgerjaarverslag huis-aan-huis te verspreiden. En wat het multimediale betreft: het verslag komt in elk geval ook op internet.

Natuurlijk is er nog steeds sprake van een ontwikkelingsproces. Dit is het tweede verslag, en men moet niet al te snel tevreden zijn. Bekeken blijft worden hoe het verslag echt een middel kan zijn om de burger te laten zien waar het bestuur mee bezig is en wat eraan kan worden verbeterd.

Positief is spreker over de klankbordgroep. De mensen die daarin zitting hebben genomen, hebben een goede rol gespeeld. Het is af en toe wel aardig met je eigen jargon geconfronteerd te worden, waardoor een leesbaarder en toegankelijker tekst ontstaat. Hij beschouwt de geuite complimenten ook als complimenten aan de klankbordgroep en zal die graag doorgeven.

Over titulatuur en presentatie zal nog een keer worden nagedacht.

De heer Schoo wil van zijn kant ook nog complimenten voor het Burgerjaarverslag geven. Met name de vorm spreekt de DOP-fractie aan. Het verdient aanbeveling in de toekomst ook foldermateriaal op deze wijze uit te brengen.

De burgemeester wenst nog een reactie te geven op de vraag van de heer Thole of de mensen op de foto Emmenaren zijn. De betrokken fotograaf fotografeert heel veel in Emmen, dus de kans is dik aanwezig dat het inderdaad Emmenaren zijn. Dat de heer Thole ze niet kent, tja... Spreker moet trouwens eerlijk moet zeggen de mensen ook niet te kennen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B2 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

De vice-voorzitter draagt de leiding van de vergadering over aan de voorzitter.

Zoals eerder afgesproken, wordt thans eerst aan de orde gesteld:

B4. Vaststelling verordening artikel 213a Gemeentewet. **[Stuknr. RA04.0073]**

Mevrouw Rougoor-Mahalbasic deelt mede dat de PvdA-fractie blij is dat het college met dit voorstel is gekomen. De fractie vindt het belangrijk dat doeltreffendheidsaspect in voldoende mate tot uitdrukking komt in de programmabegroting en de jaarrekening. Hopelijk heeft de wethouder er gelijk in dat niet het risico bestaat dat de metingen van de kwaliteit niet op een goede manier uitgevoerd worden.

Wethouder Kuper is blij dat nu, nadat hierover in een aantal vergaderingen is gesproken, blijkbaar kan worden ingestemd met de verordening ex artikel 213a van de Gemeentewet.

Mevrouw Rougoor stelde dat erop moet worden gelet dat de doeltreffendheid goed wordt gemeten. In reactie hierop verwijst spreker naar de laatste risicoworkshop, waarin door de leider werd gezegd dat de gemeente Emmen met de programmabegroting al aardig op streek is, gezien de acht beleidsterreinen waarvoor zij SMART-doelstellingen heeft geformuleerd. Die zullen leidraad zijn bij het meten van de effectiviteit. Hij wil zeker niet onder stoelen of banken steken dat het een proces van vallen en opstaan zal zijn, maar zowel het college als de raad zit er zelf bij. Hij heeft er dan ook alle vertrouwen in.

Mevrouw Rougoor-Mahalbasic maakt uit de woorden van de wethouder op dat de raad nog de kans krijgt er een oordeel over te geven, naar zij begrijpt al in november aanstaande, wanneer het college met het onderzoeksplan komt. De fractie zal er in de toekomst op terugkomen om een en ander te evalueren.

Wethouder Kuper stelt vast dat de PvdA-fractie en hij het eens zijn.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens conform het onder nr. B4 vermelde voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

(De heer Scheltens komt ter vergadering).

B3. Kadernota 2004.
[Stuknr. RA04.0097]

De heer Arends constateert dat het buiten mooi weer is. Er is een aangename temperatuur en er zijn een heleboel vrolijke mensen. Je kunt niet anders dan vaststellen dat het zomer is. Kijk je echter binnen, dan zie je sombere teksten, kille beleidsvooruitzichten, strakke gezichten. Je zou haast kunnen zeggen dat het winter is, de winter van de eigen verantwoordelijkheid waarin met minder middelen velen aan hun lot worden overgelaten. Zoek maar een doos, zoek elkaar en houd zo elkaar maar warm in de hoop op een snelle terugkeer van de lente!

Kadernota 2005, want volgens spreker is verleden jaar de Kadernota 2004 behandeld. Hij wil graag ingaan op de situatie in 2004, 2005 en volgende jaren en de richting van denken ten aanzien van beleidsmaatregelen volgens de PvdA-fractie.

Kijkend naar de situatie voor 2004, constateert de fractie dat in november 2003 een begroting is vastgesteld die sluitend was. Nu ziet zij een tekort van € 7 miljoen, nadat er € 1,5 miljoen is gerepareerd. De vraag van de fractie is: hoe is dat binnen deze termijn mogelijk? Een bedrag van € 4 miljoen is wel het gevolg van rijksbeleid, maar dat laat onverlet dat er in eigen huis nog een tekort van € 3 miljoen is te verhapstukken. De maatregelen die het college op pagina 8 voor 2004 onder a. en b. presenteert, maken volgens de PvdA-fractie onderdeel uit van de begroting 2004. Het zijn ook geen maatregelen die een relatie hebben met de situatie die zich nu voordoet. De aanvullende maatregelen hebben een relatie met beheersing en onderuitputting. De vraag die bij de fractie opkwam, is: is het college niet tot méér in staat dan het verwachte tekort over 2004 met slechts € 1,5 miljoen verminderen? Dat bedrag heeft dan ook nog een sterk boekhoudkundig karakter. De fractie vraagt zich af hoe het zit met de discipline en het beheer in dit huis. Als je ziet dat de overschrijding van de budgetten in 2004 € 865.000,- bedraagt, dan kun je je afvragen hoe de begrotingsdiscipline in dit huis is. Als je ziet dat de loonkosten met € 500.000,- toenemen, dan kun je je afvragen: is een en ander niet op te vangen binnen het totaal van de loonkosten. Als de fractie leest dat er in de afgelopen vier jaar een achterstand van 9% is opgelopen en dat die niet wordt gecompenseerd door gestegen prijzen, dan vraagt zij zich af wat er in die vier jaren gebeurd is. Als je weet dat de budgetten niet nominaal stijgen, dan zul je je daar in je uitgavenpatroon naar moeten richten. Af en toe heeft de fractie zich in gemoede afgevraagd wat nog het nut is van het vaststellen van een begroting.

Een vraag die zij ook wil opwerpen, is: moet men de BAR wel willen aanspreken voor het afdekken van het tekort over 2004 en 2003? Deze ingreep vermindert namelijk de jaarlijkse rentelasten met € 350.000,-. Dat is al een bezuinigingsmaatregel die moet worden genomen. Waarom is de afdekking uit de WAR niet in overweging genomen? De PvdA-fractie zou zich kunnen voorstellen dat toch wordt gekozen voor dekking uit de WAR en dat daarbij tegelijkertijd een actieplan wordt gevoegd om die reserve in een tijdsbestek van vier jaar weer terug te brengen op het huidige niveau. Op voorhand is de fractie nog geen voorstandster van afdekking uit de BAR.

Wat de situatie voor 2005 en volgende jaren betreft is de Kadernota een informatief stuk, maar beschrijvend en consta-

terend. Er komt weinig analyse van oorzaken in voor. In dit verband kan ook worden verwezen naar de aanbevelingen van de Rekenkamer en de accountant met betrekking tot een analyse van het rekeningresultaat 2003. Een analyse van de oorzaken is van belang om te weten hoe je verder moet handelen. De heer Van Hoffen zegt altijd: "In het heden ligt het verleden en in het nu wat komen zal."

De heer Van Hoffen merkt op dat dit straks nog komt!

De heer Arends wilde er eens vroeg bij zijn!

Het verdient aanbeveling een aantal zaken heel goed te analyseren. Wat de fractie ook mist, is een analyse van en een visie op een oplossingsrichting in relatie tot het eigen gemeentelijk beleid en het belang hiervan voor de lokale gemeenschap, oftewel: het eigen politieke klimaat.

De coalitie van Emmen is niet dezelfde coalitie als in 'Den Haag'. Het doorkorten van rijkskortingen is niet in alle opzichten het uitgangspunt van de PvdA-fractie. Zij heeft in dezen een eigen verantwoordelijkheid, en zij neemt aan dat de fracties van CDA en VVD zal aanspreken, misschien ook de fractie van D66 wel. Sprekers fractie wil vasthouden aan het sociaal beleid, conform de besluitvorming over de Wet werk en bijstand (WWB) van mei jongstleden.

Als de fractie leest dat het collegeprogramma herijkt gaat worden, kan zij daar alle begrip voor hebben, want men zal met elkaar de realiteit onder ogen moeten zien, maar zij wil het college toch ook oproepen ambitie te blijven houden en tentoon te blijven spreiden. Immers, zonder ambitie heeft het geen enkele zin dat de raad hier zit; dan kunnen alle raadsleden wel naar huis gaan, want dan gaat alles gewoon wel door. Er moet eenvoudig ambitie zijn voor de toekomst van Emmen. Men zal echter ook realistisch moeten zijn. Alles kan niet meer in het tempo dat in 2002 voor ogen stond. En afbreken zonder perspectief op opbouw zal niet motiveren en enthousiasmeren, dus er zal naast bezuinigingen ook moeten worden bekeken of er nog mogelijkheden zijn voor nieuw beleid. Dat vraagt om meer bezuinigingen, maar ook om het geven van uitzicht op andere keuzes.

Wat de PvdA-fractie betreft wordt het totale budget van de gemeente, dus niet alleen het beïnvloedbare deel, betrokken bij het vinden van dekkings- en budgettaire mogelijkheden. Er zou kunnen worden gekozen voor een pakket van maatregelen dat niet alleen het te bezuinigen bedrag omvat, maar ook ruimte creëert voor nieuw beleid en ruimte laat voor keuzemogelijkheden voor de raad. In november zal de fractie ook zelf met bezuinigingsmaatregelen komen.

Vervolgens de beleidsmaatregelen die de fractie voor ogen staan voor het afdekken van de tekorten. Als zij kijkt naar het voorzieningenniveau, stelt zij dat er in fysieke zin meer moet worden geclusterd. Zij is er zich evenwel van bewust dat hierbij waarschijnlijk de kosten voor de baat zullen uitgaan.

Ten aanzien van de niet-fysieke voorzieningen < te denken valt dan met name aan voorzieningen op het gebied van welzijn en onderwijs > zijn zaken best bespreekbaar, doch laat men geen ondoordachte maatregelen nemen die weliswaar op korte termijn voordeel opleveren, maar op langere termijn meer afbreken waardoor ze vervolgens juist meer geld gaan kosten.

Met betrekking tot de openeinde- en gemeenschappelijke regelingen stelt de PvdA-fractie: schroei waar mogelijk dat

soort regelingen dicht! Zij wil een principiële discussie aangaan over tal van gemeenschappelijke regelingen. Spreker denkt hierbij aan de GGD en ook aan EMCO. Waar het gaat over de subsidieverordeningen beveelt de fractie aan deze eens kritisch tegen het licht te houden. Hierbij kan worden verwezen naar de aanbeveling van de Rekenkamer, naar spreker meent over 2001, over het kiezen van budget- of outputsubsidie, in plaats van exploitatiesubsidie waarbij in dit huis allerlei begrotingen vooraf en jaarrekeningen achteraf worden gecheckt, waarbij dan moet worden geconstateerd dat een stichting die een budget heeft van € 200,- er op jaarbasis € 250,- aan overhoudt. Volgens spreker kan dat efficiënter.

Zijn fractie wil ook praten over een eigen bijdrage voor inkomensgroepen die een subsidie niet per se nodig hebben, bijvoorbeeld in relatie tot de WVG. Er zou eveneens kunnen worden gedacht over het inperken van de groep rechthebbenden, bijvoorbeeld de groep niet-gehandicapte ouderen die het WVG-vervoer mag gebruiken, maar die dat niet per se nodig heeft.

Ten aanzien van de gemeentelijke tarieven, belastingen en leges is wat de PvdA-fractie betreft verhoging onafwendbaar en bespreekbaar, maar wel in relatie tot de prestatie die daar tegenover staat.

De fractie heeft kennisgenomen van de brief die het college heeft gestuurd aan allerlei instellingen en verenigingen over 5% bezuiniging op het totale subsidiebedrag. Op zich vindt zij dit geen onlogisch punt, alleen is zij van mening dat niet met de kaasschaaf in de rondte moet worden gegaan en dat keuzes moeten worden gemaakt. En als op een instelling wordt bezuinigd, geef dan ook aan wat zij voor die 95, 90 of 80% nog wel mag doen en wat niet meer hoeft te worden gedaan. Dat is eveneens een keuze die moet worden gemaakt, want men kan niet verwachten dat een vereniging of instelling met minder geld hetzelfde blijft doen.

Het laatste geldt tevens voor het eigen huis. Als de gemeente elders 5% op wil bezuinigen, is het naar de mening van de fractie tenminste rechtvaardig dat ook in dit huis 5% wordt bezuinigd. Die taakstelling zal dus op de eigen organisatie moeten worden gelegd. Ook hier geldt dan: wat wil de raad niet meer en wat nog wel? Voor haar zijn verzelfstandiging of privatisering bespreekbaar en mogelijk. Zij wil nadrukkelijk kijken naar andere vormen, bijvoorbeeld door efficiency; daarnaast heeft spreker het al gehad over subsidieverordeningen, maar er zou ook kunnen worden gedacht aan het koppelen van bestanden waardoor zo veel mogelijk eenmalige invoer van gegevens kan plaatsvinden en controle op gegevens elders eerder en gemakkelijker kan. En nogmaals wil de fractie wijzen op een strakke begrotingsdiscipline. Ook wil zij in overweging geven de budgetten nadrukkelijker te gaan normeren. Zij kan zich voorstellen dat er controleerbare afspraken tussen raad en college komen en afrekenbare contracten tussen college en ambtelijke leiding. Zo zou kunnen worden gesteld dat op een begrotingspost maar 3% mag worden afgeweken en dat binnen het geheel van de begroting compensatie moet plaatsvinden.

Vervolgens nog twee kleine opmerkingen.

Met betrekking tot de frictiekosten ziet de PvdA-fractie nadrukkelijk een relatie met OOT. Op voorhand wil zij daartegen geen barrière opwerpen, maar zij wil wel graag weten onder welke voorwaarden en met doelstellingen een frictiebudget

gecreëerd zou moeten worden. Het afdekken uit de BAR is voor haar nog wel een punt van discussie.

Zonder op alle afzonderlijke punten in te gaan of die van minder belang te noemen, wil spreker nog de sporthal De Zon in Klazienaveen noemen. Daarvan zeggen B&W dat het niet laten doorgaan van de nieuwbouw voor hen bespreekbaar is. De PvdA-fractie zegt: nieuwbouw ja, tenzij! Dat 'tenzij' betekent dat, als er zich onverwachte omstandigheden voordoen, heroverweging dient plaats te vinden, maar in principe is het voor de fractie 'ja'.

Aan het begin van zijn betoog heeft al gezegd dat het zomer is, het seizoen van groeien en bloeien. Hij heeft een aantal bloempjes uit een zakje zaad, vergeet-me-nietjes. Dergelijke zakjes zijn uitgedeeld bij de verkiezingen. Daarvoor de mensen op laten komen, is aardig gelukt: 38% in Emmen heeft gestemd op de PvdA, waarvoor bij dezen nog dank. Na de verkiezingen dienen de vergeet-me-nietjes voor de kiezers heel goed als herinnering aan wat door politici allemaal is gezegd. Spreker heeft gelezen dat een Compasnummer CDA-raadslid een appeltje voor de dorst heeft weggegeven en dat dit raadslid daarvoor een zakje bloemzaadjes heeft teruggekregen. En warempel, nu komen de zaadjes niet op, jammerlijk. Vanzelfsprekend moet goede zorg worden verleend aan de vergeet-me-nietjes. Sprekers oudste dochter heeft dat wél voor elkaar gekregen – hijzelf is niet zo groenevinger-achtig! Om de andere dag water geven en niet in het felle zonlicht zetten en dit is het resultaat. Ze zijn sterk en sociaal, met de zorg van Wouter! Spreker heeft nog twee zakjes zaad die hij aan de heer Thole wil geven, met het advies: goed verzorgen met de zorg van Wouter en niet de eigen verantwoordelijkheid van Jan Peter, dan komt het allemaal goed!

De heer Thole zegt voor de gave hartelijk dank. Hij waardeert die zeer, alleen heeft hij zaterdag al een nieuw zakje gekocht bij de plaatselijke zaadhandel!

De heer Ensink heeft geen zakjes met zaad meegenomen, want is als boer gewend in het voorjaar te zaaien. Zoals het er nu naar uit ziet, staat er een aardige oogst aan te komen! Het weer kan echter nog veel roet in het eten gooien.

De heer Van Hoffen vraagt wanneer de heer Ensink dan de wintertarwe zaait.

De heer Ensink zaait geen wintertarwe meer, maar houdt het bij brouwergerst! Het gaat om een fantastische combinatie tussen Agrifirm en Bavaria!

De voorzitter verwacht de volgende keer andere flessen op tafel!

De heer Ensink zal het er eens over hebben!

Nu dan de Kadernota. In het voorwoord schrijft het college dat het financiële aspect in deze Kadernota, gezien de huidige budgettaire positie, een sterke nadruk heeft gekregen. Als je vervolgens de paragrafen 2 en 3 doorneemt, ben je haast geneigd te denken: het eind der tijden is nabij! De CDA-fractie is geschrokken van de constatering in paragraaf 3 dat er ondanks een aantal reeds genomen maatregelen ter beperking van het tekort voor 2004 nog steeds een tekort resteert van maar liefst € 6,9 miljoen, een bedrag dat dan ten

laste van de BAR moet worden gebracht. De omvang van de BAR zal dan binnen een jaar verminderen van bijna € 30 miljoen per 1 januari 2004 tot € 18,8 miljoen. De vraag is: is dit wel toegestaan, ook in het kader van het toezicht?

In hoofdstuk 2 van paragraaf 1 wordt in het kort een analyse gegeven van de huidige financiële situatie: lagere inkomsten (een lagere algemene uitkering gemeentefonds en een tegenvallende uitkering behoeftzaamheidsreserve), alsmede beduidend hogere uitgaven (hogere loonkosten, kosten EMCO, Wet werk en bijstand en WVG). In de Kadernota worden deze lagere inkomsten en hogere uitgaven duidelijk en uitvoerig toegelicht. De CDA-fractie heeft verleden jaar bij de behandeling van de Kadernota aangegeven dat voor haar een sluitende begroting het uitgangspunt is. Daarvoor bestaan de volgende mogelijkheden: inkomsten verhogen en uitgaven verminderen. Eventueel kan ook nog een deel van de reserves worden aangewend, maar dat heeft ook zo z'n negatieve bijwerkingen; in wezen biedt dit slechts tijdelijk soelaas. Vanuit een aantal uitgangspunten wil de fractie mogelijke oplossingsrichtingen aangeven. Zij wil dit doen vanuit de vraag: waarvoor is er de gemeentelijke overheid? Ook bij de behandeling van de begroting 2004 heeft zij dit al aan de orde gesteld. Toen heeft zij aangegeven dat de overheid niet alle problemen kan oplossen.

In de Kadernota die thans aan de orde is, komt het college met een aantal uitgangspunten, genoemd in paragraaf 3 op pagina 9, hoofdstuk structurele maatregelen. De CDA-fractie kan zich in het algemeen wel vinden in deze uitgangspunten, maar op onderdelen wil zij een aantal opmerkingen c.q. voorbehouden maken. Verder leest zij in hetzelfde hoofdstuk dat het college een heroverwegingspakket heeft samengesteld, bestaande uit een zestal onderdelen.

Waar het gaat om voorstellen tot verhoging van inkomsten, wil de fractie het volgende aan de orde stellen.

Gereferereerd zij aan opmerkingen die zij verleden jaar heeft gemaakt ten aanzien van het verhogen van inkomsten, zoals vergroting van de woningproductie. Verleden jaar heeft de fractie er bij het college sterk op aangedrongen alles in het werk te stellen om aan de vergroting van de woningproductie hoge prioriteit toe te kennen. Dat levert in meerdere opzichten veel geld op: leges bouwvergunningen, uitgifte kavels, extra OZB, hogere uitkering uit het gemeentefonds en meer werkgelegenheid in de bouwsector. Ten aanzien van de uitkering uit het gemeentefonds is onthutst kennisgenomen van punt d. van bijlage 1, bijstelling raming. Achteraf wordt de CDA-fractie in haar opvatting bevestigd. Het college schrijft dat met name door de stagnatie van de woningproductie en de verhoogde sloop van woningen de bij de begroting 2004 gehanteerde prognoses moeten worden bijgesteld, te weten: in 2004 € 20.000,- negatief, oplopend tot maar liefst € 235.000,- negatief in 2007. Ondanks het feit dat er nu een actieprogramma in werking is, is de fractie van mening dat op korte termijn een extra inspanning is vereist om te komen tot veel meer woningen in de gemeente. Zowel door de provincie als door het rijk wordt er momenteel veel nadruk op gelegd dat er in gemeenten veel meer dan thans seniorenwoningen moeten worden gebouwd. In dit verband wil de fractie ook even herinneren aan de problematiek van de 20ste penning.

Voor veel dorpen en wijken zijn bestemmingsplannen in voorbereiding. Elk plan heeft zo z'n eigen traject en doorlooptijd. De inzet van medewerkers op de afdeling moet zo

over alle in voorbereiding zijnde plannen worden verdeeld. De CDA-fractie stelt voor één modelplan voor vele wijken en dorpen te maken. Naar haar mening leidt dit tot een grotere efficiency en tijdswinst. Juist omdat veel veenkoloniale dorpen (Nieuw-Weerdinge, Emmer- en Barger-Compascuum, Nieuw-Dordrecht, Zwartermeer, gedeeltelijk Klazienaveen, Weiteveen, Nieuw-Schoonebeek, Zandpol, Nieuw-Amsterdam en Erica) veel overeenkomsten vertonen, moet het mogelijk zijn één modelplan te maken, zodat slechts op enkele onderdelen specifieke, locatiegebonden paragrafen hoeven te worden opgenomen.

Over de Delftlanden is in bijlage 2 onder punt 1 een samenvatting van aandachtspunten te lezen. De planvorming betreffende de Delftlanden bevindt zich in het eindstadium. Wat is op dit moment de aard en de omvang van de problematiek? Wanneer denkt het college dat deze problematiek zal zijn opgelost? Wat kost het op dit moment de gemeente Emmen per maand dat Delftlanden nog steeds niet in exploitatie kan worden genomen? En wie heeft de regiefunctie?

Bij de behandeling van de begroting 2004 heeft de CDA-fractie reeds een extra verhoging van de OZB bepleit. Zij is daar nog steeds voor. Met name voor het in stand houden van goede voorzieningen, een passend minimabeleid, goed onderhoud van wegen en openbaar groen is een extra OZB-verhoging onvermijdelijk. Overigens gaat de fractie ervan uit dat er in deze kabinetsperiode geen afschaffing van het OZB-gebruikersdeel zal plaatsvinden. Voorts stelt de fractie voor de rioolretributie uit de OZB te halen en kostendekkend door te voeren. Zij ziet in dit verband weinig principieel verschil met de tariefvorming inzake de reiniging.

Meer samenwerking met buurgemeenten en de EDR – de fractie denkt dat Emmen via regionale samenwerking, de Regiovisie cluster Oost, en door middel van het benutten van Europese subsidies z'n inkomsten nog kan verbeteren, bijvoorbeeld via programma's van Interreg.

Voorts kunnen de uitgaven worden beperkt. Verleden jaar is door de CDA-fractie aangegeven dat voor haar het uitgangspunt is dat bezuinigingen eerst intern moeten worden gezocht. In hoofdstuk 3 van paragraaf 2 is te zien dat het college nu besluiten heeft genomen die moeten leiden tot vermindering van de personeels- en organisatiekosten. De fractie hecht veel waarde aan de uitvoering van het organisatieontwikkelingstraject. Dit laat echter onverlet dat bij de huidige financiële situatie de omvang van de personeelsformatie niet buiten beschouwing kan worden gehouden. In uitgangspunt 2 van het hoofdstuk 'structurele maatregelen' wordt dit duidelijk aangegeven. De fractie beseft zeer wel dat de te verwachten tekorten niet alleen op het bordje van de organisatie kunnen worden gelegd. Gezien de argumentatie in de indertijd gevoerde discussie over de gemeentelijke herindeling in Drenthe, vindt de fractie dat de personeelsformatie terug moet naar bijvoorbeeld de basisformatie op 1 januari 1998. Er komt bij dat een kleinere formatie ook leidt tot een vermindering van de huisvestingslasten. Verder bepleit zij een grotere efficiency met betrekking tot handhaving waarbij meerdere diensten zijn betrokken. Het komt nogal eens voor dat diverse diensten achter elkaar hetzelfde bedrijf controleren. Ook stelt zij voor de regels betreffende interne controle en verantwoording eens kritisch tegen het licht te houden en op hun doelmatigheid en doeltreffendheid te toetsen. In het Sociaal Jaarverslag is te zien hoe de personeelsformatie zich heeft

ontwikkeld. Voor het eerst sinds jaren is er een duidelijke ombuiging waar te nemen in de omvang van die formatie. Volgens de laatste gegevens, daterend van gisteren, is er sprake van een teruggang met 17 medewerkers.

De CDA-fractie is van mening dat het privatiseren van bedrijfsonderdelen geen doel op zichzelf moet zijn. Toch is zij het eens met de voorgenomen verzelfstandiging van de dienst reiniging. Het vorig jaar heeft de fractie voorgesteld ten aanzien van het onderhoud van het openbaar groen te onderzoeken of de gemeente dit onderhoud nog wel zelf voor een deel moet blijven doen. Zij stelt voor op korte termijn de mogelijkheden te bezien om al het groenonderhoud aan EMCO over te dragen. Daarover zou dan in de commissievergadering van oktober kunnen worden gerapporteerd.

Voorts is de fractie van mening dat het bureau schuldhulpverlening dient te worden ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Drentse Kredietbank.

Ook stelt zij een onderzoek voor naar verzelfstandiging van het theater de Muzeval en het beheer van gemeentelijke gebouwen, inclusief de schoolgebouwen.

Rapportage inhuur externe bureaus en opdrachten beleidsnota's – de CDA-fractie verzoekt het college in bijvoorbeeld september of oktober de raad te informeren over de inhuur van externe bureaus en over het aantal en de aard van de gegeven opdrachten voor beleidsnota's.

De fractie is van mening dat ICT een kerntaak is van de gemeente. Jarenlang is erop aangedrongen méér te investeren in ICT. Dat leidt naar een snellere verwerking van gegevens. Verleden jaar heeft de fractie onderzocht hoeveel er bij andere gemeenten wordt uitgegeven aan ICT. Daaruit bleek dat de gemeente Emmen daarmee bepaald niet aan de hoge kant zit. Zij is van mening dat er in ICT geïnvesteerd moet worden, met name ten behoeve van een verdere beheersing van de bedrijfsvoering en van de organisatie in het algemeen. Met name voor de afdeling ruimtelijke ordening en GEO-informatie is een adequate ICT-voorziening een eerste vereiste.

Vervolgens nog enige opmerkingen over grote projecten.

Theater/CQ: de CDA-fractie heeft recentelijk kennisgenomen van de rapportage over de mogelijkheden en de onmogelijkheden. Uit de cijfers blijkt dat er beduidend meer structureel geld nodig is voor het realiseren van een dergelijke voorziening. Uit de Kadernota blijkt dat de extra middelen zomaar niet voor handen zijn. Vandaar dat ook alle alternatieven in ogenschouw dienen te worden genomen. Wil de gemeente een nieuw theater realiseren, dan kan dat alleen maar in een PPS-constructie, want de gemeente kan dit niet alleen. Verder is de CDA-fractie van mening dat er een afstemming met het theater De Tamboer in Hoogeveen dient plaats te vinden. De fractie heeft altijd gepleit voor een meer regionale afstemming middels de Regiovisie.

Over de sporthal in Klazienaveen schrijft het college in de Kadernota dat voor de realisering van een nieuwe hal is uitgegaan van een jaarlast van € 143.000,- en van een incidenteel bedrag van € 450.000,-. B&W concluderen dat, gezien de huidige financiële positie van de gemeente, het niet laten doorgaan van dit project voor hen bespreekbaar is. De CDA-fractie vindt deze conclusie op dit moment niet vanzelfsprekend en ook te voorbarig. Zij stelt voor dat het college in een rapportage alle feiten op een rij zet en die rapportage vervolgens zo spoedig mogelijk, wat de fractie betreft al in septem-

ber, in de betrokken raadscommissie aan de orde stelt. De fractie hecht eraan dat er een modernisering en een uitbreiding van de capaciteit in Klazienaveen wordt gerealiseerd.

Voorts een opmerking over het sociaal beleid, inclusief het minimabeleid.

Over de uitgaven voor de WVG wordt de raad op pagina 14 van bijlage 1 hierover uitvoerig geïnformeerd. Het blijkt dat er bij ongewijzigd beleid steeds grotere tekorten zullen ontstaan, in 2004 € 1,4 miljoen en in 2005 oplopend tot € 2,8 miljoen. De CDA-fractie stelt voor te spreken over mogelijkheden om de WVG inkomensafhankelijk te maken. Zij is bereid met het college van gedachten te wisselen over de voorgestelde maatregelen. Wel stuit nu al het voorstel om de individuele vervoersvergoeding voor kinderen tot 16 jaar af te schaffen op bezwaren.

De CDA-fractie is voorstandster van een goed en passend minimabeleid. Wel is zij van mening dat ook in dezen een zekere regionale afstemming bespreekbaar moet zijn. Het verzoek aan het college is de raad te informeren over het minimabeleid in de nabuurgemeenten en bijvoorbeeld in de Regiovisie-gemeenten in de cluster Oost.

Over voorzieningen en accommodaties heeft de fractie verleden jaar opgemerkt dat het voor haar van wezenlijk belang is dat er een duidelijk perspectief wordt geboden. Zij voelt er niets voor zomaar bezuinigingen door te voeren, zonder dat duidelijk is wat het toekomstperspectief voor de gemeente en de gemeenschappen is. Het afgelopen jaar is de gemeente bezig geweest met het structuurplan. Voor sprekers fractie is het vastgestelde structuurplan een belangrijk toetsingskader. Zij dringt er bij het college op aan het aanbod van voorzieningen integraal te beoordelen. Veel voorzieningen hebben een welzijns-, een sport- en een onderwijskarakter; het een is vaak niet los te zien van het ander. Daarom is een integrale benadering een absolute 'must'. Daarnaast is de fractie van mening dat ook indringend moet worden gekeken naar het reeds voorhanden zijn van niet-gemeentelijke gebouwen die toch een welzijnsfunctie vervullen, bijvoorbeeld gebouwen die vanuit een kerkelijke achtergrond worden geëxploiteerd.

Tot slot: aan het begin van dit betoog heeft spreker de verzuchting geslaakt dat het bijna lijkt alsof het einde der tijden nabij is. Echter, CDA'ers zijn naar zijn mening zijn verplicht zich tegen een dergelijke fatalistische oprisping te verzetten. De raad staat voor lastige keuzes, want economisch zit het tij niet mee. Niettemin zal de fractie vanuit haar christen-democratische overtuiging een bijdrage leveren aan het bestuur van deze gemeente.

De heer Leutscher zegt dat de leden van de VVD-fractie als liberalen wel bezorgd, maar niet somber zijn; dat past bij vooruitgangsoptimisten, ook als de gemeente in grote financiële problemen verkeert. Het is niet voor het eerst dat dit aan de orde is, maar wel in deze mate. Het is in het verleden met name de VVD-fractie geweest die daarvoor continu gewaarschuwd heeft. Te veel is politiek omgezet in structureel beleid en nu zit de gemeente met de gebakken peren. Dit vraagt om heldere keuzes en waar nodig om harde maatregelen. De vraag is echter wel: op welke wijze lukt het de politiek zonder sentiment tot meerderheden te komen? Voor de VVD-fractie geldt een zestal spelregels die zij graag met het college en de raad zou willen afspreken met het oog op de bespreking in het najaar.

1. Het college komt na de vakantie met een pakket bezuinigingen met een omvang van € 10 miljoen.
2. Dit pakket is evenwichtig samengesteld, wat betekent dat de lasten, dus de pijn, evenwichtig verdeeld is over de beleidsterreinen en de portefeuillehouders.
3. Omtrent het pakket bezuinigingen bestaat binnen het college consensus;
4. Wijzigingen van de zijde van de raad kunnen alleen wanneer er sprake is van een zelf aangedragen en reële financiële dekking.
5. Rijkskortingen worden volledig doorgesloopt.
6. Er wordt geen beroep gedaan op de WAR.

Bij de VVD-fractie bestaat ook een aantal ideeën en suggesties om te komen tot een pakket bezuinigingen. Ten eerste, zoals reeds gezegd: rijkskortingen worden volledig doorgesloopt op gemeenteniveau. Ten tweede: heroriëntatie op reeds vastgesteld, maar nog niet uitgevoerd en nog te beïnvloeden beleid. Ten derde: een volledige heroriëntatie op het subsidiebeleid. Bij de behandeling van de begroting 2004 is dit punt ook aangedragen. Eigenlijk zou men moeten zeggen: met subsidies terug naar het nulpunt en daarna bezien hoe subsidies kunnen worden toegekend, met daaraan gekoppeld een afbouwregeling. Ten vierde: het verkleinen van het ambtenarenkorps met minimaal 200 fte's. Ten vijfde: herbezuiniging op het voorzieningsniveau.

Kijkend naar het structuurplan kan men zich de vraag stellen wat de hele discussie heeft opgeleverd. De fractie zegt: eigenlijk niets. Het gaat erom dat de politiek in staat is keuzes te maken en deze voor te leggen aan de bevolking. Dus veel meer inkleuren op voorzieningen- en accommodatieniveau.

Vervolgens een technisch punt: de onderuitputting. Kijkt men naar de cijfers, dan ziet men dat er inmiddels € 3,5 miljoen is ingeboekt. Dat zou betekenen dat het bedrag op jaarbasis uitkomt op € 6 miljoen, terwijl nu al voor € 7 miljoen een beroep wordt gedaan op de WAR. De vraag aan het college is waarom de speelruimte van € 2 miljoen niet wordt benut.

Verder stelt de VVD-fractie zich in de aanloop naar de bespreking in september de vraag hoe dient te worden omgegaan met de grote projecten. Zij denkt bijvoorbeeld aan de stroomcentrale Rundedal en het stadstheater. Aan de ene kant hebben deze te maken met financiële keuzes, aan de andere kant met prioriteiten stellen.

Bij de bezuinigingen gaat het om het maken van fundamentele keuzes, maar wel met perspectief en met visie. De VVD-fractie gaat voor een economisch sterk en veilig Emmen. Dat is voor haar het referentiekader waaraan de plannen inhoudelijk zullen worden getoetst. Nu komt het aan op politieke flinkheid.

De heer Van Hees merkt op dat de heer Leutscher stelde dat voor de VVD-fractie afdekking uit de WAR niet bespreekbaar is. Werd ook inderdaad de WAR bedoeld, of de BAR?

De heer Leutscher bedoelde de BAR, maar eigenlijk ligt in het verlengde daarvan de WAR. Het gaat dus over beide reserves.

De heer Arends hoorde de heer Leutscher ook iets zeggen over een speelruimte van € 2 miljoen. Waar is die speelruimte te vinden?

De heer Leutscher verduidelijkt dat € 3,5 miljoen is ingeboekt en dat er doorgeredeneerd op jaarbasis dus een speelruimte is van € 2 miljoen. De vraag is: ga je door volgens de gedachtegang van onderuitputting of ga je 'cashen'?

De heer Stoffers merkt op dat de Kadernota aangeeft wat iedereen twee jaar geleden ook al wist: de gemeente Emmen stevent af op een groot tekort. Waar ligt dit nu aan? Twee jaar geleden was al bekend dat Emmen de broekriem fors moest aanhalen. Met grote letters stond in de krant: Emmen schuift beslissingen voor zich uit! Maar toch werd doorgegaan met het maken van grote plannen, bijvoorbeeld voor een theater. Emmen wil een grote gemeente zijn, doet mee aan het grotestedenbeleid, maar trekt het daarmee niet een te grote broek aan?

De fractie van Burgerbelangen Gemeente Emmen heeft de nota uiteraard gelezen. Spreker zal nu op enkele punten ingaan. Ook zijn er nog enige vragen.

Allereerst bijlage 1 (financiële beschouwing bij Kadernota).

Op pagina 10 noemt het college de hogere kosten van EMCO. Het baart de fractie zorgen dat deze volgens de prognose blijven oplopen tot zelfs bijna € 1,7 miljoen. Dit bedrag kan nog hoger worden, zo geeft het college aan. Waaraan denkt het dan?

Pagina 12, punt 13 betreft de herconcentratie huisvesting. Dit is voor de BGE-fractie niet helemaal duidelijk. Er wordt een structureel bedrag van € 3.760.000,- genoemd voor gemeentehuis c.a. en een bedrag van € 650.000,- voor bedrijfsverzamelgebouw. Over welke periode heeft het college het dan? Bij de incidentele component wordt nog eens een bedrag van € 2.320.000,- genoemd. En wat moet de fractie zich voorstellen bij een kostenreductie van € 1.700.000,-? Waaraan denkt het college?

Op pagina 17, punt 12 (collegeprogramma) wordt onder a. het stadstheater vermeld. B&W gaan er nog van uit dat er een nieuw theater komt. De fractie helpt hen even uit de droom: er is besloten geen nieuw theater te bouwen. Het college mag daar anders over denken, maar de commissie was in haar junivergadering toch heel duidelijk. Een structureel tekort van € 500.000,- is dan ook niet meer van toepassing. De fractie verwacht van het college op zeer korte termijn een kostenplaatje voor de verbouw van de Muzeval, met als uitgangspunt dat die niet alleen binnen de begroting past, maar ook dat nog extra wordt bezuinigd. Waar de BGE-fractie dit geld dan voor wil gebruiken, zal straks worden aangegeven.

Punt b. op pagina 17: voor het college is uitstel van de sporthal in Klazienaveen bespreekbaar, voor de BGE-fractie ónbespreekbaar. Er is jaren aan gewerkt, de sporthal is toegezegd en noodzakelijk. Als betrouwbare partner kun je het niet maken hierop terug te komen. Afspraak is afspraak en beloofd is beloofd!

Punt c. op pagina 18: MOP 2005-2009. Leuk gesproken, maar welke voorstellen komen er, wat gaat het kosten, hoeveel geld is ervoor beschikbaar en hoeveel subsidie kan worden verwacht? Dit is allemaal heel onzeker, en achteraf zal worden bepaald of een eventuele subsidie terecht was. Is het wel verstandig hiermee verder te gaan?

Punt 22, multifunctionele voorzieningen Delftlanden. Tot 2007 is hiervoor niets gereserveerd. Voor het college is het bespreekbaar hiermee niet door te gaan. Voor de BGE-fractie komt die uitspraak te vroeg.

Punt 24, BVO. Hierop is geen commentaar nodig.

Voor afdekking van het tekort van € 7 miljoen benut het college de BAR nu de VAR leeg is. Mogen uit de BAR begrotingstekorten worden gedekt?

Vervolgens gaat spreker in op bijlage 2 (beleidsrapportage 2004-I).

1. Samenvatting aandachtspunten

Grote projecten

Volgens het college ligt het structuurplan redelijk op schema. Wat is voor het college redelijk?

Vermeld wordt dat het masterplan Emmerhout in de afrondingsfase verkeert, met een groot tekort. Wat is groot? Aan welk bedrag moet hierbij worden gedacht? En hoe komt dit? Volgens het college bevindt het plan voor de Delftlanden zich in de eindfase. Hierbij de vraag: wat is voor het college de eindfase en wanneer wordt hier echt gebouwd?

Bestuur en middelen

Er moet een geheel nieuw rampenplan komen, zo wordt gesteld. Is er ook een oud rampenplan? Gesteld wordt dat het rampenplan vóór 1 juli a.s. Is dat voor 2004 of 2005? En hoe staat het ermee?

Samenleving

Het college schrijft dat de uitvoering de algemene taakstelling subsidies en bijdragen gevolgen zal hebben voor de gesubsidieerde instellingen en wil hierop op voorhand al 5% bezuinigen. Een slechte zaak, vindt de BGE-fractie. Het is goed jaarlijks te bekijken of een subsidie terecht is, maar het is slecht iedereen op voorhand te korten. Hiermee moet men voorzichtig zijn. De fractie is van mening dat bij elke instelling die subsidie krijgt eerst goed moet worden geïnventariseerd, want op voorzieningen die nuttig zijn kan niet zomaar worden gekort. Dan roep je problemen over je af. Denk bijvoorbeeld aan de zwembaden: zij kunnen nu al niet rondkomen! Dus niet doen! Hier kun je het geld inzetten dat op het theater bespaard kan worden.

Het college schrijft dat de toereikendheid van het budget onderhoud accommodaties onzeker is. Wat is onzeker en wat is hiervan bekend? Over welke bedragen gaat het? De BGE-fractie verzoekt alles eens op een rij te zetten.

Wonen en ruimte

In het eerste kwartaal zijn er 28 bouwvergunningen verleend. Voor geheel 2004 zou dat neerkomen op ruim 100 woningen. Het college noemt het een lichtpuntje dat het iets beter is dan verleden jaar, maar de fractie vindt het veel te weinig. Zij herinnert zich dat er in 2001 680 vergunningen zijn verleend en in 2002 286. In dit opzicht boert de gemeente dus nog steeds achteruit.

Bedrijfsvoering

Het college vermeldt dat er een aanzienlijk beroep wordt gedaan op externe expertise ten behoeve van het uitvoeren van juridische procedures. De BGE-fractie dacht juist dat er minder ingehuurd zou worden en dat de juridische kennis van ambtenaren zou worden verhoogd door scholing. Hoe is dit verlopen?

Voor de kosten van het cafetariamodel moet nog een dekking worden gevonden, zo wordt gesteld. Waarom is dit niet kostendekkend?

2. Financiën

Risico's

Vermeld wordt dat de grondexploitatie Delftlanden een financieel risico is. Graag uitleg.

Ten slotte gaat spreker in op bijlage 4 (invulling efficiency-taakstellingen).

Op pagina 3 schrijft het college onder het kopje 'fte's inleveren structureel' dat het formatieplaatsen wil inleveren, en wel 29,5 fte's. De BGE-fractie vindt dit op zich een goede zaak, echter: het college tekent erbij aan dat het hiervoor in de plaats externen wil inhuren. Dat is nu net wat de fractie niet wil. Externen zijn veel duurder, dus geen inhuur.

Volgens het onderdeel 'privatisering bedrijfsonderdelen' op pagina 6 denkt het college aan sporthallen, theater, zwembaden (in een aantal gevallen reeds gebeurd), enzovoort. De BGE-fractie zegt: wees hier voorzichtig mee! Het mag zo zijn dat er op korte termijn wordt bezuinigd, maar op langere termijn zal men toch bij de gemeente komen voor onderhoud etc., want hiervoor wordt vaak niet gereserveerd. Naar de mening van de fractie moet de situatie eerst maar eens worden geïnventariseerd.

De heer Van Hoffen stelt vast dat de Kadernota 2004-2005 een tussenstand geeft van de financiële situatie en een doorblik naar het meerjarig perspectief. De nota is voor de raad een instrument om aan het college voor het opstellen van de begroting 2005 politieke signalen af te geven welke richting het op moet met het beleid en de financiën die daaraan gekoppeld zijn. Formeel neemt de raad de Kadernota voor kennisgeving aan, terecht, maar dat betekent niet dat er vrijblijvend mee kan worden omgegaan en dat er dus weinig aandacht aan besteed hoeft te worden.

Aan het einde van de vorige raadsperiode stelde het college met voldoening vast dat de financiën weer op orde waren. Nog maar net was het nieuwe college aangetreden toen de eerste donkere wolken zich begonnen af te tekenen. 'Een moeilijke financiële situatie', schreef het college in de Perspectiefnota 2002. Zomaar, plotseling?, was toen de vraag. De fractie van de ChristenUnie was er niet verwonderd over. Immers, zij had het vorige college bij vorige begrotingen en Voorjaarsnota's reeds gewaarschuwd. Haars inziens was het positieve beeld te veel gebouwd op een te dunne laag zekerheid. Steeds maakten diverse onzekere heroverwegingen deel uit van het sluitend maken van de begroting. Steeds was er sprake van incidentele afdekkingen. Collega Huttinga heeft daar twee jaar geleden de vinger op gelegd en dit het vorig jaar nog eens herhaald omdat de donkere wolken steeds donkerder werden. In meerjarig perspectief ontstond er verleden jaar een onvoorstelbaar negatief scenario, met tekorten oplopend tot € 11,5 miljoen. Inmiddels is de gemeente blijkens de Kadernota in zwaar weer terechtgekomen. Spreker zou de woorden van de heer Huttinga, gesproken bij de Voorjaarsnota 2002-2003 kunnen herhalen, maar hij doet dat niet; hij verwijst korthedshalve naar de handelingen van de diverse vergaderingen.

In het heden ligt het verleden – in het nu wat worden zal! Dus ook dat laatste. Het verleden kan niet meer worden veranderd, de gemeente bevindt zich thans in het nu. De beslissingen die dit jaar zullen worden genomen, zijn van invloed op wat het worden zal.

Naast interne factoren vanuit het verleden die hebben meegewerkt aan het negatieve beeld dat thans voor ligt, zijn er externe factoren die het beeld in negatieve zin hebben versterkt. Spreker zal ze niet noemen – ze staan in de Kadernota. Een belangrijke factor vormen altijd de bezuinigingen van het rijk, die zowel door kortingen op het gemeentefonds als door kortingen op doeluitkeringen op de gemeente af komen. Zo ontstaat er in totaliteit een doemscenario waarbij de neiging ontstaat alles wat ter tafel wordt gebracht en extra geld kost maar van tafel te vegen. De fractie van de ChristenUnie denkt dat dit geen goede houding is.

Spreker draait intussen al zo'n 30 jaar mee in de Emmense gemeentepolitiek en sinds 1982 actief in de gemeenteraad, minus één termijn. De discussie die nu ontstaat, is dan ook een herhalingsoefening. Enige titels van de beschouwingen van de fractie brengen dat ook tot uitdrukking, zoals 'Kiezen en delen' en 'Heroriëntatie noodzakelijk'. Om dat te illustreren het volgende citaat uit de algemene beschouwing van de fractie over de begroting 1995: "Bij een korte terugblik naar de periode 1991-1994 lijkt het alsof de tijd heeft stilgestaan. Toen stonden ons in verband met de sanering van 's rijks financiën flinke ombuigingen te wachten. Voor de komende periode zal het helaas niet anders zijn. De verwachting is dat de gemeenten weer met enorme kortingen op de subsidies, specifieke uitkeringen en het gemeentefonds zullen worden geconfronteerd." Dit citaat kun je, met andere jaartallen, voor nu van toepassing verklaren. Je ziet in de afgelopen 30 jaar een golfbeweging ontstaan in de economie en de daarmee samenhangende beschikbare middelen bij overheden. Nu is het de kunst als gemeente die golfbeweging er zo veel mogelijk te egaliseren. De meeste van de hier aanwezigen kennen de geschiedenis van Jozef in Egypte, die de zeven vette jaren gebruikte en een deel van de opbrengst opsloeg om de zeven magere jaren daarmee op te vangen. Omgezet naar vandaag betekent dit: in de betere jaren voldoende reserveren voor toekomstige tegenvallers. Daar is nogal wat politieke zelfdiscipline voor nodig, in plaats van voor politiek gewin in goede tijden voor de burger allemaal leuke dingen te doen, want in slechte tijden men tot de ontdekking komen dat er te weinig is gereserveerd. In slechte tijden kun je alleen gebruik maken van reserves als je die in goede tijden voldoende hebt gevoed.

Het gemeentebestuur moet zich thans hoeden voor reactionaire verschijnselen, alsof nu niets meer kan en alles maar moet worden afgeblazen. In dat geval kan de raad snel naar huis gaan en het college op de winkel laten passen. Nee, niet terugkeren naar de waan van de dag; er moet worden opgepast voor paniekvoetbal, want dat leidt tot niets. Een voorbeeld: het afserven van de sporthal in Klazienaveen. Zoiets heeft niets met besturen te maken, want besturen doe je niet alleen in goede, maar ook in slechte tijden. Juist dan komt het erop aan de goede keuzes te maken. Het wordt in de komende periode weer kiezen en delen. Dat er in de begroting moet worden geschrapt moge duidelijk zijn. Spreker zal nu proberen in algemene zin aan te geven waar de fractie van de ChristenUnie dan aan denkt.

Het beeld 'op de winkel passen' verder gebruikend, wil de fractie erop wijzen dat iedere winkelier vanwege het bijblijven met de mode een deel van de spullen die uit de tijd zijn zo snel mogelijk in de uitverkoop doet. Dan blijft deze bij de tijd. De fractie is van mening dat de gemeente dat eveneens moet

doen omdat de maatschappelijke omgeving zo verandert. Je moet dan wél goed weten wat je in de uitverkoop doet. Het moeten zaken zijn die je in deze tijd niet meer zo hard nodig hebt, of zaken die de mensen goedkoper zelf kunnen maken met materiaal uit de doe-het-zelf-winkel. Noem het maar privatiseren, noem het vrijwilligerswerk – er zijn allerlei aanduidingen voor te geven. Er zal een heroriëntatie moeten plaatsvinden op enerzijds het gevoerde beleid en anderzijds het te voeren beleid. Het laatste wil het college doen ten aanzien van het collegeprogramma; het noemt dat herijken en wil het hoge ambitieniveau bijstellen. Prima! Naarmate het ambitieniveau wordt bijgesteld, betekent dat ook geringer of trager planontwikkeling, daardoor beperking van inzet van personeel of inhuren van externe krachten of externe bureaus. De gemeente zal zagezegd eerst in eigen vlees, in de eigen organisatie moeten snijden, een geluid dat ook van de fracties van PvdA en CDA is te horen.

Hoe het níet moet, wil de ChristenUnie-fractie eveneens aangeven, want kiezen en delen houdt ook in dat je oog houdt voor een rechtvaardige verdeling van de 'armoede'. In het voorgestelde besluit staat bij het derde aandachtstreepje onder 2.d. dat het ombuigingspakket van € 10 tot € 14 miljoen ook zal slaan op het sociaal beleid voor minderdraagkrachtigen. Dat wordt wat sprekers fractie betreft gewijzigd; daarop wordt straks teruggekomen. In de krant van verleden week donderdag was onder de kop 'Nederland harder voor zwakkeren' als conclusie in het jaarlijks Social Watch Report te lezen: "Nederland is rijker dan ooit, maar dat heeft niet geleid tot een humaner beleid tegenover vluchtelingen, ouderen en andere kwetsbare groepen in de samenleving." Een andere conclusie is dat de economische groei aan het begin van de eenentwintigste eeuw niet is gebruikt om achtergestelden te helpen en armoede te bestrijden. Het artikel vermeldt voorts: "Relatieve armoede bestaat nog steeds. Arme huishoudens worden niet alleen door de recessie geraakt, maar ook door maatregelen van de overheid. De situatie voor mensen met een laag inkomen zal volgens het rapport in 2004 slechter worden door de bezuinigingen van de overheid in de verzorgingsstaat." Dit alles is voor de ChristenUnie-fractie genoeg reden om niet akkoord te gaan met bezuinigingen waar mensen die het toch al moeilijk hebben de dupe van worden. De fractie heeft begrepen dat het onderwerp onder het genoemde aandachtstreepje een afgeleide is van het op pagina 9 in paragraaf 3.4 genoemde heroverwegingspakket. Dat wordt dan vervolgens op de volgende bladzijde onder III uiteengezet. Daar wordt onder de kop 'Sociaal beleid voor minderdraagkrachtigen Emmenaren' gezegd dat het daarbij gaat om de volgende beleidsterreinen: de uitvoering van de Wet werk en bijstand, schuldhulpverlening, subsidies voor welzijnsactiviteiten, sporten, bijzondere bijstand en minimabeleid. Van deze beleidsterreinen horen wat de fractie betreft alleen sport en welzijnsactiviteiten thuis in een bezuinigingspakket, omdat dit beleidsonderdelen zijn die de gehele samenleving aangaan. De andere beleidsvelden zijn cliëntgericht en treffen individuele portemonnees van minstdraagkrachtigen. Daarom stelt de fractie voor het ontwerpbesluit op dit punt te wijzigen en achter het bewuste aandachtstreepje in plaats van 'sociaal beleid voor minderdraagkrachtigen' te schrijven: sport en welzijnsactiviteiten. Dat heeft te maken met het subsidiebeleid. Op deze en op andere beleidsterreinen zou het profijtbeginsel versterkt kunnen worden

omdat dit een tijd is van rijke burgers en een arme overheid. Spreker heeft uit het betoog van de heer Arends begrepen dat de PvdA-fractie dit amendement zeker zal willen steunen. Het kiezen en delen zal moeten gebeuren ten laste van degenen die het goed hebben en ten bate van hen die zichzelf niet redden kunnen. Met andere woorden: de sterkste schouders zullen de zwaarste lasten moeten dragen. De fractie van de ChristenUnie kiest voor christelijk sociaal beleid.

Het door de ChristenUnie-fractie ingediende amendement luidt als volgt:

De gemeenteraad, in vergadering bijeen d.d. 6 juli 2004,

gehoord de discussie over agendapunt B3, Kadernota 2004;

besluit:

het voorgestelde besluit onder 2.d., derde aandachtstreepje, te wijzigen in:

- sport- en welzijnsactiviteiten;

en de teksten op de bladzijden 9 en 10 van de Kadernota op dat punt als gewijzigd te beschouwen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De heer Van Hees constateert: we staan rood! Dat is geen goed vooruitzicht. Hoe kon dit gebeuren? De tekorten moeten in 'no time' zijn ontstaan! Cijfermatig is een en ander neergezet, maar aan een analyse met betrekking tot de vraag hóé zoiets tot stand komt ontbreekt het. Dat maakt het voor de raad lastig straks goede keuzes te maken. Het college zal er alerter op moeten zijn dat op een fors aantal onderdelen zal moeten worden herijkt, bijgesteld of bezuinigd.

Bij een eerdere gelegenheid is de vraag opgeworpen of een sluitende begroting altijd voorwaarde is. Emmen is natuurlijk niet de enige gemeente in Nederland die in een slechte financiële situatie verkeert, maar het toekomstperspectief is op z'n minst niet florissant, ja eigenlijk zorgelijk. Dit is voor een deel te danken aan het rijksbeleid, met veel deregulering en veel bezuinigingen die op het bordje van de gemeenten komen. Het gaat wat te ver de zwartepiet alleen naar het rijk te schuiven, maar het is naar de mening van de D66-fractie wel een belangrijk punt. In relatie tot de landelijke begrotingstekorten wordt gesproken over het Stabiliteitspact dat bepaalt dat het tekort maximaal 3% mag zijn. Nederland voelt zich gedwongen zich daaraan te houden, hoewel andere landen er niet zo'n boodschap aan hebben. Op lokaal niveau moet de begroting sluitend worden gehouden. Wellicht moet toch eens kunnen worden gesproken over de vraag of gemeenten in heel zorgelijke situaties altijd pertinent op de nul moeten uitkomen. In de gegeven omstandigheden is dat gewoon erg slecht. Dus: is een sluitende begroting voor de raad echt een harde voorwaarde? Bij de behandeling van de programmabegroting in november aanstaande zal hierover vast nog wel worden gesproken.

Nu eerst een reactie op de voorgestelde maatregelen voor 2004. Het college komt met een pakket van ongeveer € 1,5 miljoen. Is hierover in- en extern overleg geweest en is hiermee ingestemd? Spreker heeft het dan met name over onderwijs en jeugd, want daarvoor wordt nogal wat neerge-

legd. Waarom zo veel en wat houdt het allemaal in?

Door onderuitputting kan het tekort worden verlaagd, maar de D66-fractie is van mening dat onderuitputting in feite een oneigenlijke dekkingspost is. Er zijn besluiten genomen om een bepaald beleid uit te voeren en die dulden wat de fractie betreft geen uitstel. In het vervolg zal strak moeten worden aangegeven wanneer uitvoering gaat plaatsvinden, opdat iedereen weet wanneer iets gerealiseerd gaat worden. Dan ben je pas betrouwbaar!

Net als van andere fracties, is de vraag van de D66-fractie: welke spelregels gaat de raad hanteren met betrekking tot de aanwending van de BAR, los van eventueel toekomstig landelijk beleid? In de nota wordt gesproken over structurele maatregelen om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen. De fractie van D66 vraagt de raad op voorhand een bezuinigingsoperatie in te gaan die de gevolgen voor het welzijn en de leefbaarheid van de gemeente en diens burgers tot een verantwoord minimum beperken. Het geheel dient evenwichtig te zijn. De heer Van Hoffen heeft hierover zojuist een aantal woorden gesproken, en daarbij wil de D66-fractie zich heel graag aansluiten.

Het college hanteert een drietal uitgangspunten voor structurele maatregelen, waarbij ook de eigen organisatie niet wordt ontzien. Een scherpe beschouwing van de personele lasten is voor de fractie een harde voorwaarde bij het ingaan van dit traject. De personele formatie is in de afgelopen vijf jaar met ongeveer 10% gestegen, wat mede komt door het in gang zetten van processen die later rendement opleveren. Wat de fractie betreft wordt uitgegaan van een taakstelling waarbij de formatie in circa vijf of zes jaar tussen de 5 en 10% wordt verminderd. Een vraag is ook: wat wordt er gedaan met de boven-formatieven? De fractie wil in dezen een actiever outplacementbeleid.

Het door het college aangekondigde heroverwegingspakket, bestaande uit een zestal punten, zal vervolgens van commentaar worden voorzien.

Het eerste punt is: bestaand beleid herijken en GSB-ambities voor 2005-2009 terugbrengen. Heeft de bijstelling van de GSB-ambities ook consequenties voor de status als GSB-gemeente? Er zal immers aan bepaalde criteria moeten worden voldaan, gerelateerd aan de geldstromen. Welke risico's kunnen er met een bijstelling ontstaan?

Ook vanuit het collegeprogramma is het een en ander ingeboekt, maar wat kan daarvan worden gerealiseerd? Als het college daar zaken uit wil halen, moeten die ook worden benoemd, anders kan de raad daar niets mee. Daarom het advies hiernaar eens goed te kijken.

Punt 2 is: voorzieningenniveau in de gemeente herijken. In deze raadsperiode moet de raad diens verantwoordelijkheid nemen en uitspraken doen naar aanleiding van uitkomsten van het structuurplan. In het verleden heeft het nogal eens ontbroken aan daadkracht om moeilijke beslissingen te nemen. De erfenis bestaat nog steeds: de niet uitgevoerde taakstellingen.

Wat punt 3 betreft: de Wet werk en bijstand heeft goede uitgangspunten, maar in economisch mindere tijden zijn het de gemeenten die voor de tekorten moeten opdraaien, en dat lijkt nu te gaan gebeuren. Of dat rechtvaardig is? Nee! Voor mensen op een laag inkomensniveau vraagt de D66-fractie om een goed sociaal beleid, zoals dat nu in Emmen is ingezet. Dat wil de fractie minimaal continueren.

Punt 4 gaat over openeinderegelingen en gemeenschappelijke regelingen. Het streven is erop gericht diverse regelingen méér beheersbaar te maken, welnu: succes ermee! Het is immers een weerbarstige materie. De EMCO is een goed voorbeeld. Het wil maar niet vlotten met het beter op de rails krijgen van dit werkvoorzieningschap. De prognoses blijven slecht, de taakstelling is allesbehalve realistisch, waarmee het gemeentebestuur zichzelf voor de gek houdt. Emmen scoort landelijk dik onder de maat. Wie heeft er nog geloof in de nieuw ingeslagen weg? Uitgaan van een nadelig saldo in meerjarenperspectief is geen stimulerend uitgangspunt. De D66-fractie heeft haar bedenkingen en is van mening dat de huidige cultuur een goede opknapbeurt nodig heeft.

Punt 5 gaat over de OZB. D66 heeft grote bezwaren tegen de kabinetsvoorstellen, principieel en financieel, mochten ze doorgaan. Ze leiden in het geval van de gemeente Emmen tot een nadeel. Een dergelijke aderlating zonder mogelijkheden om vergelijkbare inkomsten te genereren, betekent een onaanvaardbare aantasting van het voorzieningenniveau en de werkgelegenheid voor de inwoners. Het eigen belastinggebied voor de gemeenten is in vergelijking met andere Europese landen in Nederland al klein. Waar vergroting van de eigen manoeuvreerruimte voor de gemeenten eerder voor de hand zou liggen, dreigt deze nu nog verder te worden verkleind, en dat holt tegelijkertijd ook het belang van de lokale politiek uit. Gemeenten dienen namelijk voldoende mogelijkheden te hebben om een eigen afweging te maken tussen de kwaliteit van het plaatselijk voorzieningenniveau en het belastingoffer dat daarvoor van burgers wordt gevraagd. Juist die keuzemogelijkheden dreigen nu voor een belangrijk deel te verdwijnen. Laat men hopen dat dit onzalige plan van tafel gaat. Een vraag aan de wethouder van financiën: met welke percentage gaat de OZB omhoog bij de eventuele afschaffing van het gebruikersdeel om alles budgettair-neutraal te laten verlopen? Voorlopig moet men maar niet gaan denken over eventueel noodzakelijke alternatieven voor het genereren van inkomsten.

Over punt 6, kostendekkend werken, heeft de D66-fractie zich al dikwijls uitgelaten. Zij vindt dit een goed en normaal uitgangspunt.

Voorts nog enige andere aandachtspunten die de fractie het college wil meegeven.

Bij elke inzet van gespecialiseerde hulpkrachten vooraf gemotiveerd toestemming vragen aan de raad, mogelijk in de betrokken commissie. In de motivatie dient te staan waarom eigen personeel het niet kan. De inzet van hulpkrachten moet er meestal toe leiden dat het eigen personeel meewerkt en het in de toekomst zelf kan. Het inzetten van externe bureaus met angst als voornaamste motief moet worden gestaakt. Als voorbeeld is het inzetten van een extern bureau bij de beoordeling van planschades te noemen. Het bureau geeft daarover slechts een advies, dat soms door college of raad ter zijde wordt gelegd. Misschien kan de organisatie het zelf wel, maar is zij gewoon te bang de nek uit te steken.

De zelfwerkzaamheid van de inwoners kan worden versterkt, waardoor het voorzieningenniveau beter op peil kan blijven. Bij de behandeling van de groennota blijkt bijvoorbeeld dat het jaren kan duren voordat inwoners het onderhoud van het groen mogen doen. Wellicht is dat voor een deel terug te voeren op angst voor broodroof, maar waarschijnlijk is regelzucht de drijfveer.

Het woord 'privatiseren' klinkt natuurlijk niet vreemd uit de mond van de D66-fractie. Ook dat is een punt waarnaar moet worden gekeken: wat kan en wat is verantwoord?

Stadstheater/CQ: na een kwart eeuw toch een aanzet tot het verder ontwikkelen van een cultureel kwartier. Er zijn reeds gereserveerde middelen voor nieuwbouw, weliswaar onvolgende, maar volgens de D66-fractie is het nu investeren in nieuwbouw < dat kan ook in een andere vorm en niet met de bedragen die er thans voor worden genoemd > gewenster dan renoveren, om later niet opnieuw met kosten te worden geconfronteerd.

Met betrekking tot subsidies heeft de raad zichzelf een taakstelling opgelegd bij de behandeling van de programmabegroting 2004. Het ging aanvankelijk om € 250.000,-, welk bedrag is verhoogd tot € 535.000,-. Er zal in dit opzicht dus wat moeten worden gedaan, alleen vraagt de fractie wel om evenwichtigheid. Allemaal 5% is haars inziens wat te kort door de bocht. Bekeken moet worden waar wat kan en waar eventueel méér kan, maar de taakstelling moet wel gehaald worden.

Er is ook een aantal punten waarvan de D66-fractie zegt: blijf er alstublieft van af! Houd de ID-banen op peil, laat het volume nieuw beleid intact, kijk kritisch naar het programma onderwijs en jeugd en het handhaven op het huidige niveau van het onderhoud van wegen en openbaar groen.

Tot slot: er is een belofte gedaan ten aanzien van de sporthal in Klazienaveen. De D66-fractie denkt dat raad en college daar niet omheen kunnen.

De heer Dijkgraaf heeft verleden jaar bij de behandeling van de Kadernota een betoog gehouden om het college op een bepaald spoor te brengen. Hij zou dat verhaal vandaag zó weer kunnen houden omdat het niets aan actualiteit heeft ingeboet. Bij nalezing heeft hij moeten constateren dat het college niets met de GroenLinks-bijdrage heeft gedaan. Het zal duidelijk zijn dat de fractie dat onverstandig vindt. Ook bij de behandeling van de begroting 2003 heeft hij moeten constateren dat deze gemeente bij de huidige vorm van begroten en het opstellen van jaarrekeningen altijd met tekorten blijft zitten. Te optimistisch, te veel dat niet wordt uitgevoerd maar wordt doorgeschoven. Met pijn in het hart moet hij vaststellen dat zijn betoog is uitgekomen.

De GroenLinks-fractie heeft in elk geval veel moeite met de door het college geformuleerde maatregelen en gebruikmaking van de BAR. Dat is wat de fractie betreft zeker een punt van discussie en eigenlijk geen insteek.

Geconstateerd kan worden dat de Kadernota geen analyse bevat van allerlei problemen, maar een puur cijfermatig verhaal is. De fractie ziet in de Kadernota ook eigenlijk niets terug van zaken waarvan zij denkt dat die eens goed onder de loep moeten worden genomen, ook aan de harde kant van het beleid, zeg maar de franje, zoals de glastuinbouw, BVO, businesspark, enzovoort. Dit getuigt niet echt van visie; het is een optelsom van bedragen. Zo heeft het college structureel voor secundaire personeelskosten vanaf 2005 € 1 miljoen opgevoerd. Het is nogal wat. De fractie daagt het college uit eens aan te tonen dat dit noodzakelijk is. Volgens de GroenLinks-fractie kan het een stuk minder. De BVO is ook een hard punt: wég met die structurele kostenpost van € 112.000,-!

Voor tijdelijke huisvesting wordt voor 2005 en 2006 € 470.000,- opgevoerd en voor de herconcentratie € 1,7 miljoen in 2007. Extra gelden dus. Het college moet dit maar eens uitleggen. Een traject zou er toch toe moeten leiden dat het geld gaat opleveren! En wat voor voorzieningen moeten er dan precies getroffen worden? Zijn die echt nodig?

Verleden jaar heeft de GroenLinks-fractie een aantal zaken aangegeven waarop flink wat geld te halen is. Wanneer zijn alle taakstellingen uit 1998 gerealiseerd en wat levert dat dan op? Wat kan er bij het openbaar groen worden afgestoten? Een directe stop op de inhuur van externe bureaus! Efficiëntie maatregelen in totaliteit met grote vaart uitvoeren! Het OOT-traject dient te worden versneld en aangegeven moet worden wanneer dit is uitgevoerd.

Naast een principiële keuze tegen het aantrekken van glas-tuinbouw is er ook een economische factor. Spreker doet dan op de bedrijventerreinen. De gemeente heeft voor ruim € 78 miljoen gronden in bezit, bijna € 3 miljoen méér dan het voorgaande jaar. Men kan zich afvragen hoe reëel de waarde van de gronden is en welke rente daarop wordt bijgevoegd. Over welke risico's gaat het in dezen met betrekking tot de hoeveelheid gronden die Emmen in bezit heeft in relatie tot de ontwikkeling van de grondexploitatie? Wat de GroenLinks-fractie betreft zou het goed zijn als de Rekenkamer zich eens gaat buigen over dit soort vragen, want de Emmense grondpolitiek is nogal ondoorzichtig. Simpel gezegd: Emmen heeft wel érg veel gronden in bezit, met alle rente- en verkooprisico's van dien.

Het vorig jaar is ook iets gezegd over de rioolretributie. De fractie is van mening dat die kostendekkend moet zijn, gereedeneerd vanuit het principe 'de vervuiler betaalt'. Dit kan worden uitgevoerd door middel van het waterspoor en kan veel geld opleveren.

Het laatste zou ook kunnen gelden voor de afvalstoffenheffing middels het diftar-systeem.

Het parkeren mag in de ogen van de GroenLinks-fractie een stuk duurder worden. Simpel!

Vervolgens nog enige zaken waarvan de fractie vindt dat ze sluitposten zouden moeten zijn bij welke bezuiniging dan ook.

Bij hetgeen de heer Van Hees heeft gezegd over een korting van 5% op subsidies kan spreker zich volledig aansluiten.

In de krant was al te lezen dat sportpark De Planeet voor de GroenLinks-fractie niet ter discussie staat.

Wat zij eigenlijk wil, is dat tussen nu en de begroting een discussie met het college wordt gevoerd over een visie op wat voor Emmen wordt gewenst. Die discussie moet dan niet alleen gaan over taakstellingen, maar over al datgene wat te maken heeft met leven, wonen en werken in Emmen.

De heer Arends vraagt met wie de heer Dijkgraaf een discussie wenst.

De heer Dijkgraaf bedoelt natuurlijk een discussie tussen college en raad.

De heer Arends zou in elk geval ook graag de visie van de heer Dijkgraaf willen horen.

De heer Dijkgraaf kan alvast zeggen dat GroenLinks staat voor sociaal, solidair etc. Dat is de insteek van de fractie om

van Emmen een gezonde gemeente te maken. Spreker durft nog steeds de stelling aan dat voor deze gemeente het economisch handelen boven alles gaat en dat daardoor de mensen worden vergeten. Dit is in het algemeen de visie van GroenLinks.

De heer Arends merkt op: ik zou nog maar een stoel laten aanschuiven!

De heer Dijkgraaf wil hierbij zijn betoog afronden – hij zou anders maar in herhaling vervallen.

(De heer Dokter is inmiddels ter vergadering gekomen).

De heer Schoo stelt vast dat op pagina 5 van de Kadernota onder 'Totaalbeeld' wordt vermeld dat het inkomstenniveau sterk achterblijft bij de uitgaven van de gemeente zoals die voor de komende jaren zijn gepland. Daaraan wordt toegevoegd: "Die uitgaven zijn een mix van reguliere taken en ingevulde ambitie, met de daarop afgestemde formatie. De prognose van de rekeningresultaten maakt echter duidelijk dat drastische maatregelen noodzakelijk zijn om dit perspectief te keren en de financiën weer op orde te krijgen." Dat is de duidelijkste boodschap in de Kadernota. Nu is echter de vraag: hóé? Spreker heeft in het verleden meerdere keren gezegd dat de gemeente de tering naar de nering moet zetten, de ambities moet bijstellen, efficiënter moet werken en alle uitgaven tegen het licht moet houden om die waar nodig bij te stellen.

Subsidies zijn naar de mening van de DOP-fractie bedoeld als aanvulling op een bestaande begroting. Tegenwoordig is het zo dat men begint met het aanvragen van subsidie. Subsidie moet andersom werken: eerst kijken wat men zelf kan opbrengen en daarna subsidie aanvragen. De subsidies die worden aangevraagd zou de fractie bij begrotingen en de controle op de jaarrekeningen teruggeliept willen zien. Het is niet alleen een probleem van de gemeente, het speelt ook bij de provincie. In elk geval verdient het aanbeveling alles eens goed tegen het licht te houden.

Spreker is erg nieuwsgierig naar het antwoord op een vraag die al door andere fracties is gesteld. Zoals gezegd, was er verleden jaar een sluitende begroting – nu is er een gat van tussen de € 10 en € 14 miljoen als het beleid niet wordt gewijzigd. De kortingen van de kant van de rijksoverheid schat hij in op € 3,5 à € 4 miljoen; al het andere is hier te beïnvloeden. Toen bijvoorbeeld over de BVO Emmen werd gesproken, was al bekend dat de broekriem moest worden aangehaald; daarover is in januari, ja zelfs verleden jaar reeds gesproken. Toen werd gezegd dat er nog een overgangsjaar was, met misschien wel de hoop dat het dan economisch wat beter zou gaan. Helaas moet worden geconstateerd dat dit níét het geval is en dat iedereen, gemeenten en bedrijven, de tering naar de nering moeten zetten.

Bezuinigen is een woord dat spreker al hoorde voordat hij in de politiek zat. Hem dunkt dat het gaat om keuzes maken, ambities bijstellen en grote plannen even in de ijskast zetten. Als er niet voldoende geld is, moet men ook durven zeggen dat iets niet kan.

Wat de bezuinigingen in eigen huis betreft: na de herindelings, nadat Schoonebeek erbij kwam, werd gesteld dat het allemaal efficiënter zou gaan.

De voorzitter wijst erop dat het een fusie was tussen twee gemeenten en een deel van een gemeente. Het ging om een herindeling in Drenthe.

De heer Schoo beaamt dit. In elk geval werd toen gezegd dat de nieuwe gemeente een kleiner en efficiënter ambtenarenapparaat zou krijgen. Dat is niet gebeurd, om diverse redenen, onder andere uitbreiding van taken en decentralisatie van het rijk naar de gemeente. Het uitgangspunt moest dus worden bijgesteld. Toch denkt hij dat het aantal fte's beduidend naar beneden is te brengen als men nog eens goed naar het personeelsbestand, de uit te voeren taken en mogelijke privatiseringen kijkt. Ook hieraan zal moeten worden gewerkt.

De maatregelen die het college voor 2004 voorstelt betreffen schuldhelpverlening, verzelfstandiging RAP, overdracht beheer woonwagencentrum, privatisering zelfstandige bedrijfs-onderdelen en precario kabels en leidingen. Hierop zal nog worden teruggekomen in afzonderlijke besluitvormingsvoorstellen. Die wacht de fractie af.

Voorts wil spreker nog ingaan op het sociaal beleid voor de minderdraagkrachtigen. De DOP-fractie kan wat dit betreft de visie van de ChristenUnie-fractie volledig onderschrijven, namelijk dat aanpassing alleen maar kan op de terreinen sport en welzijnsactiviteiten, juist omdat op de andere terreinen de klappen het hardst terechtkomen. Het leven is voor iedereen een stuk duurder geworden, maar met name voor de minderdraagkrachtigen. Hij heeft dan het oog op bijvoorbeeld de bijzondere bijstand en het minimale beleid.

Spreker denkt dat het goed is over de opneemregelingen eens in een aparte workshop of een aparte raadsvergadering te discussiëren en te bekijken welke maatregelen zouden kunnen worden getroffen.

Over sporthal De Zon kan hij duidelijk zijn: daarover is een besluit genomen en daarmee moet dan ook worden doorgedaan. In de Kadernota heeft hij gezien dat het college de bouw in de Delftlanden voorlopig even stil wil zetten en in verband hiermee een vingerwijzing. Misschien kan de sporthal in Klazienaveen zodanig worden gebouwd dat de toekomstige bewoners van de Delftlanden daarin ook onderdak kunnen vinden. Dit zou dan wel betekenen dat de sporthal wat groter moet worden. Daar valt wellicht nog over na te denken. Waar bij het één misschien wat geld af kan, kan bij het ander wellicht wat geld bij!

Op de pagina's 16 en 17 van bijlage 1 wordt onder het kopje 'minimabeleid onder de WWB' door het college al invulling gegeven aan een bedrag van € 575.000,- ten behoeve van de doelgroep, zijnde chronisch zieken en gehandicapten. De DOP-fractie heeft daar wat moeite mee, want deze groep bestaat niet per definitie uit minima, al kunnen zij door de hoge kosten wél op het bestedingsniveau van de minima terechtkomen. De fractie vindt dat dit bedrag voor de doelgroep beschikbaar moet blijven, maar met de verwoording in de bijlage heeft zij zoals gezegd enige moeite.

Het zal geen verbazing wekken dat de DOP-fractie voor de ouderen blijft opkomen. Met de opmerkingen die hierover door de CDA-fractie zijn gemaakt, is spreker het op zich eens, echter: op dit moment gaat het tij keren. Hij beveelt de wethouder aan contact op te nemen met de provincie. Van diverse gemeenten in Drenthe was te horen dat daar de seniorenbouw voortvarend wordt opgepakt. De provincie heeft daar

eveneens ideeën over. Ook landelijk wil men extra bouwen voor senioren. De DOP-fractie denkt dus dat de roep om meer sociale huurwoningen voor ouderen is gehoord, en dat mag ook wel, want al tien jaar wordt gezegd dat de groep ouderen steeds groter wordt, terwijl het beleid daar niet altijd op gericht is. De fractie moedigt de wethouder aan op dit terrein de handschoen op te pakken. Misschien er voor Emmen zelfs nog wel geld te halen voor het activeren van woningverenigingen om voor ouderen méér te bouwen dan tot nu toe het geval is.

De heer Meijering merkt op dat het college in de Kadernota voorstelt het tekort op de begroting 2004 af te dekken uit de BAR en voor de volgende jaren ingrijpende maatregelen te nemen om de begrotingen 2005 tot en met 2007 zo mogelijk sluitend te maken. Het dekken van het gigantische tekort over 2004 uit de BAR betekent dat er wel een structureel tekort ontstaat in verband met het niet ontvangen van rente. Vanaf 1998 heeft de gemeente van jaar op jaar de luxe gekend van een rekeningoverschot, met uitzondering van 2003. In de meerjarenraming tot en met 2006 was al te zien dat bij handhaving van het beleid of de ambities het overschot jaarlijks minder zou worden en het resultaat zelfs negatief zou gaan uitpakken. De Rekenkamer heeft bij de behandeling van de jaarrekeningen over 2001 en 2002 al haar zorg uitgesproken over het financieel perspectief van de gemeente. Dit roept de vraag op: was hetgeen nu voor ligt niet eerder te onderkennen, of hebben de raad, het college en de ambtelijke organisatie niet goed op de winkel gepast? Als dat zo is, stelt spreker voor de sleutel in te leveren bij het kabinet.

De fractie van Onafhankelijk Nieuw Emmen heeft kennisgenomen van de omstandigheid dat projecten die voor de komende jaren zijn gepland thans ter discussie staan. Te noemen zijn onder andere theater/CQ, sportaccommodaties etc. Verder heeft de fractie vernomen dat het college voornemens is 5% te korten op de subsidies die door de gemeente worden verleend.

De heer Van Hees wijst erop dat dit in opdracht van de raad is gebeurd. Hij vindt dat dit wel goed moet worden neergezet.

De heer Meijering bevestigt dat de raád dit heeft gewild. Al met al geen populaire maatregel, maar gelet op de huidige financiële situatie valt niet te ontkomen aan harde bezuinigingsmaatregelen.

Spreker gaat vervolgens in op een aantal zaken in de Kadernota.

Volgens bijlage 5 is het aantal fte's per 31 december 2003 opgelopen tot 1.176. Volgens het Sociaal Jaarverslag was de bezetting op 31 december 2003 1.109 fte's, een verschil van 67. De ONE-fractie neemt aan dat in de begroting rekening is gehouden met 1.176 fte's. Hoeveel besparing levert het niet bezetten van de 67 vacatures op?

Uit het Sociaal Jaarverslag is eveneens op te maken dat het ziekteverzuim nog ruim 8% bedraagt. Dit betekent dat elke dag gemiddeld 100 medewerkers wegens ziekte afwezig zijn. Minder ziekteverzuim levert direct winst op en zal leiden tot minder inhuur van derden. Als men hierbij ook de boventalligen worden betrokken, kan het voordeel aanmerkelijk toenemen. Welke maatregelen denkt het college te nemen om

munten te slaan uit verlaging van het ziekteverzuim en de inzet van boventalligen?

In de Kadernota schrijft het college iets over het huisvuil. Het is een goede zaak dat ook intern wordt gekeken naar versobering. De ONE-fractie wil hieraan toevoegen dat wellicht ook gekeken kan worden naar versobering van alle personeelsbladen van diensten en afdelingen. Eén gezamenlijk blad levert voordeel op in papier, maar ook in uren die werknemers besteden aan deze bladen.

Het college stelt voor de schuldhelpverlening te beperken tot 110% van de bijstandsnorm. De fractie is van mening dat dit wel een besparing kan opleveren, maar op termijn geen voordeel en wellicht zelfs meer zal kosten. Zij is dan ook tegen deze maatregel.

Bezuiniging op bibliotheek en abonnementen is wellicht mogelijk omdat tegenwoordig veel informatie via de digitale snelweg kan worden geraadpleegd, anderzijds moet het ambtelijk apparaat wel de beschikking blijven houden over de relevante boekwerken en literatuur om goed te kunnen blijven functioneren. Het onderbrengen bij de openbare bibliotheek ziet de fractie niet als een kostenbesparing. Het kan juist kostenverhogend werken als medewerkers regelmatig naar de bibliotheek moeten om daar boekwerken te raadplegen.

Privatiseren is op zich een prima middel om mogelijk wat te bezuinigen, maar de mensen moeten dan van de gemeente wel voldoende middelen krijgen om hun taak uit te blijven voeren.

Veel organisaties en instellingen zijn afhankelijk van subsidie van de gemeente. Voor veel organisaties is subsidie sinds de jaren tachtig niet meer verhoogd c.q. aangepast aan de koopkracht, ook niet in de jaren met overschotten. De ONE-fractie is daarom van mening dat uitsluitend kortingen kunnen worden toegepast als de uitvoering daardoor niet in gevaar komt. Per subsidieontvanger moet bekeken worden of er wel bezuinigingen mogelijk zijn.

Als de plannen voor een nieuw theater en herhuisvesting van CQ niet doorgaan vanwege de financiële omstandigheden, zal de Muzeval een drastische renovatie moeten ondergaan. Dan blijft nog de vraag wat er ten aanzien van CQ moet gebeuren. Het vinden van een passende oplossing met het oog op de veiligheid, de geluidsoverlast en dergelijke verdient de nodige aandacht. De ONE-fractie zou het niet gek vinden als een onderzoek zou worden ingesteld naar het onderbrengen van CQ in het huidige politiebureau. Het gebouw en de grond zijn in eigendom van de gemeente. De renovatie kan wellicht worden betaald uit de verkoop van het huidige pand van CQ en eigen middelen van CQ. Bovendien zou CQ dan al zitten in het cultureel kwartier.

Over nieuwbouw sporthal Klazienaveen is inmiddels een besluit genomen. De ONE-fractie is van mening dat de gedane toezegging gestand moet worden gedaan. Zij wil niet dat sportverenigingen weer tien jaar of langer met de gemeente in conclaaf moeten.

Met betrekking tot het sociaal beleid vindt de fractie dat daarop niet moet worden ingegrepen. Dat betreft tevens de € 575.000,- ten behoeve van chronisch zieken en gehandicapten.

Verhoging van de OZB is voor de fractie bespreekbaar.

Al met al levert zij niet de sleutel in en vindt zij dat samen op de winkel moet worden gepast.

De voorzitter deelt mede dat de vice-voorzitter na de schorsing de leiding van de vergadering zal overnemen en schorst de vergadering voor de avondmaaltijd in het bedrijfsrestaurant tot 19.00 uur.

Schorsing.

(Na de schorsing is de heer Mans niet meer aanwezig).

De voorzitter heropent de vergadering en geeft voor de beantwoording in eerste termijn allereerst het woord aan wethouder Kuper.

Wethouder Kuper constateert dat in een groot aantal betogen tot uitdrukking kwam dat de situatie ernstig is, maar dat daarna heel snel kwam: ja maar, niet op dit terrein en niet op dat terrein, dit kan niet en dat wel! Dat is ook niet zo gek, want het past bij ieders politieke inkleuring, maar het college meent dat de situatie zodanig ernstig is, zoals ook is geformuleerd op pagina 9 van de Kadernota, dat alle beleidsterreinen zullen moeten worden geraakt. Daarop is geen uitzondering gemaakt. Daarbij is duidelijk gesteld dat het rijksbeleid in principe het uitgangspunt is en dat naar specifiek gemeentelijk beleid nadrukkelijk zal moeten worden gekeken, hetgeen is ontstaan vanuit de gedachte dat Emmen altijd een zeer sociaal beleid had. Dat zal tegen het licht moeten worden gehouden om te zien wat er van het huidige sociale beleid in stand kan worden gehouden, mede gelet op de rijkskortingen die de gemeente tot nu toe niet heeft doorgevoerd. Er wordt al met al naar elk beleidsterrein gekeken.

In sprekers reactie wil hij in grote lijnen door de inbreng van de raad heen gaan. Dat zal waarschijnlijk betekenen dat niet op alle technische vragen zal worden gegeven. Er is voor 7 september nog een informatiebijeenkomst gepland waarop technisch-inhoudelijke vragen zullen kunnen worden gesteld. Als echter wordt gevonden dat ten onrechte niet op bepaalde technisch-inhoudelijke vragen is ingegaan, moet dat in tweede termijn maar worden aangegeven.

De heer Arends heeft een vraag over het doorkorten van rijkskortingen. De wethouder gaf aan dat geen enkel beleidsterrein zal worden ontzien. Volgens hem kunnen er evenwel ook keuzes worden gemaakt. Er zou bijvoorbeeld kunnen worden gezegd dat het sociaal beleid zo belangrijk wordt gevonden dat daarvoor wordt gekozen en dat op andere beleidsterreinen méér wordt gekort.

Wethouder Kuper is het daarmee op zich helemaal eens. Wat dit betreft vond hij de zienswijze van de vooruitgangsoptimisten van de VVD wel interessant.

De heer Arends was daarvan minder gecharmeerd.

Wethouder Kuper vindt het niet verkeerd als wordt bepleit dat het college komt met een pakket aan maatregelen tot een bedrag van € 10 miljoen, evenwichtig verdeeld. Als de raad daarin wijziging wil aanbrengen kan dat, maar dan zal ook moeten worden aangegeven op welke plekken compensatie moet worden gevonden. In de huidige fase vindt het college dat alle beleidsterreinen onder de loep moeten worden genomen. Een bijkomend aspect is dat hierover nog

maar één jaar structurele beslissingen kunnen worden genomen, en dat is dit jaar, want spreker heeft zich laten vertellen dat al na de zomervakantie de lijsten worden opgemaakt voor de verkiezingen. Terecht is gesteld dat de begroting verleden jaar sluitend is gemaakt met inzet van incidentele middelen c.q. de VAR. Dat kan nu niet meer, want de VAR is leeg. Het betekent dat nu structurele maatregelen zullen moeten worden genomen en dat er keuzes zullen moeten worden gemaakt.

De heer Arends merkt op dat het college niet als een technocratisch gremium de gemeente bestuurt. Het is een vertegenwoordiging van politieke partijen en maakt mede op basis daarvan diens keuzes. Dat zou kunnen betekenen dat andere keuzes worden gemaakt dan het doorkorten van rijkskortingen. Dat zou kunnen passen binnen een evenwichtige verdeling over portefeuilles en wethouders, maar het kan ook zo zijn dat de ene portefeuille of wethouder wat meer bijdraagt dan een andere.

Wethouder Kuper zegt dat hierover geen verschil van mening bestaat, maar hij vindt wel dat het de verantwoordelijkheid van de raad is om als straks bij de behandeling van de begroting aan te geven waar de nodige dekking vandaan moet komen. Zoals gezegd, zal het college met een evenwichtig pakket komen. Het heeft ook aangegeven dat specifiek gemeentelijk beleid mogelijk moet zijn. Spreker wil best naar de hele begroting kijken, zoals door de PvdA-fractie bepleit, maar wil hierbij aantekenen dat op de begroting van ongeveer € 260 miljoen slechts ongeveer € 85 miljoen direct beïnvloedbaar is. Bijvoorbeeld de middelen voor onderwijs gaan 1 op 1 door naar het onderwijs. De mogelijkheden voor bezuiniging zijn op een groot aantal posten uitermate gering.

De heer Arends zegt dat zelfs een gering bedrag een essentiële aanvulling zou kunnen zijn op het totaal.

Wethouder Kuper is dat met de heer Arends eens. Hij heeft evenwel vertrouwen in zijn collega's. Verleden week is een verdeling gemaakt op grond van de beïnvloedbare uitgaven en is bekeken wat er nodig is om tot een bedrag van € 10 miljoen te komen. Daarop is een percentage losgelaten voor de betrokken portefeuillehouders. Zij gaan tussen nu en september bekijken of de gedachte bedragen boven tafel zijn te halen. Aan drie wethouders < de heren Jumelet, Holman en Eerenstein > is de opdracht gegeven te kijken naar de voorzieningen in de gemeentelijke organisatie, níét in de verwachting dat dit direct effect zal sorteren voor het jaar 2005, maar wél voor de jaren daarna. Dan ben je als het ware aan het regeren over je graf heen. Het zal best moeilijk zijn, want de opdracht die genoemde wethouders hebben meegekregen om het bedrag van € 10 miljoen sluitend te krijgen is heel zwaar. Hij ziet dan nog maar even af van mogelijke tegenvallers als de regering komt met de begroting voor het volgend jaar. Dat er nog bezuinigingen komen, is zeker niet uit te sluiten. Hij meent zelfs dat die er met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zullen komen, dus het bedrag van € 10 miljoen zou weleens niet genoeg kunnen zijn om het tekort weg te werken. Op een gegeven moment zal ook de raad diens verantwoordelijkheid moeten nemen. Op basis van diens budgetrecht zal de raad moeten aangeven waar

budgetten moeten worden opgerekend en ingekrompen. Spreker loopt nu ruim een jaar in het gemeentebestuur mee en daarin heeft hij ervaren dat discussies vaak één kant op gaan, namelijk de kant van uitgeven. Men kan zeggen: daar zit je zelf bij, maar het gebeurt wel. Het is misschien scherp gesteld, maar in de huidige fase móét het ook scherp worden gesteld. Als wethouder van financiën heeft hij daar een rol in en wil hij dit op deze manier verwoorden.

De heer Arends heeft van diverse fracties gehoord dat zij niet alleen maar hebben gesproken over uitgeven, maar ook over bezuinigingen.

Wethouder Kuper erkent dat. In algemene zin heeft hij willen reageren op de lijn die hij in de diverse betogen heeft gehoord. Hij probeert eenvoudig aan te geven dat de gemeente in heel zwaar weer zit en dat het niet eenvoudig zal zijn de zaak sluitend te krijgen, zeker niet zodanig sluitend dat geen beroep hoeft te worden gedaan op de reserves.

Spreker was wat verbaasd over de vraag waar nu in een keer dit tekort vandaan komt. Dit is heel goed beschreven in de Kadernota. Vanuit de sluitende begroting die verleden jaar is ingeleverd, is per post aangegeven wat er daarna gebeurd is. Om vijf punten te noemen: de rijksombuigingen waren omvangrijker dan begroot (een bedrag in de orde van grootte van € 3,5 miljoen), de hogere uitgaven op openeinderegelingen (€ 1,5 à € 2 miljoen), het grotere beroep op de voorzieningen voor gehandicapten waarop, als niet wordt gecorrigeerd, een tekort ontstaat van € 2,8 miljoen. Daarnaast is er dan nog de loonkostenpost. Verleden jaar is reeds indringend gezegd dat het werken met lagere percentages in de begroting een risico met zich bracht. Toen eveneens toen genoemd dat de pensioenpremies wel eens tegen zouden kunnen vallen, en dat doet zich nu ook voor.

De heer Arends voelt zich nu enigszins aangesproken, want de discussie hierover ging verleden jaar met name tussen hem en de heer Kuper. Misschien wil de wethouder er nu wel aan toevoegen dat er 67 formatieplaatsen niet worden ingevuld en dat toch nog een half miljoen nodig is om de salariskosten te dekken. Dan rijst de vraag hoe het budget in 's hemelsnaam is vastgesteld. Als 67 formatieplaatsen maal de gemiddelde loonkostensom wordt genomen, dan is het toch de vraag waarom er nog een half miljoen nodig is.

Wethouder Jumelet merkt op dat het getal 67 inderdaad in het Sociaal Jaarverslag is genoemd. Er zijn echter ook externe mensen ingezet. Er is dus verschil tussen de vaste formatie en de flexibele formatie.

Wethouder Kuper wil vervolgens stilstaan bij een vraag die een paar keer is gesteld, en wel over het financieren van de tekorten uit de BAR dan wel de WAR. Het college heeft nadrukkelijk gekozen voor de BAR omdat die het dichtst tegen de algemene reserve aan ligt. De WAR, waarover jaarlijks wordt gerapporteerd, is bedoeld voor specifieke risico's die de gemeente loopt. Waarmee de gemeente nu te maken heeft, vloeit evenwel voort uit het reguliere beleid, vandaar dat de voorkeur van het college is uitgegaan naar de BAR.

Er is verder het een en ander gezegd over snijden in eigen vlees. Bij de structurele maatregelen op pagina 9 is dit ge-

noemd. Waar aan bezuinigingen op producten formatie is gekoppeld, heeft dit ook formatieve consequenties. Spreker doet hier geen uitspraken over aantallen, maar is wel blij met de tendens richting minder mensen in de organisatie. Er is verder gezegd dat, als het college straks met het gehele pakket komt, dit consequenties kan hebben op alle beleidsterreinen. Het kan betekenen dat bepaalde taken niet meer worden uitgevoerd en zoals gezegd, zal dat dan formatieve consequenties hebben.

Er is voorts stilgestaan bij de voorzieningen. Hiervóór is al gezegd dat het niet de bedoeling is zomaar even te zeggen wat er weg kan, want zo werkt het niet. De drie genoemde wethouders zullen moeten gaan bekijken waar een efficiëntere inzet van accommodaties in de gemeente mogelijk is. Het kan betekenen dat ten aanzien van sommige, gezien de bezettingsgraad, de vraag rijst of een bepaalde voorziening nog wel in stand moet worden gehouden. Het zijn zaken die momenteel in onderzoek zijn en waarop later zal worden teruggekomen. Dan kan de raad afwegen of het college een verstandig besluit voorlegt.

Het tegen het licht houden van subsidieregelingen is een punt dat dateert van verleden jaar. Om een bedrag van iets meer dan € 535.000,-, waarop de 5% zal neerkomen, op tafel te krijgen heeft het college besloten eerst een generieke maatregel te nemen. Het gaat hierbij om een paar honderd subsidies die de gemeente verstrekt. In dezelfde brief wordt echter ook gezegd dat daarna elke subsidie op eigen merites zal worden beoordeeld om te zien of een subsidie moet vervallen dan wel of er op bepaalde plekken iets anders moet gebeuren. In elk geval zijn er subsidies waarvan spreker zich afvraagt of ze nog wel verstrekt moeten worden. Bij de beoordeling zou inderdaad het begrip 'naar draagkracht' kunnen worden gebruikt. Om één voorbeeld te noemen: een bridgeclub heeft, naar spreker veronderstelt, gemiddeld genomen leden heeft met een hoger inkomen dan mensen die in de bijstand zitten. De vraag is dus of je aan een bridgeclub nog subsidie moet verstrekken. Hij kan zich voorstellen van wel, want hij heeft veel gebridget in een tijd dat hij nog niet tot de 'gegoede burgerij' behoorde, zonder daarmee te willen zeggen dat hij daartoe nu wél behoort! Hij heeft een ander inkomen gekregen, inderdaad minder!

Er is ook enige malen gesproken over de opneideregelingen. De zorg die daarover is uitgesproken, heeft spreker eveneens. Hijzelf is 'opgezadeld' met een taakstelling ten aanzien van EMCO en hij weet dat het een hele prestatie zal zijn die te realiseren, wetende dat op dit gebied het slechter draaien van de economie harder toeslaat dan op andere gebieden, maar hij zal nu geen bedrag noemen; daarover zal moeten worden gesproken in het DB en het AB. Om even een vergelijking te trekken: onlangs was een vertegenwoordiging van de gemeente Ede op bezoek. Het blijkt dat men daar een bedieningsgebied van 300.000 inwoners heeft en te maken heeft met 800 mensen in het werkvoorzieningschap, terwijl EMCO een gebied heeft te bestrijken met ten hoogste 150.000 en hier het dubbele aantal mensen is aangewezen op het werkvoorzieningschap. Dat zegt iets over de verhoudingen in het land en over de positie van Zuidoost-Drenthe.

Er is voorts aangedrongen op een strakke begrotingsdiscipline. Met het feit dat de gemeente met de selectieve vacaturestop een ombuiging te pakken heeft, hoeft men helemaal niet ontevreden te zijn, maar als die kan worden aange-

scherpt, zal spreker de laatste zijn om zich daartegen uit te spreken.

Gevraagd is of het dreigende tekort over 2004 zonder problemen ten laste van de BAR kan worden gebracht. Het antwoord daarop is 'ja', maar spreker steunt wel de impliciete gedachte achter de vraag, namelijk dat de BAR dan wel érg hard naar beneden gaat.

De heer Reitsma las dat Veendam met hetzelfde probleem zat en dat de wethouder van financiën stelde dat enerzijds moet worden bezuinigd en anderzijds dat de gemeente in het kader van het toezicht verplicht is reserves te houden of te kweken. De achterliggende vraag nu hoever de gemeente op dit gebied kan gaan. Is er een maatstaf die aangeeft dat de BAR op nul mag worden gezet, of moet die een x-percentage zijn van bijvoorbeeld de totale begroting?

Wethouder Kuper heeft het antwoord op die vraag niet paraat. Het is wél anders dan in het verleden. Toen mocht eenendertigste van de BAR worden gebruikt voor het sluitend maken van de begroting, maar die regel is vervallen. Thans moet in elk geval een sluitend meerjarenperspectief worden aangeboden. In het onderhavige geval gaat het om € 6 à € 7 miljoen. Dat bedrag mag best in één keer ten goede van het resultaat worden gebracht, maar dan moet er wel sprake zijn van een sluitend perspectief. Voor 2005 kan dus niet eenendertigste van de BAR worden aangewend.

Door de CDA-fractie is gerefereerd aan een verhoging van de woningproductie. Wellicht kan wethouder Hoogland daarop reageren.

Wethouder Hoogland-Foppen kan zich de vraag voorstellen. Zoals bekend, is verleden jaar het aanjaagteam ingesteld, juist om te komen tot een verhoging van de woningproductie. Hetgeen is gezegd over de leges en de kavels wekte bij haar de indruk dat ervan werd uitgegaan dat dit geld zou opleveren, doch dat is niet het geval. De leges zijn kostendekkend en de kavels maken deel uit van de exploitatieopzet en zijn daarmee ook vaak kostendekkend. Twee andere zaken leveren wél wat op: de OZB en de uitkering uit het gemeentefonds. Tevens kan worden gekeken naar de werkgelegenheid die meer woningbouw met zich brengt voor inwoners van de gemeente. Er worden tegenwoordig ook veel bouwvragen ingediend voor aanpassing van een bestaande woning, vaak in het kader van de ouderenhuisvesting. Dat betekent ook wat voor de OZB, want de waarde van de woning wordt dan een andere.

Er gebeurt al met al wel heel veel, al zou het nog veel meer moeten zijn. Uit voortgangsrapportages betreffende de woningproductie is evenwel bekend dat de gemeente niet de enige speler op de markt is en dat er integendeel vele partijen zijn.

Spreekster gaat maar meteen in op de vraag van de DOP-fractie over seniorenwoningen. Zij is verleden week aanwezig geweest op een bijeenkomst, uitgeschreven door gedeputeerde mevrouw Haarsma, waarop duidelijk werd dat ouderenhuisvesting een 'hot item' is geworden. Behalve dat er aandacht voor wordt gevraagd door het rijk, is mevrouw Haarsma door provinciale staten in een motie gevraagd een aanjaagteam in te stellen en dan met name voor de ouderenhuisvesting. Van alle kanten wordt dus geprobeerd op dit

terrein wat meer voor elkaar te krijgen. De mogelijkheden voor een gemeente op dit vlak zijn geringer vanwege de afhankelijkheid van anderen, bijvoorbeeld zorginstellingen; dan gaat het niet zozeer om wonen op zich als wel over wonen, zorg en welzijn. Iets wat Emmen in de afgelopen jaren ook wel heeft gedaan, is het opplussen van honderden woningen waardoor mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

Kortom: op allerlei fronten gebeurt er wel wat.

De heer Ensink is het daarmee eens, maar er kan nog méér. Gezien de aandacht die er momenteel bij de provincie is en sinds kort ook bij het rijk, moeten kansen worden benut als zij worden gegeven.

Voorts nog een opmerking over het versneld uitgeven van kavels. Het wil er bij hem niet in dat dit niets extra's oplevert; het levert ten minste rentevoordeel op dat ten goede komt van de exploitatie.

Wethouder Hoogland-Foppen had het woord 'versneld' niet meegekregen. Als er versneld wordt uitgegeven, hoeft er inderdaad minder rente te worden betaald. Het hangt er overigens van af hoe een en ander in de exploitatieopzet zit; soms is er sprake van een extra post omdat de uitgifte wat langer duurt. Overigens is in de overzichten te zien dat er nog een aantal kavels beschikbaar is; onlangs heeft daarover een artikel op de Infopagina gestaan. Er wordt geprobeerd er van alles aan te doen om ervoor te zorgen dat de rentekosten zo laag mogelijk blijven.

Wethouder Kuper constateert dat door meerdere fracties opmerkingen zijn gemaakt over de OZB en de rioolretributie. Mocht de afschaffing van het OZB-gebruikersdeel doorgaan, hoewel het er meer en meer op begint te lijken dat dit in 2005 niet het geval zal zijn, wordt momenteel wel bekeken of de rioolretributie uit de OZB is te halen. Hierbij meteen een reactie op een vraag van de D66-fractie een indicatie te geven van de maximale lasten als dit onderdeel budgettair-neutraal wordt doorgevoerd, welnu: dan gaat het om een lastendrukverhoging voor de burger van ongeveer 12%. Als op een bepaald moment de OZB-tarieven door minister Zalm worden gemaximeerd, ontstaat er weer een heel andere situatie.

De heer Dijkgraaf heeft gevraagd of het college bij de rioolretributie het uitgangspunt 'de vervuiler betaalt' wil betrekken. Of is het een kwestie van: voor iedereen 12% erbij?

Wethouder Kuper zegt dat hij waar het praktisch uitvoerbaar is veel voelt voor het draagkrachtbeginsel. Wel zal dan heel goed moeten worden gekeken naar de verdeelsleutel die je hanteert voor de rioolretributie. Of het gemakkelijk is een sleutel te vinden die recht doet aan het draagkrachtprincipe is nog de vraag; hiernaar wordt momenteel gekeken. In elk geval is hij zeker niet vies van het verdelen van de lasten naar draagkracht.

De heer Ensink denkt dat het wat lastig is de rioolretributie naar draagkracht te verdelen. Hij heeft op dat vlak, samen met de collega's Scheltens en Van Hees, wat ervaring. Hun vorige gemeente kende een aparte, kostendekkende rioolretributie, gerelateerd aan het waterverbruik en in drie klassen

ingedeeld. Dat werkte op zich heel goed, maar hem dunkt dat men zich niet al te veel moet voorstellen van het draagkrachtprincipe.

Wethouder Kuper hoorde ook spreken over 'de vervuiler betaalt'. Het hoeft dus niet inkomensgerelateerd te zijn.

De heer Ensink wijst erop dat ook bij de afvalstoffenheffing niet wordt uitgegaan van het draagkrachtbeginsel.

De heer Dijkgraaf lijkt het toch wel aardig er eens een discussie aan te wijden.

Wethouder Kuper reageert vervolgens op de genoemde aspecten rond de eigen organisatie. De VVD-fractie had het over 200 fte's minder. Vanuit de CDA-fractie kwam de suggestie dat aansluiting zou kunnen worden gezocht bij het moment van de gemeentelijke herindeling, waarbij het dan zou gaan om zo'n 100 fte's. Reeds gezegd is dat hieraan bij het pakket aan maatregelen aandacht wordt besteed. Zoals bekend, ligt er al een bezuiniging ter grootte van 51 die loopt in de richting van € 3,3 miljoen. Anderzijds is reeds gezegd dat het formatieve consequenties heeft als bepaalde taken niet meer worden uitgevoerd en daaraan formatie vastzit. Over de omvang daarvan wil spreker op dit moment geen uitspraak doen.

De heer Arends vraagt of de wethouder kan aangeven waaraan, behalve aan bezuiniging op producten, nog meer zou kunnen worden gedacht. Weliswaar wordt gesproken over 5% aan generieke maatregelen, maar heeft het college ook een doelstelling voor het eigen apparaat?

Wethouder Kuper antwoordt ontkennend. De doelstelling van het college is minimaal € 10 miljoen aan bezuinigingen, verdeeld over de portefeuillehouders. Het is aan hen aan te geven op welke manier invulling kan worden gegeven aan de bezuinigingsopdracht. Daar is op dit moment nog geen zicht op. Pas later zal duidelijk worden op welke plekken bezuinigingen kunnen worden gerealiseerd.

De heer Arends zegt dat dit zou kunnen betekenen dat bezuinigingen ergens anders worden neergelegd, hetzij bij het minimale, hetzij bij instellingen, hetzij bij de WVG-vergoedingen, enzovoort. Door het college wordt niet gezegd ook bereid te zijn te bezien of in het eigen huis taken kunnen verdwijnen. Hij vraagt zich af of daarover niet al wordt gesproken in de boezem van het college.

Wethouder Kuper merkt op dat het één het ander niet uitsluit. De opdracht die eenieder heeft meegekregen is van een dermate grote omvang is dat er rekening mee moet worden gehouden dat niet zonder meer zal kunnen aangegeven dat een bezuiniging is te halen door bijvoorbeeld het stellen van scherpe criteria voor de WVG, om zo te voorkomen dat bepaalde taken niet meer kunnen worden uitgevoerd. Hij heeft daar nu nog geen zicht op, maar is ervan overtuigd dat bij de opdrachten die er liggen de eigen organisatie niet zal kunnen worden ontzien. Hoe dat uitpakt, is op dit moment gewoon nog niet te zeggen.

De heer Arends informeert of de wethouder financiën daarover hoopvol is gestemd.

Wethouder Kuper blijft er gewoon voorzichtig over.

De heer Arends noemt voorzichtigheid op zich een goede eigenschap voor een wethouder financiën, maar vindt dat in een tijd waarin € 10 miljoen moet worden bezuinigd de voorzichtigheid misschien toch iets te groot is.

Wethouder Kuper gaat geen verwachtingen wekken voordat hij weet hoe het plaatje er uit komt te zien.

Net als verleden jaar heeft de CDA-fractie gesproken over het inhuren van externe bureaus. Hieromtrent zal informatie aan de raad worden voorgelegd, al zal dit een hele klus zijn.

Ook op andere punten zal worden teruggekomen: een eventuele verzelfstandiging van de Muzeval en beheer van gemeentelijke gebouwen. Van het laatste heeft spreker goede notie genomen. Bezien zal worden hoe dit in het hele traject kan worden meegenomen.

De heer Dijkgraaf kan zich niet voorstellen dat de wethouder nog niet over het inhuren van externe bureaus heeft nagedacht. Tenslotte weet iedereen hoe dit er bij staat.

Wethouder Kuper verwijst naar de in de Kadernota genoemde taakstellingen. Daarbij wordt onder andere gesproken over het inhuren van externen, namelijk dat het college daarop iets van € 500.000,- minder wil gaan inzetten. Hij is gaarne bereid er op de informatiebijeenkomst van 7 september méér over te zeggen.

De BGE-fractie had het over een groot tekort. Welnu, daarover bestaat geen verschil van mening.

Een van de vragen van genoemde fractie was hoe het kan dat voor herconcentratie huisvesting € 1,7 miljoen extra nodig is.

De heer Stoffers verduidelijkt dat de vraag was wat het college zich voorstelt bij een reductie van € 1,7 miljoen.

Wethouder Kuper heeft de vraag dan verkeerd begrepen. In het algemeen kan worden gezegd dat het bij de € 1,7 miljoen gaat om beperkingen in ambities voor de nieuwbouw zelve. Op 7 september kan hierop nader worden ingegaan.

Voorts stelde de BGE-fractie dat er € 2,3 miljoen aan incidentele lasten optreedt als tot nieuwbouw wordt overgegaan. Het zit wat dit betreft heel simpel: als je nieuw gaat bouwen, moet je de boekwaarde van het bestaande gebouw afwaarderen. Voor het overige is te zeggen dat de huidige huisvestingslasten van dislocaties en de centrale locatie € 2,4 à € 3,5 miljoen bedragen. De structurele last is dus hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Over het theater doet spreker geen uitspraak < dat zal wellicht worden gedaan door een college-wethouder >, en hetzelfde geldt voor een verbouwing van de Muzeval.

Wat het MOP betreft: gevraagd is of de gemeente haar GSB-status verliest als zij niet aan de ambities voldoet. Die vraag moet spreker even aanhouden, want daarbij zal een ander collegelid hem moeten helpen. In elk geval kan worden gezegd dat waarschijnlijk een MOP zal worden ingediend met de nodige ambities op fysiek, economisch en sociaal gebied.

Daarbij wordt wel de kanttekening gemaakt dat het MOP alleen is uit te voeren als er de middelen voor zijn.

De heer Schoo verzoekt de wethouder even de volledige naam uit te spreken, want stelt zich voor dat de luisteraars aan deze afkorting niets kunnen vastknopen.

Wethouder Kuper deelt mede dat MOP staat voor meerjarig ontwikkelingsprogramma. Het is een programma waar je in het grotestedenbeleid mee te maken hebt en waarvoor je als gemeente grote sommen geld van het rijk kunt krijgen, zij het dat daar ook een hoop cofinanciering bij moet. Als je het meest ambitieuze meerjarig ontwikkelingsprogramma wilt uitvoeren, heb je te maken met een eigen last van € 16 miljoen. Het plan dat is neergelegd kan alleen maar worden geïmplementeerd als het rijk hiervoor eveneens middelen beschikbaar stelt.

Spreker heeft steun geput uit de opmerking van de fractie van de ChristenUnie dat de huidige situatie een herhalingsoefening is, immers: 13 jaar geleden was er ook een heel slechte economische situatie. Hij steunt ook van harte de opmerking dat het gaat om politieke zelfdiscipline, daadkracht en het durven maken van moeilijke keuzes.

Hij steunt níét het amendement van de ChristenUnie-fractie waarbij alleen sport- en welzijnsaccommodaties geraakt worden. Al uitgelegd is hoe het college met een en ander denkt om te gaan.

De heer Van Hoffen informeert of de wethouder van mening is dat subsidies voor welzijnsaccommodaties en sporten alleen voor minderdraagkrachtige Emmenaren zijn. Zo staat het er immers in het betrokken hoofdstukje.

Wethouder Kuper meent dat het er zo niet staat.

De heer Van Hoffen wijst erop dat genoemde subsidies worden vermeld onder het kopje 'Sociaal beleid voor minderdraagkrachtige Emmenaren'. Is de wethouder met hem van mening dat deze subsidies daar niet onder thuishoren?

Wethouder Kuper zegt dat het inderdaad breder is.

De heer Van Hoffen merkt op dat dit dus niet onder dit kopje thuishoort. Hij heeft dit er expres uit gehaald, omdat dit onderdeel valt onder de heroverwegingen. Afgezien van de openeinderegelingen, die onder het volgende kopje staan, vindt de fractie van de ChristenUnie dat minimeleidend en alles wat daarmee annex is erbuiten moet worden gelaten. Dat behelst het amendement.

Wethouder Kuper moet dan straks het amendement nog even goed bestuderen.

De vice-voorzitter neemt aan dat de heer Van Hoffen doelt op de tekst in de Kadernota zelve.

Wethouder Kuper dacht dat werd bedoeld op de brief over de subsidies.

De heer Van Hoffen verduidelijkt dat het hem gaat om het gestelde in punt III op pagina 10 van de Kadernota.

Wethouder Kuper wil voorts een misverstand wegwerken met betrekking tot onderuitputting. Hij meent dat door de VVD-fractie werd gesteld dat het bedrag aan onderuitputting met twee kan worden vermenigvuldigd, doch het genoemde bedrag is het bedrag op jaarbasis en kan dus niet met twee worden vermenigvuldigd. Daarnaast maakte de D66-fractie de opmerking dat een begroting zó moet worden opgesteld dat de ambities ook kunnen worden waargemaakt en er geen sprake meer is van onderuitputting. Op zich is spreker het daarmee helemaal eens. Het moet de inzet zijn, maar het is tot nu toe niet altijd gelukt. Het is wel een beleidslijn waarvoor meer aandacht zal moeten zijn.

Spreker meent hiermee in eerste termijn op de belangrijkste zaken te hebben gereageerd. Wellicht zullen andere collegeleden nog toevoegingen hebben.

De vice-voorzitter heeft begrepen dat wethouder Kuper ook de vragen betreffende de portefeuille van wethouder Eerenstein zou beantwoorden. Spreker wil evenwel eerst wethouder Evenhuis het woord geven; dan heeft wethouder Kuper nog de gelegenheid naar de andere vragen te kijken.

Wethouder Kuper lijkt dat prima.

De vice-voorzitter wil eerst nog even melden dat, zoals zojuist al tot uitdrukking kwam, ook wethouder Eerenstein vanavond niet aanwezig is en dat de heer Ripassa intussen ter vergadering is gekomen.

Wethouder Evenhuis gaat allereerst in op de vraag van de CDA-fractie over de schuldhulpverlening. Hierover is onlangs gediscussieerd, bij welke gelegenheid er twee suggesties zijn gedaan: een om deze hulpverlening privaat te maken en een om wat dit betreft naar de gemeenschappelijke regeling Drente Kredietbank te kijken. Beide mogelijkheden worden onderzocht. In de tussentijd blijft het oude regime van kracht.

De heer Ensink informeert wanneer de wethouder denkt met de uitkomst van het onderzoek te kunnen komen.

Wethouder Evenhuis antwoordt dat dit bij de ombuigingsoperatie c.q. de aanstaande behandeling van de begroting het geval zal zijn. Het is dus geen kwestie van de lange termijn, maar van de korte termijn.

Met betrekking tot het sociaal beleid en het minimabeleid is gesproken over buurgemeenten, waarmee waarschijnlijk Coevorden en Borger-Odoorn werden bedoeld. Daarnaast zal onderzoek worden gedaan.

De heer Ensink bedoelde ook Hoogeveen.

Wethouder Evenhuis constateert dat die gemeente wat verder weg ligt.

De heer Ensink heeft het gehad over de gemeenten in de regiocluster Oost.

Wethouder Evenhuis zegt toe dat het onderzoek zich daarop zal richten.

Door de VVD-fractie is gesproken over beleid maken zonder sentiment. Hijzelf vindt juist dat mét sentiment en met gevoel

beleid moet worden gemaakt. Hij is niet gecharmeerd van haar spelregels, want gaat om collectieve spelregels, niet van één partij. Hopelijk zal het daarbij gaan om de inhoud en niet meteen om een pondspondsgewijze benadering. Natuurlijk moet het streven erop gericht zijn tot een verdeelslag te komen, maar hij hoopt wel dat beleid op inhoud zal worden gemaakt.

De heer Leutscher merkt op dat de insteek van de VVD-fractie is dat op basis van overeenstemming binnen het college wordt gekomen met een voorstel. Daarin heeft zij volkomen vertrouwen. Waar in elk geval voor moet worden gegaakt, is dat het college niet komt met een eenduidig voorstel, waardoor het vraagstuk komt te liggen bij de raad en het dan alle kanten op schiet. Het gaat de fractie om de kwaliteit van de besluitvorming, om afstemming, eenduidigheid en consensus binnen het college. Als de raad vindt dat het anders moet dan het college voorstelt, kan dat, maar dan moet er wel een financiële dekking onder liggen.

Wethouder Evenhuis zegt dat er altijd goede collegevoorstellen komen!

De heer Leutscher is van mening dat de wethouder dan weinig kan hebben tegen de genoemde spelregels.

Wethouder Evenhuis merkt op dat zes er wel erg veel zijn! Aan de motto's 'politieke flinkheid', 'economie' en 'veilig' wil hij er een toevoegen: 'sterk sociaal'. Dit hoort wat hem betreft eveneens een toetsingscriterium te zijn – dit geldt trouwens tevens voor werkgelegenheidseffecten.

De heer Leutscher ziet de toevoeging 'sociaal' niet als een beletsel. Bevorderen van de werkgelegenheid kan evenwel alleen maar als de economie in Emmen sterk is. Sociaal beleid of welzijnsbeleid is alleen mogelijk als er geld voor is. In die zin zet de VVD-fractie de economie vooraan. Ook als gemeente moet je geld verdienen om in staat te zijn geld uit te geven aan diverse beleidsterreinen.

Wethouder Evenhuis geeft als reactie op de opmerking van de fractie van de ChristenUnie over de winkelier dat hij niet zo van de uitverkoop houdt!

Hij is nog benieuwd naar de opvatting van de fracties van D66 en ONE over het sociaal beleid. De ONE-fractie bepleit niet in te grijpen, wat betekent dat zij een opvatting over de rijkskortingen zal hebben, en de opvatting daarover van de D66-fractie zou hij wel willen vernemen.

Naar de mening van de GroenLinks-fractie is het grondbeleid ondoorzichtig. Dit lijkt spreker een volstrekt onjuiste constatering. Er is precies bekend hoeveel hectaren de gemeente heeft, in welke plannen ze liggen en welke bedragen erbij horen. Om de vier jaar worden de risico's afgedekt. Precies bekend is ook wat het risicopercentage is, namelijk om-en-nabij 20%, en wat er ieder jaar van de exploitatie naar risicoafdekking gaat. Het is misschien ingewikkeld, maar als de heer Dijkgraaf zich de ingewikkelde materie eigen wil maken, is spreker graag bereid een aantal zaken voor hem inzichtelijk te maken.

De DOP-fractie heeft het gehad over het bedrag van € 575.000,-, dat zij wat specifiekere omschreven wil zien.

Spreker stelt zich voor dat bij de begroting wordt aangegeven hoe hiermee verder zal worden omgegaan. Volgens hem was dat ook de vraag van de heer Schoo.

De heer Schoo stelt zich voor hierover vóór de begrotingsbehandeling nog te spreken met de OSOG.

Wethouder Evenhuis merkt op dat heel helder moet zijn dat een flink bedrag zal moeten worden omgebogen. Dan valt niet te ontkomen aan het op een rij zetten van alle bedragen. In overleg met de overlegpartners zal daarna moeten worden gekomen tot een evenwichtig sociaal en economisch beleid dat is te verantwoorden. Dat is ook bij dit onderwerp aan de orde. In elk geval is niet te ontkomen aan het ook binnen het sociaal beleid stellen van prioriteiten.

De heer Vos vraagt of de wethouder nu eigenlijk zegt dat het op 27 mei aangenomen amendement wordt aangehouden.

Wethouder Evenhuis antwoordt dat daarmee in de getallen voor 2004 rekening is gehouden.

De heer Vos begrijpt uit de Kadernota dat ook dit deel uitmaakt van heroverweging.

Wethouder Evenhuis weet hoe het bedrag van negen ton, waar de heer Vos het over zal hebben, is verdeeld.

De heer Vos doelt op het bedrag van € 575.000,- voor chronisch zieken en gehandicapten, c.q. het amendement van 27 mei waarmee het voorstel onder B14 is gewijzigd.

Wethouder Evenhuis zegt dat er dan sprake is van een misverstand. Het bedrag van € 575.000,- is voor dit jaar afgesproken en daarover zegt het college verder niets, wél als het gaat om het jaar 2005.

De heer Vos vraagt of hij mag begrijpen dat aan het amendement dus uitvoering wordt gegeven.

Wethouder Evenhuis acht dat vanzelfsprekend. Waar hij echter op doelde was 2005.

De heer Schoo merkt op dat in de Kadernota wordt gesproken over het bedrag voor 2004 en over dekking van het tekort minimeleidend en bijzondere bijstand voor 2005.

Wethouder Evenhuis geeft aan dat voor 2005 nog de afweging wordt gemaakt. Voor 2004 staat het aangenomen amendement gewoon overeind.

Wethouder Hoogland-Foppen wil nog even terugkomen op de seniorenwoningen. Zij hoopt dat intussen helder is dat het college alle mogelijkheden die zich voordoen zal aangrijpen om te komen tot de bouw van meer seniorenwoningen. Zij heeft al gezegd dat in dezen een motie door provinciale staten is aangenomen. Als de gemeente wat dit betreft een bijdrage kan leveren, zal dat zeker worden gedaan. De CDA-fractie heeft gesproken over de 20ste penning. Spreekster neemt aan dat genoemde fractie dan doelt op

Emmer-Compascuum, want voor Emmer-Erfscheidenveen is het einde daarvan in zicht. Ongeveer twee jaar geleden is nog gesproken met de familie die de 20ste penning in Emmer-Compascuum int, waarbij is gebleken dat deze niet bereid is een einde te maken aan de inning. Dat betekent dus dat de 20ste penning daar nog blijft bestaan. Spreekster weet dat er vanuit het dorp actie op is ondernomen, maar dat die evenmin tot succes heeft geleid.

De CDA-fractie heeft het verder gehad over het maken van een modelplan dat zou kunnen worden gehanteerd voor alle dorpen, echter: Weiteveen is toch een wat ander soort dorp dan Klazienaveen. In het kader van de actualisering van bestemmingsplannen is gekeken naar de methode en wat dit betreft zijn er vorderingen gemaakt, in die zin dat een en ander nu goed helder is en zelfs gebruikt kan worden door externe bureaus die bestemmingsplannen maken. Het is jammer dat dit straks blijkbaar niet meer mag! Hoe dan ook, er is een slag gemaakt, wat betekent dat ook intern sneller bestemmingsplannen kunnen worden gemaakt, en dat is winst.

De nieuwe wijk de Delftlanden is in het verleden veelvuldig aan de orde geweest in de commissie wonen en ruimte. Het college hoopt dat begin september de vlag uit kan. De reactie zal wellicht zijn dat dit al zo vaak is gezegd, maar het is nu écht zo. In het afgelopen jaar zijn veel gesprekken met Mega Vastgoed gevoerd. Zoals bekend ligt er een akkoord op hoofdlijnen. Dat is nu verder uitgewerkt. De reden waarom het allemaal veel langer heeft geduurd, is gelegen in de Europese aanbesteding van de openbare voorzieningen. Daarover zijn veel externe adviezen ingewonnen, dit in verband met de wens van Mega Vastgoed deze niet Europees aan te besteden, terwijl de gemeente daaraan zeer hecht. Dit heeft allemaal heel veel tijd gekost, maar partijen zijn er nu uit: de gemeente gaat zich keurig houden aan Europese aanbesteding. De laatste maanden is gewerkt aan een bindende samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en Mega Vastgoed. Die ligt er nu in ontwerp. Deze week vindt nog een gesprek met Mega Vastgoed plaats om nog wat puntjes op de –i– te zetten, maar ook die liggen in concept klaar. De samenwerkingsovereenkomst kan dus worden afgerond, het conceptbestemmingsplan, dat van de overeenkomst overigens onderdeel uit maakt, ligt er, evenals het beeldkwaliteitsplan, en de grondexploitatie ziet er veel beter uit dan een half jaar geleden. Toen leek het er nog op dat er sprake was van een enorm tekort, terwijl er nu een plus op zit. Dat is natuurlijk zeer positief. Verder komt er nog een planningschema voor het maken van afspraken met andere partijen over de invulling van de eerste fase en over de wijze waarop in de komende jaren verder wordt gegaan. Alles zal gereed worden gemaakt voor besluitvorming door de raad in september.

Het masterplan Emmerhout, waarover de BGE-fractie heeft gesproken, is er. Dat het financiële verhaal nog niet sluit, is bekend; dat gebeurt trouwens veel vaker bij masterplannen – men kijke maar naar het masterplan Emmen-centrum. Het is van belang met het masterplan Emmerhout op stap te gaan naar externen om te proberen subsidies binnen te krijgen. Er is al een verzoek ingediend voor IPSV-subsidie.

De BGE-fractie heeft ook gezegd dat er slechts 28 bouwvergunningen zijn verleend. Bij dezen een correctie: er zijn 28 woningen opgeleverd; dat is wat anders dan verleende bouwvergunningen. Eerder is al gezegd dat er wel veel

bouwvergunningen worden verleend, doch niet allemaal voor het bouwen van nieuwe woningen. Wat er in dit opzicht gebeurt, is te volgen via de voortgangsrapportage.

De D66-fractie heeft de vraag gesteld of de gemeente zich niet zelf zou moeten bezighouden met verzoeken om planschadevergoedingen. Het college is zeker niet bang wat dit betreft de nek uit te steken, maar heeft deze verzoeken met het oog op de onafhankelijkheid bewust bij externe bureaus heeft neergelegd. Spreekster denkt zelf nog altijd dat dit goed is. Bekend is dat de gemeente niet meer van één bureau afhankelijk is: behalve SAOZ wordt ook Houtringe ingehuurd. Onlangs is een aantal verzoeken betreffende hetzelfde gebied ingediend bij zelfs drie bureaus om te zien hoe de diverse bureaus hiermee omgaan en het kostenplaatje in beeld te krijgen. Er wordt dus zeker ook gelet op de kosten.

De heer Pekelsma heeft vandaag het actuele nieuws gekregen dat het planschadeverzoek met betrekking tot De Giraf anders is uitgevallen dan hier werd gehoopt. Er zijn twee externe bureaus op gezet, de juridisch medewerker van de betrokken afdeling heeft er goed naar gekeken en toch moet er planschade worden uitgekeerd. Wat voor vertrouwen kan er nog in de bureaus zijn als dit verzoek toch anders uit valt dan was gedacht?

Wethouder Hoogland-Foppen zou het vertrouwen nog even overeind houden. Er is een voorlopige voorziening aangevraagd en de rechter heeft meteen een uitspraak gedaan over de planschadeclaim. Zij heeft pas vandaag de uitspraak van de rechter onder ogen gekregen. Intern wordt eens goed bekeken wat daarin allemaal staat, wat de overwegingen zijn geweest en wat er nog kan gebeuren. Zij stelt voor even af te wachten hoe dit verder gaat.

De heer Pekelsma vraagt of de raad inzage kan krijgen in de uitspraak van de rechter.

Wethouder Hoogland-Foppen zegt dat het een openbaar stuk is en dat er dus inzage in kan worden gegeven. Zij vraagt zich even af of dit stuk aan alle raadsleden moet worden toegezonden.

De heer Pekelsma dunkt dat één exemplaar per fractie voldoende is.

De vice-voorzitter neemt aan dat het aan de raad is gericht, aangezien die ook het eerdere besluit heeft genomen en dat dus elk raadslid een kopie kan krijgen.

Wethouder Hoogland-Foppen zal ervoor zorgen dat in elk geval elke fractie een kopie krijgt.

De heer Van Hees vindt onafhankelijkheid een groot goed, maar moet vaststellen dat een advies van een bureau weleens is genegeerd en dat raad diens eigen weg is gegaan. Daar kent hij een aantal voorbeelden van. Dat roept de vraag op waarom het externe bureau dan is ingehuurd en waarom een planschadeverzoek niet zelf kan worden beoordeeld.

Wethouder Hoogland-Foppen merkt op dat het niet opvolgen van een extern advies heel minimaal is voorgekomen.

In elk geval is onafhankelijkheid de reden geweest om externe bureaus in te schakelen.

De DOP-fractie heeft een opmerking gemaakt over sport voor mensen in Klazienaveen in de Delftlanden. Spreekster dacht toen even ondeugend, over evenwichtigheid gesproken, waarom zou iemand vanuit Klazienaveen die in een buitenbad wil zwemmen niet op de fiets naar Erica kunnen! De evenwichtigheid hierin moet de heer Schoo zelf maar even afwegen!

De heer Schoo zegt dat de wethouder vanuit haar gezichtspunt misschien gelijk heeft. Er is gerefereerd aan de Kadernota, waarin de welzijnspoort even op één hoop is geveegd. Gezien de lange tijd die met Klazienaveen al wordt gesproken over een sporthal, heeft hij gezegd dat die desnoods wat groter kan worden gemaakt om een slag naar Delftlanden te kunnen maken. Dan zou daar de eerste vijf of tien jaar geen sporthal hoeven te worden gebouwd, wat dan een besparing zou opleveren.

Wethouder Hoogland-Foppen heeft willen aangeven dat de afstand tussen Klazienaveen en Delftlanden fors is. En natuurlijk maakt de sporter altijd nog zelf uit waar deze gaat sporten. Over de welzijnsvoorzieningen wil wethouder Holman wellicht nog iets zeggen, maar van haar kant wil zij erop wijzen dat een en ander mede te maken met de opzet van de Delftlanden en met het gebruik in de Rietlanden. Het lijkt haar goed te bezien hoe de bezettingsgraad is en de voorzieningen op elkaar af te stemmen.

De heer Schoo moet de wethouder, rekening houdend met alle overwegingen, gelijk geven. Op dit moment kan echter misschien nog wel wat worden gedaan; misschien is het over vijf jaar anders. De wijk Delftlanden moet nog gebouwd worden, dus wellicht kan wat geld worden uitgespaard als nu op bepaalde voorzieningen de rem wordt gezet.

Wethouder Hoogland-Foppen wijst erop dat thans niet wordt gekozen voor het treffen van voorzieningen in de Delftlanden.

Wethouder Holman moet antwoorden op twee opmerkingen van de CDA-fractie. De eerste betrof een intensievere samenwerking met de EDR om gebruik te kunnen maken van de subsidiemogelijkheden die daar liggen. Hierbij gaat het dan voor een groot deel om de Interreg-subsidies. Erop gewezen zij echter dat het altijd slechts om een deel van de financiering gaat, dus dat de gemeente er altijd een flink deel zelf moet bijleggen, soms meer dan 50%. Dat moet dan natuurlijk wel kunnen. Hij is het er evenwel mee eens dat méér moet worden bekeken hoe hiervan gebruik is te maken, want er ligt nog een behoorlijk bedrag dat tot en met 2006 kan worden uitgegeven.

Er is door de CDA-fractie verder nog gesproken over de controle en de handhaving. Hoe vaak wordt gecontroleerd kan afhankelijk zijn van de diverse categorieën.

De heer Ensink heeft een ander, sterker voorbeeld genoemd: in een week tijd zijn er voor een controle drie verschillende diensten langsgelopen. Dat kan dus wel wat doelmatiger.

Wethouder Holman is het daarmee geheel eens. In het kader van fysieke veiligheid is men momenteel druk doende om dit integraler te gaan doen en alles zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen. De gemeente is ook wettelijk verplicht per 1 januari 2005 een strategienota handhaving op tafel te leggen waarin duidelijk wordt aangegeven wat de gemeente in enig jaar gaat presteren op het terrein van controle en handhaving. De nota ligt inmiddels in concept klaar en zal waarschijnlijk na de vakantieperiode door de raad kunnen worden ingezien.

Wat een multifunctioneel centrum in de Delftlanden betreft: in de Kadernota is te lezen dat hiervoor eventueel per 2008 een bedrag van € 425.000,- benodigd zal zijn. Het college stelt zich voor dat nog even op te schuiven, gelet op het feit dat het al veel moeite kost de bestaande accommodaties op peil te houden. Te dien aanzien zal in de komende tijd worden bekeken of kan worden gekomen tot bundeling om zodoende winst te boeken. Dientengevolge is de vraag of nu al voor 2008 € 425.000,- in de begroting moet worden opgenomen dan wel of dit niet moet afhangen van de bezettingsgraad van gebouwen in de omgeving. Dit staat wat het college betreft ter discussie. Spreker weet niet hoe snel er in de Delftlanden gebouwd gaat worden, maar is er zelf van overtuigd dat daar in 2008 niet per se een voorziening hoeft te zijn.

Wethouder Jumelet wil eest ingaan op het theater. In de vergadering van de commissie samenleving op 15 juni is gezegd dat er op 6 juli naar aanleiding van de Kadernota op zou worden teruggekomen. Het is een misverstand dat er al een besluit is gevallen, zoals de BGE-fractie stelde. Er volgens spreker nog niets besloten – er is een procedure gevolgd. Op 18 december is door een raadsmeerderheid een principebesluit genomen, nadat voors en tegens zijn afgewogen. Dat is naar zijn mening een goed besluit geweest. Tevens is toen bij amendement gevraagd een aantal modellen uit te werken. Die zijn in mei naar de raad gegaan. Daarover heeft vervolgens een C-discussie plaatsvonden in de commissievergadering van 15 juni. Daarin is namens de fracties kenbaar gemaakt dat de financiële situatie noopt tot heroverweging. Uiteraard is dat niet aan het college voorbijgegaan, vandaar dat in de Kadernota is aangegeven dat hierover nader zal worden gesproken.

Spreker hecht eraan de procedure verder te vervolgen. Hij stelt zich voor met een B-stuk in de commissie terug te komen. Bij de gepresenteerde modellen zit onder andere een zogenaamd model 100, waarmee wordt bedoeld op het geldbedrag dat nodig is om de Muzeval en CQ bij de tijd te brengen. Precieze getallen zijn er nog niet; het was niet de opdracht alles door te rekenen. Met andere woorden: nog niet duidelijk is wat alles precies kost; dat zal nog duidelijk moeten worden. De bedoeling is dat aan te geven in het B-stuk waarmee na de vakantieperiode bij de commissie zal worden gekomen.

De heer Van Hees informeert wat de essentie van het B-stuk zal zijn. Is dat een voorstel volgens model 100, i.c. renoveren, of zal dan tevens met alternatieven worden gekomen?

Wethouder Jumelet antwoordt dat het college nog geen keuze heeft gemaakt. Het uitgangspunt is het besluit dat op

18 december 2003 is genomen, maar zoals hij al heeft gezegd, hecht hij eraan zorgvuldig met de procedure om te gaan. Op wat het B-stuk zal inhouden, wil hij niet vooruitlopen, want de discussie is nog niet uitgekristalliseerd. Hij heeft gesproken over renoveren omdat de raad het daar zelf ook over heeft gehad, maar op dit moment is niet inzichtelijk wat dit zou betekenen, want daartoe zal eerst een opdracht moeten worden verleend. Er kan op dit moment dus niet van concrete getallen worden uitgegaan

De heer Pekelsma vraagt of het model dat in de commissie is genoemd, namelijk eventuele mogelijkheden rond De Giraf, ook zal worden meegenomen.

Wethouder Jumelet vindt zelf dat het besluit van 18 december het ijkpunt is. Toen was De Giraf niet meer in beeld. Natuurlijk zal die mogelijkheid in de afwegingen worden betrokken, maar er zal wel degelijk ook moeten worden gekeken naar de consequenties voor een gebied. Op 18 december is gekozen voor de locatie Vreding, en als die niet meer aan de orde is, ligt er een aantal vragen, maar voorsnog wordt uitgegaan van het besluit van 18 december.

De heer Leutscher begrijpt van de wethouder dat er in het college overeenstemming over is dat er een B-stuk moet komen en dat dan de financiële consequenties zullen worden meegenomen in het bezuinigingspakket dat na de vakantieperiode op tafel komt.

Wethouder Jumelet zegt dat dit van het college mag worden verwacht. Hij heeft horen zeggen dat het college ambitie moet hebben en heeft van sommige partijen ook gehoord dat een ander standpunt wordt ingenomen. Hem dunkt dus dat er nog perspectief is. Hoe een en ander wordt ingevuld, is iets waarover nog met elkaar zal moeten worden gesproken, allereerst aan de hand van een B-stuk in de commissie.

De heer Leutscher merkt op dat dit wat de VVD-fractie betreft een vorm van politieke flinkheid is.

De heer Arends is wel benieuwd hoe de VVD-fractie zich in deze discussie opstelt. Zij heeft de andere fracties nog geen deelgenoot gemaakt van haar standpunt. Hij had begrepen dat dat vanavond zou worden medegedeeld, en wil nu graag weten voor welk model de VVD-fractie kiest.

De heer Leutscher zou dit anders kunnen opvatten dan als een uitdaging, doch doet dat maar niet.

Hem dunkt dat de VVD-fractie buitengewoon helder is geweest over de wijze waarop zij met deze materie wil omgaan. Er kan voor worden gekozen nu op inhoudelijke zaken in te gaan, doch de fractie heeft die keuze niet gemaakt. Wel is aangegeven dat zij vindt dat alle plannen dienen te worden getoetst aan twee criteria: de economische sterkte van Emmen en de veiligheid van Emmen. Er is echter ook gezegd dat tevoren een aantal spelregels moet worden afgesproken. De heer Arends weet net zo goed als spreker dat er qua politieke kleuring spanningen zijn, in die zin dat de één meer voor een beleidsterrein opkomt dan de ander. De fractie vindt dat dit niet vooraf in deze politieke arena moet worden neergelegd. Er is een college dat met uitvoering is belast, dat inzicht heeft

en waarin drie politieke kleuren zijn vertegenwoordigd. Om greep te houden op het proces en te voorkomen dat het in het najaar één grote janboel wordt, zegt de fractie: laat het college nu komen met een evenwichtig pakket dat € 10 miljoen oplevert! Als dat pakket er ligt, is er een verantwoord document waarover hier verantwoord met elkaar kan worden gesproken. Als de raad dan vindt dat er andere afwegingen moeten worden gemaakt, zij dat zo, maar dan moet ook de financiële dekking rond zijn. Nu is het niet aan de raad zich uit te spreken over het al dan niet realiseren van een stadstheater. Als het college vindt dat het er moet komen en dit kan worden ingepast in het financieel perspectief is dat prima < de plannen daarvoor ziet de VVD-fractie graag tegemoet, en het is ook best als er een relatie wordt gelegd tussen bijvoorbeeld cultuur en sociaal beleid >, doch laat het college eerst maar met de plannen naar de raad komen, goed onderbouwd en op basis van consensus, om vervolgens keuzes te maken. Natuurlijk kan nu worden aangegeven wat je wel of niet wilt, maar de VVD-fractie is van mening dat de plannen die worden gemaakt moet voldoen aan de criteria 'economische versterking van Emmen' en 'een veilig Emmen'.

De heer Arends heeft dit allemaal al gehoord in eerste termijn. Hij heeft echter gevraagd naar de flinkheid met betrekking tot het standpunt over het theater. Blijkens het verslag van de vergadering van de commissie samenleving wilde de VVD-fractie toen niet inhoudelijk op het onderwerp ingaan, maar bij de Kadernota. Hij had nu graag van genoemde fractie willen horen voor welk model zij kiest.

De heer Leutscher merkt op dat tijdens de vergadering van de commissie samenleving inderdaad is gezegd dat niet op de inhoud werd ingegaan, omdat de zaak moet worden gezien in het licht van het financiële perspectief. Wel is de vraag opgeworpen hoe zal worden omgegaan met de grote projecten, bijvoorbeeld de stroomcentrale voor het Rundedal en het stadstheater. Daarbij is gezegd dat nog geen keuze werd gemaakt ten aanzien van een stadstheater omdat die mede samenhangt met de zienswijze van de portefeuillehouders.

Wethouder Evenhuis brengt onder de aandacht dat de VVD-wethouders er nu niet zijn.

De heer Leutscher gaat er nog steeds van uit dat het college werkt in collegiaal verband, zoals in het collegeakkoord staat. Als dat aan verandering onderhevig is, hoort hij dat graag. Hoe dan ook, de VVD-fractie vindt het belangrijk dat eerst afspraken worden gemaakt over de spelregels, dat daarna de inhoudelijke afweging in het college plaatsvindt en dat vervolgens bij de raad wordt gekomen. Het kan best zijn dat in het najaar niet meer wordt gekozen voor een stadstheater, maar in elk geval kiest de VVD-fractie voor een ontwikkeling die Emmen economisch versterkt.

De vice-voorzitter constateert dat de heer Leutscher een korte eerste termijn had, maar er intussen een behoorlijk stuk bij heeft gelapt!

De heer Arends meent dat het de VVD-fractie is geweest die op 18 december 2003 het amendement heeft ingediend waarin is gevraagd om een terugkoppeling per 1 juni. Daar-

aan is gevolg gegeven. Niettemin geeft de VVD-fractie nog steeds geen helderheid. Hij constateert dat genoemde fractie de flinkheid die zij van anderen vraagt zelf niet opbrengt. Tevens moet uit de woorden van de heer Leutscher worden opgemaakt dat het politieke leiderschap van de VVD in het college zit. Het maken van eigen keuzes getuigt ook van flinkheid! Het zou de VVD-fractie sieren als zij zou zeggen te kiezen voor nieuwbouw van een stadstheater en volgens welk model. Dat zij dit niet doet, is betreurenswaardig en niet in lijn met het amendement dat zij eerder heeft ingediend.

Wethouder Jumelet gaat vervolgens in op de sporthal in Klazienaveen. Het betreft een besluit van de raad, genomen in 2002. In 2005 zal structureel € 143.000,- beschikbaar zijn, alsmede een bedrag van € 450.000,- incidenteel. Dat betekent dat er nog een gat zit in het hele verhaal. Duidelijk moet zijn dat dit deel uitmaakt van de plannen voor De Planeet en de herinrichting van het hele betrokken gebied. Ook hierbij gaat het om de vraag: voor welke variant kies je? Een en ander staat inmiddels goed op de rails, er zijn afspraken gemaakt met de overlegpartner en de gebruikers van de sporthal. Naar hij meent, zal er in september over de plannen in de commissie kunnen worden gesproken. Het gaat nu evenwel specifiek over de sporthal zelve. Flinkheid is heel mooi, maar de offertes laten zien dat het gaat om een bedrag van € 3,4 miljoen, gekapitaliseerd € 1,6 miljoen, zodat duidelijk is hoe groot het gat nog is. Het is aan de raad een afweging te maken. Zoals gezegd: als je een keuze maakt voor het één, gaat dat ten koste van het ander, want er zal natuurlijk dekking moeten zijn. In de komende tijd zal spreker daarover graag de mening van de raad horen in het kader van de begroting voor 2005 en het perspectief voor de volgende jaren.

De heer Dijkgraaf vraagt of in september zal kunnen worden gesproken over een voorstel, dan wel of dan informatie zal worden gegeven over de stand van zaken.

Wethouder Jumelet heeft begrepen dat er een voorstel komt.

Wethouder Hoogland-Foppen verduidelijkt dat er inmiddels een ruimtelijk plan ligt, doch dat nog even moet worden afgewacht wat Rijkswaterstaat gaat doen met betrekking tot de verdubbeling van de A37. Dat heeft te maken met geluidsschermen. Morgenavond is er een infoavond van Rijkswaterstaat in de bedrijfsloods in Nieuw-Amsterdam, onder andere over dit onderdeel, maar ook over het wonen aan de Kazerneweg; daarover zijn indrukken achtergelaten die niet helemaal kloppen met het beeld dat de bewoners hebben. Als zaken duidelijk zijn, kan het plan worden aangepast en is het klaar.

De heer Arends informeert of hij het goed heeft gehoord dat wethouder Jumelet aan de raad vraagt dekking aan te geven voor sporthal De Zon.

Wethouder Jumelet heeft begrepen dat er een raadsbesluit uit 2002 ligt waarin bedragen zijn genoemd van € 450.000,- incidenteel en € 143.000,- structureel en moet constateren dat dit niet voldoende is voor nieuwbouw, want dat er voor

een nieuwe sporthal € 3,4 miljoen benodigd is. Hij stelt zich voor dat het dichten van het gaat deel uitmaakt van de nog te maken financiële afweging.

De heer Arends meent te mogen begrijpen dat niet wordt gezegd dat de raad op voorhand dekking moet aangeven voor het bedrag dat niet in de begroting zit.

Wethouder Jumelet heeft dat wél gezegd.

Hij wil voorts reageren op hetgeen is gezegd over groen. Op dit moment is de verdeling betreffende het groenonderhoud 1/3 – 1/3 – 1/3, en voorgesteld is te bekijken of dit niet helemaal naar EMCO kan. Momenteel is de gemeente met een pilot bezig die erop gericht is via het onderhoud van openbaar groen het tekort bij EMCO terug te dringen. Bezien wordt ook hoe nog efficiënter met het budget voor groen kan worden omgegaan. Het zijn ideeën en daarnaar moet goed worden gekeken.

Ten slotte nog een opmerking voer personeel. Spreker heeft vandaag van diverse kanten horen zeggen dat er wel kan worden gesneden in het aantal fte's. Daarover is inmiddels genoeg gezegd, maar daarnaast heeft hij ook een paar keer horen zeggen dat ideeën moeten worden onderzocht. Hierbij de opmerking dat dit inzet van personeel vraagt.

Wethouder Kuper reageert op vragen die de portefeuille van wethouder Eerenstein betreffen.

Door de D66-fractie is een vraag gesteld over het programma onderwijs en jeugd, namelijk of het uitstel van de investeringen in 2004, per saldo € 522.000,- bedragend, voldoende met het veld is afgestemd. Daarop is te zeggen dat afstemming niet nodig is geweest. Zoals bekend, is er een discussie gaande over de vraag of investeringen in onderwijs, onderwijshuisvesting en dergelijke, door het rijk of door de gemeente moeten worden gedaan. Op het laatste moment is voor 2004 toch gezegd dat ze bij de gemeente behoren. Vervolgens zijn de investeringen voor dit jaar tegen het licht gehouden en is bekeken wat er aan investeringsmiddelen beschikbaar komt en of de gemeente überhaupt nog in staat is de investeringen te plegen. Daarop is gezegd dat zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de plannen 35% kan worden vertraagd.

Verder is gevraagd of de wethouder met betrekking tot de voorzieningen voor gehandicapten nadenkt over een eigenbijdragesystematiek volgens het draagkrachtprincipe. Spreker weet niet of wethouder Eerenstein hierover nadenkt, maar vindt het zelf een lovenswaardig initiatief.

De heer Meijering zegt dat al tot twee keer toe is vastgesteld dat het invoeren van eigen bijdragen niet tot een besparing leidt, omdat dat dan van iedereen inkomensgegevens moeten worden geverifieerd, wat inzet van personeel vergt. De kost gaat ook hier gaan voor de baat uit!

Mevrouw Thalens-Kolker gaat van het antwoord rechtop zitten! Het is telkens een enorme zware kwestie geweest en zij is dan ook blij met de uitspraak die de wethouder nu doet.

De heer Van Hees merkt op dat de heer Eerenstein dit de vorige keer niet heeft gezegd!

Wethouder Kuper wil voor de helderheid maar even vaststellen dat hij wethouder Eerenstein niet is!

De heer Arends neemt aan dat door het college met één mond wordt gesproken!

De heer Ensink wil even reageren op de opmerking van de heer Meijering. Naar invoering van eigen bijdragen is inderdaad onderzoek ingesteld, maar dat heeft nooit een afronding gekregen in de raad. Gezien de problematiek waarmee de gemeente thans zit, stelt de CDA-fractie voor te kijken naar inkomensafhankelijkheid bij de WVG.

Wethouder Kuper sluit zich als 'de heer Eerenstein' aan bij de reactie van de heer Ensink!

Als wethouder van financiën wil spreker nog een antwoord gegeven op een vraag die eerder is gesteld door de heer Reitsma, namelijk: hoever kun je als gemeente gaan met je reserves? Na verificatie bij de ambtelijke staf kan worden geantwoord dat de externe accountant jaarlijks moet toetsen of het weerstandsvermogen en de BAR voldoende zijn om de risico's die de gemeente loopt af te dekken. Als de ruimte bij de OZB maximaal is benut en er tekorten zijn, zijn er alleen maar het weerstandsvermogen en de BAR om de risico's op te vangen en heeft de gemeente een probleem.

Ten slotte nog een antwoord aan de BGE-fractie op de vraag over het budget voor onderhoud van accommodaties. Wat dit betreft zou de gemeente, om alles op het goede niveau te hebben, te maken hebben met een jaarlast van € 1,2 miljoen en daarnaast met € 3 à € 6,5 miljoen incidenteel om de achterstand in te lopen.

De burgemeester reageert allereerst enige vragen van de BGE-fractie.

De heer Stoffers heeft gevraagd wat het betekent als wordt gesteld dat het structuurplan redelijk op schema ligt. Toen dit werd opgeschreven, was nog niet helemaal zeker of september voor de afronding van fase 1 zou worden gehaald, maar zoals het er nu naar uit ziet, zal het college in september over die fase een standpunt innemen. Dat zal de raad dan in september kunnen behandelen, maar daar gaat de raad zelf over.

Er is verder gevraagd naar het rampenplan 2004-2005. De nieuwe wetgeving heeft nét de *Staatscourant* bereikt, zodat de veronderstelling juist is dat het plan vóór 1 juli 2005 gereed moet zijn. Er is dus een jaar de tijd om dit voor te bereiden.

Tevens heeft de BGE-fractie een vraag gesteld over het inhuren van expertise ten behoeve van juridische procedures. Het is juist dat er in dit opzicht meer intern wordt gedaan, maar in een maatschappij die zich aan het juridiseren is, is toch nog geregeld externe deskundigheid nodig. Wel wordt geprobeerd de eigen juridische kennis te vergroten. Of dat succesvol zal zijn zal blijken.

Met betrekking tot het meerjarenontwikkelingsprogramma grotestedenbeleid reageert spreker op de ambitie van een aantal sprekers en de visie van de heer Dijkgraaf. Erop gewezen zij dat de visie op de ontwikkeling van de gemeente is vastgesteld in de Strategienota 2020. Daarin wordt een aan-

tal heldere doelen gesteld op het gebied van werken, wonen en voorzieningen. Het zijn als het ware stipjes aan de horizon, het ene wat groter dan het andere, maar daarop is het streven in de komende jaren wel gericht. Met wind in de rug gaat het wat sneller, en nu is er in elk geval tegenwind. Het zal dus wat laveren vragen, hier en daar het maken van een omweg en hier en daar de luwte opzoeken, doch de stipjes moeten in de gaten worden gehouden. De visie is wat B&W betreft dus wel helder. Hen dunkt dat het ambitieniveau onveranderd moet blijven, terwijl het tempo zal worden bepaald door de middelen die beschikbaar zijn. De ambities moeten in elk geval niet te gauw worden losgelaten. Spreker zou ze helemaal niet willen loslaten, echter: realisme gebiedt te zeggen dat de tegenwind op de schaal van Beaufort richting windkracht 8 gaat. Het moge duidelijk zijn dat dit wat anders is dan windkracht 7 in de rug. Er moet dus wat worden gedaan, en dat kan op verschillende manieren. Je kunt de situatie in somberheid tegemoet gaan, maar spreker zou dat niet doen. Wat zal moeten gebeuren, is het maken van keuzes. In de richting van het college is ietwat uitnodigend gezegd: doe dat in eenheid! Welnu, in het college dat nu meer dan twee jaar onderweg is, is er in sprekers herinnering drie keer sprake geweest van een minderheidsstandpunt. Dat had te maken met Pitch & Put, een eroscentrum en automatenhallen, en dat lijken hem geen onderwerpen waar de politieke wil aan is af te meten ten aanzien van zware zaken. Met andere woorden: er zit een college dat de politieke wil heeft om er wat van te maken. Het rekent ook op de raad om diezelfde de politieke wil tentoon te spreiden. Er is tenslotte door een aantal partijen een bestuursakkoord gemaakt en daar ligt ook de verantwoordelijkheid achter om er samen met het college uit te komen. Het is aan het college de eerste stap te zetten in de richting van de begroting, maar uiteindelijk moet het wél samen worden afgemaakt. Dat het college de eerste stap in eenheid moet zetten, is nauwelijks een uitdaging – het is een vanzelfsprekendheid. Het zal niet gemakkelijk zijn, maar dat geeft niet; het college is ervoor ingehuurd.

Vanuit de visie in de Strategienota, met de stipjes aan de horizon en heldere keuzes voor ogen zal worden geprobeerd de raad een pakket voor te leggen. Daarbij kunnen wellicht kanttekeningen worden geplaatst, maar je kunt nu eenmaal geen omelet bakken zonder een ei te breken!

Met de Kadernota is de problematiek geschetst. Daaraan zal het hoofd moeten worden geboden. Dat dit samen met de raad zal lukken, daarop heeft het college goede hoop.

De heer Thole hoorde de burgemeester spreken over stipjes aan de horizon, maar wil erop wijzen dat het op een bepaald moment wat nevelig of mistig kan worden waardoor men die stipjes niet meer ziet. Je moet dus een dichtbij gelegen stipje volgens, anders raak je verdwaald.

De burgemeester denkt dat met radar en andere hulpmiddelen wel door de mist is heen te kijken. Men kan ook met mist thuis komen zonder dat men z'n huis vanaf het vertrekpunt kan zien!

De vice-voorzitter stelt vast dat hiermee een einde is gekomen aan de eerste termijn. Gezien de omstandigheid dat die termijn lange tijd in beslag heeft genomen en dat allen ruim-

schoots de gelegenheid hebben gehad vragen te stellen en interrupties te plaatsen, stelt hij voor in de tweede termijn spits tot een einde te brengen. Tevens het verzoek in de volgende termijn een mening te geven over het ingediende amendement.

De heer Ensink zal graag aan de uitnodiging van de vice-voorzitter gehoor geven, maar heeft wel behoefte aan een korte schorsing.

De vice-voorzitter voldoet aan dit verzoek en schorst de vergadering.

Schorsing.

De vice-voorzitter heropent de vergadering en vermeldt dat intussen ook de heer Eising ter vergadering is gekomen. Hij geeft vervolgens desgevraagd eerst het woord aan de heer Van Hoffen voor een toelichting op het ingediende amendement.

De heer Van Hoffen is gebleken dat niet helemaal duidelijk is wat het amendement precies behelst. Het gaat om de zinsnede op pagina 10 van de Kadernota, alwaar subsidies voor welzijnsactiviteiten en sporten onder dezelfde noemer vallen als WWB, schuldhulpverlening, minimabeleid en bijzondere bijstand. Bij amendement wordt voorgesteld de subsidies voor welzijnsactiviteiten en sporten eruit te halen. Het college heeft alles pondspondsgewijs verdeeld en heeft geen keuze gemaakt – dat doet de fractie van de Christen-Unie wél; haar voorstel is de andere dan de genoemde onderdelen niet onderhevig te laten zijn aan de bezuinigingen. Moet er dientengevolge op een ander terrein bezuinigd worden en is daarvoor geen oplossing te vinden, dan vindt de fractie dat de belastingen dienen te worden verhoogd, opdat de gehele samenleving solidair wordt gemaakt ten opzichte van de minima en hun een hand boven het hoofd wordt gehouden. De opzet is in elk geval als raad bij voorbaat het signaal te geven dat niet mag worden gekomen aan de bedoelde subsidies. Voor de rest is wat de fractie betreft alles bespreekbaar.

De heer Arends stelde zich voor dat vandaag een uitwisseling zou plaatsvinden, als raad en als raad met het college, over een richting van denken ter oplossing van de problematiek waarvoor de gemeente zich gesteld ziet. Hij heeft dat namens de PvdA-fractie nadrukkelijk willen doen. Het verbaast hem dat hij her en der heel veel gedetailleerde opmerkingen heeft gehoord, alsook vragen die heel goed op de betrokken ambtelijke afdelingen hadden kunnen worden gesteld. De fractievoorzitters hebben weleens over spreektijdbeperking gesproken, maar als men zichzelf weet te beperken en zich te houden aan afspraken die met elkaar over een behandeling worden gemaakt, zou dat al een slok op de borrel schelen. Dat past bij de discussie over ombuiging en mïnder!

Het stelt spreker ook wat teleur dat hij van de zijde van het college weinig reactie heeft vernomen op voorstellen die vanuit de raad zijn gedaan. Hij heeft het idee dat de bijdragen van de diverse fracties op een bepaalde manier zijn neergezet. Iedereen heeft een bijdrage geleverd vanuit een worste-

ling met de problematiek en hij had wat meer waardering verwacht voor de bijdragen, zeker voor die van de collegepartijen. Hij heeft die gemist in de reactie van het college. Als er teleurstelling is over de bijdragen, moet het college er de notulen later maar eens op naslaan; dan kan het zien wat onder andere door de PvdA-fractie is gezegd. Zij heeft nadrukkelijk keuzes gemaakt die voor haar bepaald niet gemakkelijk waren, dit in licht van het feit dat € 10 miljoen bezuinigen geen sinecure is.

De heer Boels vraagt zich af of hier nu door de PvdA-fractie onderwijs wordt gegeven in het politieke gebeuren, dan wel of deze opmerkingen een andere invalshoek hebben.

De heer Arends is van beroep geen onderwijzer en doceert ook niet. Als zijn woorden worden opgevat als een lesje heeft hij zich kennelijk niet goed uitgedrukt. Hij heeft willen aangeven hoe naar zijn mening van de kant van het college is gereageerd op de bijdrage van de PvdA-fractie. Het is vreemd dat op alles wordt gezegd: ja, maar ..., en dat alleen maar wordt gesproken over de uitgavenkant. Sprekers advies is: lees de notulen erop na en constateer dat de PvdA-fractie een andere insteek heeft gekozen dan slechts het uitgeven van geld.

Uit de reactie van de wethouder van financiën heeft de fractie in elk geval begrepen dat het gemeentelijk beleid voorop staat en dat daarbinnen keuzes worden gemaakt. Dat geeft wat hoop ten aanzien van het uitgangspunt 'rijksbeleid door-korten'. Voor de fractie is dit absoluut niet aan de orde – er kan geen sprake van zijn dat rijksbeleid 1 op 1 wordt doorgekort. Hier zit een andere coalitie en naar de mening van de PvdA-fractie zal dat ook moeten blijken.

De discussie met de wethouder van financiën over de formatie werd wat afgekapt. De voorzichtigheid van de wethouder is te prijzen. In het verleden heeft de PvdA-fractie in twee opeenvolgende begrotingsvergaderingen voorstellen met betrekking tot het personeelsbudget gedaan, doch die zijn door een raadsmeerderheid afgewezen. De fractie heeft te dien aanzien in het verleden keuzes willen maken, doch die zijn niet gemaakt; er is ook geen strakke sturing op de formatie gegeven. Te vrezen valt dat, als het college niet zelf komt met kaders, het weleens wederom niet zou kunnen komen tot een keuze ten aanzien van de formatie. De fractie beseft dat dit een moeilijke keuze is en zij maakt die dan ook niet zonder meer. Het is verbazingwekkend dat door diverse partijen op een bepaalde manier wordt gereageerd op hetgeen in het verleden in dit huis is gebeurd. Spreker denkt dan bij zichzelf: raad en college zitten er nu twee jaar en zaten er zelf bij! Hij kan zich niet herinneren dat veel partijen de begrotingen hebben afgekeurd. Het is wel heel aantrekkelijk te zeggen dat al eerder is gezegd dat er in het verleden verkeerde keuzes zijn gemaakt, bijvoorbeeld voor incidentele afdekking van structurele uitgaven, maar iedereen was er bij, keek ernaar en nam een besluit. De verantwoordelijkheid ligt dus bij allen.

Wethouder Jumelet heeft het een en ander gezegd over het theater. Spreker kan zich voorstellen dat het college de lijn kiest die het heeft gekozen. Hijzelf zou misschien ook de lijn gekozen hebben die uit gaat van het genomen besluit. Er moet echter wel rekening worden gehouden met de huidige situatie. Hij kan zich indenken dat het college de ingezette procedure wil vervolgen, maar zou zich ook kunnen voorstellen dat het, gehoord de C-discussie, komt met een voorstel

tot renovatie van de Muzeval. Voor de PvdA-fractie is nieuwbouw niet van de baan, maar zij kijkt wel naar de oorspronkelijke insteek. Zij vindt dat moet worden gekeken naar de ruimte die er nu is voor het besluit dat op 18 december is genomen en naar datgene wat wordt gewenst ten aanzien van een nieuwe culturele voorziening in de gemeente en dat op basis daarvan tot een conclusie moet worden gekomen. Het kan zijn dat de oplossing die nu voor ligt niet meer aanvaardbaar is. De ambitie is weliswaar een brede culturele voorziening in Emmen, maar gezegd zou moeten kunnen worden dat dit wordt gecorrigeerd, gelet op de financiële situatie. Met windkracht 7 in de rug zou hierop moeten kunnen worden teruggekomen.

Wat is gezegd over sporthal De Zon is wat raar. Voor de Muzeval wordt de procedure van C- naar B-stuk vervolgd en voor De Zon wordt een andere procedure gevolgd. Ook ten aanzien daarvan is een raadsbesluit genomen. Daarvoor is blijkbaar geld te kort, en nu moet de raad gaan aangeven waar dekking daarvoor vandaan moet komen. Spreker dunkt dat de procedure gelijk moet zijn aan die voor de Muzeval en dat het college moet zeggen: er is dit tekort en als de raad eraan wil vasthouden, kan dat op deze manier worden afgedekt! Vervolgens kan de raad dan zelf nog een keuze maken. Spreker wil dit het college nadrukkelijk in overweging geven. Vervolgens de spelregels van de VVD-fractie. Ze zijn op zich helemaal niet onaantrekkelijk < spreker heeft ze niet helemaal kunnen meeschrijven, doch heeft de essentie ervan wel meegekregen >, maar de PvdA-fractie kan zich er toch niet in vinden, bijvoorbeeld in het doorkorten van rijkskortingen; daarover is de mening van sprekers fractie al gegeven. Verder heeft de VVD-fractie het over een evenwichtige verdeling, waarover spreker in een discussie met de wethouder van financiën al wat heeft gezegd. De heer Leutscher stelde dat er spelregels moeten worden afgesproken om te voorkomen dat het straks in de raad een janboel wordt, maar spreker heeft een wat andere perceptie van de raad. Hij denkt dat de door de VVD-fractie gekozen spelregels worden ingegeven door haar politieke inzicht. Datzelfde mag van de PvdA-fractie worden verwacht.

De heer Leutscher snapt dit niet. Misschien kan de heer Arends iets concreter worden, want met diens opmerking kan hij niets.

De heer Arends zegt dat er binnen een coalitie ongetwijfeld verschillen van inzicht bestaan en dat niet altijd alles binnen een coalitie is te regelen. Dat zal echter op een ander moment wel blijken. In elk geval heeft hij met belangstelling kennisgenomen van het verhaal van de CDA-fractie over het sociaal beleid. Hij heeft gemerkt dat de fracties van CDA en PvdA op dit terrein nadrukkelijk dicht bij elkaar staan.

De heer Ensink vindt dat de heer Arends een buitengewoon merkwaardige opmerking heeft gemaakt over de coalitie. Daarin herkent hij zich totaal niet. Er is sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Emmen en dat betekent dat iedereen z'n uiterste best moet doen om er samen uit te komen. Zo heeft hij dit ook geproefd in de reactie van het college. Er moet in het college, in de raad en in coalitieverband overeenstemming worden bereikt. Met name in punt 3 van de uitgangspunten wordt gesteld: "Het bezuinigingspak-

ket is evenwichtig. Het zijn maatregelen in alle domeinen en ze worden zo veel mogelijk tegelijkertijd in uitvoering genomen." De CDA-fractie neemt dat voor haar rekening. Voorts staat onder 1: "Doeluitkeringen van het rijk zijn in principe kostendekkend. Rijkskortingen worden in principe doorgekort. Waar de gemeente vanuit eigen middelen een bijdrage wil leveren wordt specifiek gemeentelijk beleid geformuleerd." Dat onderschrijft de fractie eveneens. Ook de PvdA-fractie heeft een verantwoordelijkheid om met andere fracties in de coalitie tot overeenstemming te komen. Het is echt buiten proportie dat de heer Arends zegt: als we er in de coalitie niet uitkomen, zullen we er buiten de coalitie wel uitkomen! Spreker wil de heer Arends waarschuwen dat dit echt niet kan.

De heer Leutscher kan zich daarbij namens de VVD-fractie volledig aansluiten.

De heer Arends neemt hier kennis van. Blijkbaar is de reactie van de coalitiepartners ingegeven door de gedachte dat er mogelijk elders nog een meerderheid te vinden is.

De heer Leutscher wijst erop dat de heer Arends dit zelf zei.

De heer Ensink tekent aan de suggestie niet te hebben gewekt.

De heer Arends wil ter voorkoming van misverstand duidelijk zeggen dat de PvdA-fractie heeft gekozen voor deze coalitie en zeer zeker bereid is daarin te investeren. Hij zegt er echter bij dat de PvdA niet in de coalitie zit om die in stand te houden, maar om zo veel mogelijk van haar beleid gerealiseerd te krijgen, zoals dat ook voor CDA en VVD zal gelden. Is dat niet zo, dan is dat hun keuze, maar in elk geval zit de PvdA in de coalitie om te proberen zo veel mogelijk van haar verkiezingsverhaal ten uitvoer te brengen.

De heer Ensink merkt op dat de coalitie ook is gehouden aan het bestuursprogramma waarvoor de coalitiepartijen gezamenlijk hebben getekend.

De heer Arends loopt daar absoluut niet voor weg, doch wil wel constateren dat, als er op enig moment een voorstel op tafel ligt dat in de ogen van zijn fractie niet evenwichtig is < wat voor de fracties van CDA en VVD evenwichtig is hoeft dat nog niet voor de PvdA-fractie te zijn > ...

De heer Ensink vindt het nu niet het moment om daarover te spreken.

De heer Arends reageert alleen maar op wat volgens hem de heer Leutscher aan politiek inzicht naar voren brengt.

De heer Leutscher stelt vast dat is geconstateerd dat er binnen het college sprake zal moeten zijn van consensus. Een beetje 'vals' redenerend, zou hij kunnen zeggen dat het, kijkend naar de verhoudingen in het college, vier tegen drie is wat de kleuren betreft: twee CDA en twee VVD – drie PvdA. Er is evenwel niet gezegd: als de meerderheid van het college maar voor is! Er wordt juist gekozen voor kwaliteit van de besluitvorming en consensus. Wat dit betreft is de VVD-

fractie tevredengesteld door de opmerking van de burgemeester dat wordt uitgegaan van besluitvorming op basis van consensus. De VVD-fractie heeft derhalve het volste vertrouwen in het voorstel dat vanuit het college komt.

Verder sluit spreker zich aan bij de opmerking van de heer Arends, namelijk dat de heer Arends wel érg veel druk legt op de coalitie. Spreker zou haast willen dat hij in de oppositie zat, want dan zou hij wel weten wat hij met de coalitie zou doen!

De heer Van Hees denkt dat het goed is te onderkennen dat hier geen sprake is van een eenheidsworst. Natuurlijk heeft hij als vertegenwoordiger van een niet-collegepartij gemakkelijker praten, maar het lijkt hem goed dat een partij de vrijheid heeft om zich te profileren. Zo die er niet is, dan kan men zich net zo goed beperken tot één partij. Als je elke week gebruik maakt van die vrijheid heb je een probleem, maar op bepaalde momenten kan dit eens gebeuren. Het is hier eerder voorgekomen en het gebeurt ook landelijk. Het is juist het leuke van politiek dat eens met wisselende meerderheden tot besluitvorming wordt gekomen. Ook in 'Den Haag' worden besluiten genomen waarin D66 zich niet kan vinden en waarvoor met andere partijen een meerderheid wordt gecreëerd. Als de coalitiepartijen hiér worden geacht in een sluis te zitten waar ze niet uit mogen, wordt het voor hen heel lastig. Immers, waar blijft de profilering dan?

De vice-voorzitter wil na dit 'college' van de heer Van Hees de heer Arends graag in de gelegenheid stellen diens tweede termijn af te ronden.

De heer Arends dankt de heer Van Hees voor de ondersteuning. Hijzelf had het niet mooier kunnen zeggen. Diens woorden sluiten mooi aan bij hetgeen hij heeft bedoeld. Hij houdt van duidelijkheid en heeft die tevoren willen geven. Vervolgens nog een opmerking over de BAR. De wethouder heeft gezegd dat de BAR is bedoeld voor het afdekken van specifieke risico's, maar als die er zijn en ze tevoren zijn te benoemen, moeten die in de voorzieningen worden ondergebracht. Als je een beroep op de BAR doet, derf je rente-inkomsten, in dit geval € 350.000,- op jaarbasis. Wat de PvdA-fractie betreft is er te praten over de WAR, met daarbij een plan van aanpak waarin wordt aangegeven hoe de ont-trekking daaraan binnen vier jaar wordt geneutraliseerd en dus weer op het huidige peil wordt gebracht. Als er in 2004 een tekort is, kan men zich de taakstelling opleggen dat dit wordt aangezuiverd in de komende jaren. Dat zal dan wel extra bezuinigen betekenen.

De heer Van Hees vraagt of hij hieruit mag begrijpen dat de heer Arends met hem van mening is dat duidelijk moet worden vastgelegd hoe hiermee in de toekomst zal worden om-gegaan, om te voorkomen dat het incidentenpolitiek wordt.

De heer Arends is het er op zich mee eens dat er wel wat spelregels voor mogen gelden en heeft ook met belangstel-ling kennisgenomen van de opmerking van de accountant dat uitgaven die vallen onder de reguliere exploitatie niet inciden-teel via de BAR moeten worden afgedekt omdat daarmee het zicht op de exploitatie wordt ontnomen. Anderzijds geldt in dit huis de afspraak dat een resultaat wordt genomen op het

moment waarop de jaarrekening wordt opgemaakt. Spreker kan zich voorstellen dat de raad zich nu niet uitspreekt over de wijze waarop het tekort van 2004 wordt afgedekt. Het zou zelfs kunnen zijn dat dit jaar wordt afgesloten met een overschot; spreker verwacht dat niet, maar de wonderen zijn de wereld nog niet uit en een erfenis is soms gauw verkregen! Hoe dan ook, op dit moment hoeft nog niet te worden vastgelegd of een tekort uit de WAR, de BAR of een erfenis van tante Agaat wordt gedekt. Hij stelt zich voor dat er nog een amendement komt waarin wordt voorgesteld een punt te zetten achter 'de maatregelen 2004'.

De vice-voorzitter informeert of de heer Arends zo'n amendement indient.

De heer Arends zal met een mondeling amendement komen.

De vice-voorzitter wil voor de luisteraars even toelichten waar de letters WAR, BAR en VAR voor staan. De WAR betreft het weerstandsdeel van de algemene reserve, de BAR het budgettaire deel van de algemene reserve, de VAR het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve; het laatste is momenteel nul.

De heer Ensink heeft in eerste termijn aangegeven hoe de CDA-fractie aan kijkt tegen de problematiek zoals die in de Kadernota is geschetst. Daaraan heeft zij niets toe te voegen. Zij is ook tevreden over de beantwoording, maar heeft nog wel een opmerking over hetgeen wethouder Jumelet heeft gezegd over het groenonderhoud.

De fractie heeft voorgesteld te onderzoeken dit onderhoud bij EMCO onder te brengen. Het antwoord van de wethouder vindt zij wat teleurstellend, in die zin dat het beperkt blijft tot een pilot. De fractie zou wat verder willen gaan. Daarop nog graag een reactie.

Er is ook nog een vraag aan de heer Van Hees. Deze had in eerste termijn een opmerking over het begrotingstekort. Als spreker het goed heeft, zei de heer Van Hees dat de gemeente maar net zo moet doen als 'Den Haag' met een begrotingstekort doet: er kraait geen haan naar, behalve de Europese regelneven! In dit huis wordt echter niet gedaan aan monetaire financiering en moet voor de hele huishouding een sluitende begroting worden opgesteld. Is de heer Van Hees het daarmee eens?

De heer Van Hees antwoordt bevestigend. Hij heeft in eerste termijn een balletje willen opgooien over de wijze waarop in het landelijk beleid wordt omgegaan met de begrotingssystematiek. Daar worden tekorten geaccepteerd, vandaar de vraag of een sluitende begroting voor de raad wel of geen voorwaarde is. Als voor de raad alleen maar een sluitende begroting aanvaardbaar is, is dat een gegeven en weet je met elkaar waar je het over hebt, maar tot op heden is op de vraag nog nooit een duidelijk antwoord gekomen.

De heer Ensink zegt dat het ook de heer Van Hees bekend is dat de provincie in dit opzicht sinds een jaar een stringenter beleid voert. In elk geval is de CDA-fractie voor een sluitende begroting. Als hij de heer Van Hees goed heeft beluisterd, is deze dat ook.

De heer Van Hees merkt op dat eigenlijk eerst op andere niveaus moet worden gediscussieerd over de vraag of gemeenten een tekort kan worden toegestaan. Zolang dat niet is toegestaan, zal de gemeente zich aan een sluitende begroting moeten houden, maar het zou prettig zijn eens te vernemen hoe hier door de diverse partijen tegenaan wordt gekeken, want het is natuurlijk niet misselijk wat Emmen en andere gemeenten moeten doen om de eindjes aan elkaar te knopen.

De heer Ensink laat weten dat de heer Van Hees op dit punt geen politiek signaal richting de CDA-fractie in de Tweede Kamer hoeft te verwachten. Een signaal zal wél worden afgegeven waar het gaat over het afschaffen van het OZB-gebruikersdeel. Daar is de fractie mordicus tegen.

De heer Van Hees doet de suggestie hierover samen een brief te schrijven, want vindt dat dit onzalige plan gewoon van tafel moet. Volgens hem is wat dit betreft evenwel bij de meeste mensen wel het licht doorgebroken, dus hopelijk gaat dit niet door.

De heer Ensink heeft ook nog een verzoek aan de VVD-fractie. Zij deed de suggestie de personeelsformatie met 200 mensen te verminderen. De CDA-fractie wil dit graag onderbouwd zien, want vindt het nu slechts een slag in de lucht.

De heer Leutscher merkt op dat eerder een getal van 200 is genoemd, met een aantal voorbeelden. Toen is gezegd dat, waar het mogelijk is te privatiseren, personeel tegelijkertijd moet meegaan. Hij kan ook aansluiten bij hetgeen in de Kadernota staat over het afstoten van activiteiten. Als je spreekt over 200 ambtenaren minder, wil dat nog niet zeggen dat je het hebt over 200 ontslagen. Er zal moeten worden nagedacht over de kerntaken van de gemeente; in die context is er in de vorige begrotingsvergadering over gesproken.

De heer Arends informeert of hetgeen de VVD-fractie voorstelt ook een bezuiniging is. Als er 200 mensen verdwijnen en er wordt geprivatiseerd, wil dat niet per definitie zeggen dat de gemeente goedkoper uit is.

De heer Leutscher beaamt dat. Er zal dan ook goed naar moeten worden gekeken en over moeten worden nagedacht. Uitbesteding kan een last bij de organisatie weghalen. Daarnaast kan natuurlijk verloop een oplossing zijn en kan er via opleidingstrajecten voor worden gezorgd dat mensen op de juiste plek terecht komen. De fractie denkt dus niet aan ontslagen.

De heer Ensink merkt op dat de ervaring heeft geleerd dat uitbesteding niet per definitie goedkoper is.

De heer Leutscher onderschrijft dit – hij trekt het alleen wat breder.

De heer Ensink heeft nog een vraag aan de heer Van Hees over diens opmerking dat de taakstelling voor EMCO niet realistisch is. Kan de heer Van Hees dat eens toelichten?

De heer Van Hees stelt dit te hebben gezegd in de wetenschap dat de taakstelling, gezien de huidige omstandigheden, bijna niet haalbaar is.

De heer Ensink zal hierover nadenken!

Ten slotte nog een stemverklaring over het ingediende amendement. Zoals reeds gememoreerd, is aangegeven dat het bezuinigingspakket evenwichtig is, maatregelen alle domeinen betreffen en zo veel mogelijk tegelijkertijd in uitvoering worden genomen. Daarvan is gezegd dat de CDA-fractie dat voor haar rekening neemt. Daaruit volgt dat zij het amendement niet zal steunen.

De heer Leutscher kan in aansluiting hierop zeggen dat ook de VVD-fractie het amendement niet zal steunen.

Hij wilde de ruimte vragen om iets te zeggen over de stropdas van de heer Arends, maar heeft besloten dat buiten de vergadering te doen! Het is natuurlijk prima iets tegen elkaar te zeggen over ieders opstelling in de raad, maar er moet wel voor worden opgepast aanmatigend te worden. Er moet van worden uitgegaan dat elke fractie de insteek heeft een serieuze bijdrage te leveren, of een fractie nu uit 11 mensen of uit 1 bestaat. Kritiek is prima, doch er moet ook worden geluisterd naar wat wordt gezegd. Dat vindt spreker niet altijd 1 op 1 terug. Misschien is het aardig in de vakantieperiode eens het boek van Plato, *Politeias*, te lezen, waarin het gaat over de beelden in de grot.

Met betrekking tot het stadstheater vindt de VVD-fractie dat aan het college ruimte kan worden geboden om met een voorstel te komen, ingebed in het financiële kader. Er is een C-discussie gevoerd over een richting van denken. Diverse fracties hebben daar kanttekeningen bij geplaatst, waaronder de VVD-fractie. Zij heeft vraagtekens gezet bij de financiële haalbaarheid, tegelijkertijd vindt zij dat goed moet worden gekeken naar de economische versterking van Emmen; daar zou een stadstheater bij kunnen horen. Het zal een kwestie zijn van prioriteiten stellen.

Dan een opmerking over de rijkskortingen. Men kan zeggen dat het door de gemeente uitgezette beleid goed is en dat dit in de lucht moet worden gehouden. Natuurlijk is ook de VVD-fractie voor een sociaal Emmen. Het afgelopen jaar is bijvoorbeeld gebleken hoe zij aan kijkt tegen de Melkertbanen; daar is zelfs meer geld in gestopt als waarvan andere fracties uit gingen. Desalniettemin moet men niet gaan denken dat in de gemeente Emmen de problemen van 'Den Haag' kunnen worden opgelost. Soms kan druk vanuit de samenleving een sterker effect hebben dan weerstand op lokaal niveau.

De heer Arends is van mening dat het niet de bedoeling is hier 'Haagse' problemen maar de problemen van Emmen op te lossen. Die zijn anders dan in een doorsnee-gemeente elders in het land. De maatregelen die door het rijk worden genomen, worden door de PvdA niet met applaus ontvangen, integendeel. Gelet op de opvatting van de PvdA over de inrichting van de samenleving, maakt zij andere keuzes, ook op lokaal niveau. Door andere partijen wordt dat eveneens weleens gedaan.

De heer Leutscher zegt dat er niets mis mee is dat signaal mee te geven aan het college. In 'Den Haag' wordt al gauw gezegd < ook partijgenoot Zalm zegt dat > dat er nog vol-

doende ruimte bij de gemeenten zit om problemen op te lossen, welnu: zolang de gemeente Emmen in staat is een aantal rijkskortingen op te vangen en het beleid in de lucht te houden, schiet zij zich op de langere termijn eigenlijk zelf in de voet.

Wethouder Evenhuis constateert dat van hem wordt verwacht in de vakantieperiode zwaar na te denken over deze problematiek. Hij is tamelijk sensibel, maar heeft nog wel de vraag hem wat verder te helpen. In een kader is aanvankelijk opgenomen 'rijkskortingen doorkorten', doch er is een zin over eigen beleid aan toegevoegd. Er wordt vaak gezegd: kort nu gewoon door, dan merkt men wat er in 'Den Haag' gebeurt! Het college is daar nog niet uit, maar dat zal vast gebeuren. Hoe dan ook, spreker heeft het idee dat de VVD-fractie strategisch vóór doorkorten is, maar inhoudelijk 'nee' zegt.

De heer Leutscher zegt 'ja' als het gaat om de lange termijn.

Wethouder Evenhuis merkt op dat er ook nog een inhoudelijke discussie speelt. Anders gezegd: ook met de inhoud moet men wat.

De heer Leutscher beaamt dit. Welnu, tegen doorkorten zegt de VVD-fractie 'ja', beleidsinhoudelijk maar ook als signaal aan 'Den Haag', maar eigenlijk is wethouder Evenhuis voor haar de hoop in het college, want welke wethouder in Nederland heeft én economische zaken, én grondzaken én sociale zaken in portefeuille? De insteek zou voor de wethouder kunnen zijn: hoe kan ik vanuit mijn portefeuille het sociale beleid veiligstellen?, maar tegelijkertijd kan van de wethouder worden gevraagd na te denken over de vraag hoe meer grond kan worden verkocht en hoe meer werkgelegenheid is te creëren om tot evenwicht te komen. Spreker zou dan ook willen zeggen: doe uw best in het college! Wat de VVD-fractie betreft mag de wethouder het sociale beleid veiligstellen, maar deze moet dan ook meer werkgelegenheid naar Emmen halen en grond verkopen om dat beleid te financieren. In dit opzicht zit er samenhang in deze drie portefeuilles. Het is aan het college met een voorstel te komen. De fractie heeft er alle hoop op dat dit een evenwichtig voorstel zal zijn en gaat dus met een gerust hart de zomer door, richting de begrotingsvergadering in november.

In eerste termijn is aangegeven dat er nog een speelruimte is tussen € 3,5 miljoen en € 6 miljoen. Wellicht kan de wethouder zeggen hoe het daarmee zit. De VVD-fractie stelt voor wat de WAR en de BAR betreft naar een normering te gaan. Zij twijfelt eraan of uit de WAR geld kan worden geput, gezien de status daarvan en de financiële situatie. Er kan ook worden gekeken naar de BAR. Daarbij gaat het om 12% van de omzet, bij de WAR wellicht om 3%, maar in elk geval zullen heel strikte afspraken moeten worden gemaakt. Als er geld uit de BAR wordt gehaald, moet er ook de verplichting zijn dat over een bepaalde periode weer aan te vullen. De PvdA-fractie vult dat aan op WAR-niveau, de VVD-fractie op BAR-niveau. Het is interessant voor de bespreking op 7 september mee te nemen hoe tijdelijk gebruik kan worden gemaakt van dit soort reserves en hoe ervoor kan worden gezorgd dat er op langere termijn weer evenwicht komt.

Voorts nog een opmerking richting de wethouder over de stroomvoorziening in het Rundedal. Te dien aanzien is de vraag wat de resultaten zullen zijn. Er is door de heer Ybema een flitsende presentatie gegeven, waarbij werd gedacht dat onder de streep bijna zou kunnen worden 'gecasht'. Rond de zomer zal er een tussenevaluatie komen en de VVD-fractie kijkt reikhalzend uit naar de economische en financiële resultaten.

Tot slot nog een vraag aan wethouder Holman. Deze heeft aangegeven dat er nog veel geld bij de EDR ligt, in welk geval moet worden bekeken waar er kansen liggen, zeker als het gaat om het versterken van de economische functie van Emmen. Vóór de bespreking in september zou de fractie willen weten om hoeveel geld het gaat, om welke projecten het zou kunnen gaan en hoe het is gesteld met de cofinanciering. Wellicht kan er een link worden gelegd met bijvoorbeeld een stadstheater, de infrastructuur er omheen, het Rundedal en dergelijke.

De heer Stoffers kan zeggen dat hetgeen de heer Arends over het stadstheater heeft gezegd zo ook namens de BGE-fractie is aangegeven in de commissie.

Wat de heer Arends precies wil met het mondelinge amendement is niet helemaal duidelijk, maar het komt erop neer dat een en ander later wordt bekeken en daar voelt de BGE-fractie wel wat voor.

De heer Van Hoffen is van mening dat de heer Arends er gelijk in heeft dat in principe de hand in eigen boezem moet worden gestoken. Dat laat evenwel onverlet dat er altijd een afweging plaatsvindt tussen tegen een begroting stemmen, of daarmee instemmen met de nodige kanttekeningen en waarschuwingen. De fractie van de ChristenUnie denkt en stemt in positieve zin mee. Haar insteek is altijd positiefkritisch, zoals de laatste jaren wel is gebleken. Dat blijft ook zo. Men mag echter best aangeven dat in het verleden het heden ligt.

Formeel wordt een en ander voor kennisgeving aangenomen, maar dit is niet vrijblijvend, want er moet ook rekening worden gehouden met de signalen vanuit de raad. Een van de signalen is vastgelegd in een amendement. Spreker heeft daarvoor een argumentatie gegeven en doet dat nu niet weer. Het heeft te maken met kiezen en delen. Het college heeft consensus bereikt over het pondspondsgewijs uitsmeren van de bezuinigingen over alle beleidsterreinen en dat is prima, maar de raad heeft een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van het verdere proces. Daaraan wil het amendement meewerken.

De heer Van Hees heeft in eerste termijn aangegeven hoe de D66-fractie aan kijkt tegen de Kadernota en waarmee wat haar betreft rekening moet worden gehouden bij de begroting. Daar blijft zij achter staan. Degenen die twijfelen aan haar inbreng moeten de handelingen er maar eens op nalezen.

Wethouder Evenhuis heeft expliciet een vraag aan de fractie gesteld over het rijksbeleid c.q. het doorkorten van rijkskortingen. De goede verstanders zal in de afgelopen twee jaar van deze raadsperiode duidelijk zijn geworden dat de fractie pleit voor een sterk sociaal beleid, dat zij niet geporteerd is van het beleid dat in de huidige regering wordt gevoerd en

D66 soms ook niet mee gaat met voorstellen vanuit 'Den Haag'. Er moet erg veel werk worden verzet om een fatsoenlijk sociaal beleid neer te zetten en de fractie blijft zich daar volledig voor inzetten. Liever niet dan wel rijkskortingen, maar ze zijn een gegeven. De vraag is alleen hoe die zo positief mogelijk kunnen uitwerken voor de doelgroep, maar dat is en blijft een heel lastige operatie. In eerste termijn is al gezegd dat de gemeente met de handen moet af blijven van het sociale beleid. Spreker denkt dat dit ook jegens de heer Van Hoffen duidelijk genoeg is.

De voorstellen van het college wacht het college af – daarna zal de raad keuzes maken. Wel blijft de D66-fractie het jammer vinden dat met een korting van 5% op subsidies een verkeerd traject wordt ingezet. Er moet een korting plaatsvinden, maar eerder had een analyse moeten worden gemaakt van de invulling ervan. Nu wordt iedereen op 5% gezet en later wordt dan nog weleens bekeken waar meer of minder mogelijk is. Dat had misschien ook al in december of januari kunnen gebeuren. Dan had nu misschien tot een wat andere verdeling kunnen worden gekomen, in overleg met de raad.

De fractie is geschrokken van de gevolgen die het zou hebben als de afschaffing van het OZB-gebruikersdeel doorgang vindt en het college vasthoudt aan het uitgangspunt 'budgettair-neutraal'. Een verhoging van 12% is niet misselijk en daarop zitten de mensen bepaald niet te wachten. Het is des te meer reden om 'Den Haag' wakker te schudden en te zeggen dat dit gewoon niet kan. Wellicht is er in de raad draagvlak voor een brief naar 'Den Haag'. Emmen zou echt niet de eerste gemeente zijn, want meerdere gemeenten geven zo'n signaal af. Men mag daar echt wel weten wat de consequenties van een dergelijke maatregel zouden zijn.

De D66-fractie wacht met belangstelling de verdere ontwikkelingen richting de begrotingsbehandeling af. Dan zal zij weer een verantwoorde inbreng leveren.

De heer Dijkgraaf memoreert dat de heer Van Hees een paar keer heeft aangehaald dat er in 'Den Haag' dingen gebeuren die ook D66 niet ondersteunt. Er ligt dan ook een schone taak voor D66 om ervoor te zorgen dat er vervroegde verkiezingen komen!

In reactie op wat de heer Arends heeft gezegd het volgende. Natuurlijk ben je allemaal verantwoordelijk voor de uitkomst van begrotingen. De fractie van GroenLinks heeft steeds geprobeerd aan te geven dat het gaat om de gehanteerde systematiek om tot een begroting te komen. Haars inziens schort het daaraan en moet eens worden bekeken hoe zaken SMART kunnen worden afgewerkt. Het is een uitdaging daaraan te gaan werken.

Spreker is verder heel benieuwd naar de spannende discussie tussen de coalitiepartijen. Hij doet daar graag aan mee.

De heer Meijering wijst erop dat GroenLinks niet tot de coalitie behoort.

De heer Dijkgraaf heeft eerder van de heer Arends begrepen dat hij gewoon aan mag schuiven!

Al een paar keer heeft hij door de CDA-fractie een vergelijking horen trekken tussen Ede en Emmen. Volgens spreker is er sprake van een beetje om jaloezie, omdat Ede een wat andere gemeente is dan de gemeente Emmen. Hij heeft gedacht dat hij maar eens naar wat meer GroenLinks-

georiënteerde gemeenten moest gaan kijken om te zien of daar wellicht zeer goede dingen kunnen worden weggehaald, bijvoorbeeld Nijmegen en Groningen.

De heer Ensink merkt op dat Ede net zo groot is als Emmen.

De heer Dijkgraaf vervolgt dat het voor de nog komende discussie een flexibele inhuur van personeel van belang is. Wethouder Kuper heeft daar een aantal dingen over gezegd, maar heeft niet het volledige verhaal verteld. Het bedrag van € 500.000,- dat in de bezuinigingen is opgenomen, is een aparte post aan advieskosten, maar op het totale budget is er € 1,2 miljoen bijgekomen, en dan gaat het om flexibele inhuur. Over wat te dien aanzien kan worden gedaan, moet in september maar eens een flinke discussie worden gevoerd, want dit is nu nergens in terug te vinden.

De uitnodiging van wethouder Evenhuis om eens te praten over de grondpolitiek neemt spreker graag aan; hij zal snel een afspraak maken. Het gaat trouwens ook over de manier waarop je met grond wilt omgaan. Als moet worden geconstateerd dat de gemeente twee jaar geleden € 75 miljoen aan grond had en het vorig jaar € 78 miljoen en dat er van alles braak ligt, moet zijns inziens een discussie worden gevoerd over de vraag of je daaraan koste wat kost vast wilt houden, met wellicht alle negatieve gevolgen van dien.

De burgemeester heeft opgemerkt dat een visie op toekomstig beleid is opgenomen in de Strategienota, in welk verband deze heeft gesproken over stipjes aan de horizon. Echter, als je veel stipjes ver weg ziet, zou je die op een bepaald moment tot één grote bal moeten zien komen. Er is niets mis mee ook de Strategienota, wetende wat er allemaal nog gaat komen, eens onder de loep te nemen en zo nodig bij te stellen. Sprekers in steek is een andere strategische visie te ontwikkelen. Als het zover is, zal hij dit laten weten.

Het amendement zal de GroenLinks-fractie steunen.

De heer Schoo had de heer Arends in eerste instantie nog eens willen voorhouden dat 10+11+5 26 zetels is. Verderop in diens betoog begon hij te twifelen aan die 26. Er is dus nog hoop voor de oppositie!

De DOP-fractie wil het minimabeleid zo lang mogelijk buiten de bezuinigingen houden.

Over de sporthal De Zon is het nodige gezegd. De fractie is er voor dat die er komt. Hoe het gat kan worden gedicht, moet worden bekeken, maar spreker neemt aan dat de opmerkingen die de heer Arends richting de wethouder maakte ter harte zullen worden genomen.

De vragen over seniorenwoningen heeft de wethouder Hoogland keurig beantwoord. Zij heeft reeds besprekingen gevoerd. De aanbeveling in haar richting is er vooral ook de woningcorporaties bij te betrekken, aangezien deze eveneens een belangrijke rol spelen. Hier is het zo: zeg je Wooncom, zeg je Emmen – zeg je Emmen, zeg je Wooncom!

De heer Ensink wijst erop dat er meerdere corporaties zijn.

De heer Schoo weet dat, maar moet vaststellen dat Interparres iets kleiner is. Deze mag er overigens ook zeker bij betrokken worden.

Wethouder Evenhuis nam expliciet het woord 'sociaal' in de mond, daarmee bedoelend daarop diens beleid te willen

afstemmen. Dat geeft hoop voor de toekomst.

De DOP-fractie kan het ChristenUnie-amendement steunen.

De heer Meijering heeft in eerste termijn al iets gezegd over raad, college en ambtelijke organisatie, in welk verband hij heeft gesproken over op de winkel passen. In 2001 en 2002 zijn er al signalen geweest, doch daarmee is niets gedaan; de begrotingen zijn gewoon vastgesteld. Iedereen stond er bij en keek er naar! Met andere woorden: hand in eigen boezem. Spreker is het roerend met de heer Van Hees eens dat het voor korting van 5% op subsidies wel erg laat is. Er zijn instellingen die hun plannen voor het volgend jaar al klaar hebben. Als nu wordt gezegd dat zij het het volgend jaar met 5% minder moeten doen, kunnen zij in de problemen komen. De ONE-fractie denkt dat hiermee wat anders moet worden omgegaan.

De fractie ziet betreffende de sporthal met belangstelling tegemoet hoe de wethouder een en ander denkt in te vullen. Naar zij heeft begrepen, zijn er nog verschillende keuzes mogelijk.

Het is verheugend dat het college unaniem is over de voorgedragen suggesties, al heeft de ONE-fractie daar een enigszins andere mening over. Zij ziet met belangstelling de voorstellen bij de begroting tegemoet en zal daarop dan reageren. Eveneens is zij er blij mee dat wethouder Evenhuis zich hard wil maken voor het sociale beleid.

Zoals al zijn verwacht, steunt de fractie het amendement van de ChristenUnie-fractie.

De heer Arends heeft nog een vraag over onderdeel 2 van het ontwerpbesluit zoals vermeld onder 1. Voorgesteld wordt kennis te nemen de onder a., b. en c. vermelde zaken. De vraag is evenwel of alles wat door de raad in eerste en tweede termijn is gezegd zal worden meegenomen in de overwegingen die moeten leiden tot de uiteindelijke standpuntbepaling door het college. Hoe B&W hiermee om gaan, is natuurlijk hun eigen verantwoordelijkheid, echter: op hetgeen is voorgedragen, is door de fracties een aantal nuanceringen aangebracht. Hij neemt aan dat zij daárvan kennisnemen en dat dit voor hen aanleiding zal zijn tot het aanbrengen van wijzigingen. Daarvan uitgaande is amendering een wat heikel punt; het zou kunnen leiden tot een lavastroom aan amendementen.

De heer Van Hoffen wil erop wijzen dat 'kennisnemen van' niet vrijblijvend is. Dat geldt ook voor de signalen vanuit de raad, maar het laat onverlet dat de raad één punt kan vastleggen met aanvaarding van het amendement. Hij wil de PvdA-fractie graag uitnodigen dit amendement te steunen.

Wethouder Kuper zegt toe in september zeker te zullen terugkomen op de vraag over het Rundedal.

Voorts kan hij in reactie op de opmerkingen over de WAR en de BAR zeggen dat hij deze graag ter harte zal nemen bij de verdere begrotingsbesprekingen.

Richting de heer Dijkgraaf de opmerking dat vijf ton wordt bespaard op derden, niet sec op de advieskosten. Spreker heeft er de tabellen even op nageslagen en moet toegeven dat het er wat ongelukkig staat.

Wat de heer Arends heeft geformuleerd met betrekking tot het minimabeleid zal het college ter harte nemen, weshalve

er geen reden is om het ingediende amendement aan te nemen. Het daarin voorgestelde kan worden betrokken bij de behandeling van de begroting in november.

Wethouder Evenhuis verheugt zich geweldig op het zetten van een trend ten aanzien van het sociaal en economisch beleid. Er zijn trouwens ook andere wethouders die dit zijn gaan doen, want er zijn wel degelijk raakvlakken. Het doet hem verder erg veel deugd dat hij de hoop van de VVD-fractie is. Als hem de vrijheid wordt gegeven, dunkt hem dat tot een evenwichtig pakket is te komen, binnen de aangegeven marges. Bezien zal worden welke scenario's zijn uit te zetten en of, als ze zijn uitgezet, men daarvoor kan staan. 'Sociaal', 'economisch' en 'veilig' vindt brede ondersteuning in de raad. Hem lijkt dan ook dat het college op een breed draagvlak zal kunnen rekenen voor een genuanceerd beleid. Aan de heer Dijkgraaf nog de opmerking dat een half jaar geleden een discussie over de grondpolitiek is gevoerd, over alle gronden, de bestemming ervan etc. Dat er gronden zijn, wil niet zeggen dat ze tezelfdertijd in exploitatie worden genomen. Het perspectief ligt tussen 2004 en 2015. In elk geval zijn de gronden voor de gemeente een rijk bezit. Het is tevens een schaars middel om als overheid te kunnen sturen. Spreker meent dat ook GroenLinks dat graag wil op de grondpolitiek.

Wethouder Jumelet valt het op dat door een aantal fracties vooruit wordt gelopen op wat het college ten aanzien van stadstheater/CQ wil. Gesteld is dat hierover een open discussie wordt gevoerd en dat die zal uitmonden in een B-stuk. Er wordt weleens gezegd dat het college niet daadkrachtig genoeg is – daarbij de aantekening dat het graag de koers wil bepalen om vervolgens met de raad in discussie te gaan over dit belangrijke onderwerp.

Terecht is opgemerkt dat de inzet van het college met betrekking tot sporthal De Zon een andere is geworden. Misschien heeft hij het in zijn reactie te nadrukkelijk gesteld, maar er was ook expliciet naar gevraagd. Duidelijk is dat er een gat zit in de begroting voor de bouw van een nieuwe sporthal. Van het college mag natuurlijk worden verwacht dat het z'n best zal doen voor een evenwichtige afweging. Als het tot een standpunt is gekomen, zal zo mogelijk ook worden aangegeven waar de dekking vandaan kan komen.

Er is verder nog een vraag gesteld over het groenonderhoud. Uiteraard wordt dit meegenomen bij de afwegingen betreffende de bezuinigingen. Overigens heeft hij wel horen zeggen dat het laten verrichten van werk door anderen niet altijd goedkoper is. De bedoeling is de mogelijkheden goed te onderzoeken. Er zal sprake moeten zijn van een brede aanpak om uiteindelijk tot een substantiële bezuiniging te kunnen komen.

Wethouder Holman heeft nog één vraag van de VVD-fractie te beantwoorden, en wel betreffende de Interreg-gelden van de EDR. Geprobeerd zal worden keurig te beschrijven wat er wat dit betreft aan mogelijkheden zijn en wat de gemeente zelf zou kunnen doen. Hij zal zorgen dat dit er in september ligt.

De burgemeester reageert op de vraag van de heer Arends naar de betekenis van kennisneming. Indachtig de behande-

lingen van soortgelijke nota's in voorgaande jaren heeft het college vastgesteld dat de raad terughoudend is met het nemen van besluiten in dit kader. Derhalve heeft het college geprobeerd een 'knip' aan te brengen tussen datgene waarvan het college vindt dat op dit moment echt een besluit moet worden genomen en de andere punten. Het college vond het wat mager voor te stellen die punten voor kennisgeving aan te nemen, want die zou de raad dan eigenlijk zomaar kunnen laten passeren. De bedoeling van 'kennis nemen van' was de raad uit te nodigen daarop te reageren en dat is gedaan. Zoals verondersteld, worden de bijdragen van de fractie door het college meegewogen als het de ontwerpbegroting gaat opstellen. Het college heeft willen aangeven waarmee het bezig is, en de reactie van de raad is vervolgens de 'input' bij de opstelling van de begroting. De geleverde bijdragen zullen daarbij meewegen.

De heer Arends wil graag een korte schorsing, maar eerst het toegezegde amendement mondeling indienen.

Het onder punt 1 van het voorgestelde besluit luidt:

" 1. in te stemmen met de maatregelen 2004 en het tekort af te dekken ten laste van de budgettaire algemene reserve (BAR) " .

De PvdA-fractie stelt voor te schrappen: *het tekort af te dekken ten laste van de budgettaire algemene reserve (BAR)*.

Het is op dit moment nog niet noodzakelijk daar nu al een besluit over te nemen. Op z'n laatst zou de fractie dat willen doen bij het bestemmen van het resultaat, maar het zou ook kunnen bij de vaststelling van de begroting 2005. Zodoende kan nog de discussie worden afgewacht over de WAR en de BAR.

De heer Van Hoffen informeert of de wethouder van financiën hierover een mening heeft.

Wethouder Kuper kan het voorgestelde steunen.

De burgemeester denkt dat dit consequenties kan hebben voor het preventief toezicht. Voor zover hij het in het verleden heeft meegekregen, is er bij de vaststelling van de rekening geen tekort als bij begrotingswijziging een tekort wordt afgedekt waardoor de gemeente niet wordt geconfronteerd met preventief toezicht. Wat wordt voorgesteld, kan op dit moment best, maar het lijkt hem wel verstandig vóór het einde van het jaar te kijken wat moet worden gedaan ten aanzien van het lopende tekort over 2004.

De vice-voorzitter heeft begrepen dat het de bedoeling van de heer Arends is dat hierover bij de aanstaande begrotingsbehandeling een uitspraak wordt gedaan.

Wethouder Kuper wil op het voorgestelde niet nu, maar bij de begrotingsbehandeling reageren.

De vice-voorzitter concludeert dat het college het mondelinge amendement overneemt en dat dit dus niet in stemming hoeft te worden gebracht.

Ingaande op het verzoek van de heer Arends, wordt de vergadering vervolgens geschorst.

Schorsing.

De vice-voorzitter heropent de vergadering en geeft de gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer Arends deelt mede dat de PvdA-fractie na ampel beraad tot de slotsom is gekomen dat het amendement van de ChristenUnie-fractie niet zal worden gesteund. Ondanks haar sympathie daarvoor heeft zij vertrouwen in een evenwichtige verdeling. Daarom heeft zij op dit moment geen behoefte aan dit amendement.

De heer Van Hoffen wil graag even overleggen met zijn fractiegenoot.

Na een kort overleg met de heer Huttinga stelt **de heer Van Hoffen** vast dat zijn bijdrage kwam na die van de PvdA-fractie. Toen heeft hij verwoord steun van genoemde fractie te verwachten. Hij is in die fractie dan ook teleurgesteld. Hij denkt dat de PvdA-fractie het na de gevoerde discussie moeilijk vindt vanavond uit de coalitieband te stappen en kan dat billijken. Hem dunkt dat het bestuurlijk juist is het amendement in te trekken, omdat een afgestemd amendement contraproductief werkt. Beter een ingetrokken amendement dan een afgestemd amendement.

Spreker laat weten dat de ChristenUnie-fractie instemt met het gewijzigde ontwerpbesluit, minus punt d., derde aandachtstreepje (sociaal beleid voor minderdraagkrachtigen).

De heer Schoo volgt wat dit betreft de fractie van ChristenUnie.

De heer Dijkgraaf sluit zich daarbij eveneens aan.

Vóór de besluitvorming vermeldt **de vice-voorzitter** dat de heer Sleeking inmiddels de vergadering heeft verlaten.

Met inachtneming van de gemaakte kanttekeningen wordt hierna conform het gewijzigde voorstel van burgemeester en wethouder besloten.

Vragen van de heer Sleeking namens de PvdA-fractie over het bestemmingsplan 'De Tip'.

De heer Arends stelt voor, aangezien de heer Sleeking om welbekende gezondheidsredenen de vergadering heeft verlaten en de steller is van de vragen ex artikel 40, deze vragen schriftelijk af te doen en het antwoord desgewenst in de eerstvolgende vergadering van de commissie wonen en ruimte op de agenda te plaatsen.

Wethouder Hoogland-Foppen kan nog wat verder gaan. Het is namelijk de bedoeling dat het ontwerp in de raadscommissievergadering van september wordt behandeld. De afspraak was dat het voorontwerp vanavond zou worden uitgedeeld. (Het stuk wordt vervolgens uitgedeeld).

De voorzitter stelt vast dat dit de laatste vergadering voor de zomerreces was. Hij wenst iedereen een plezierige tijd toe en spreekt de hoop uit dat degenen die gaan reizen behouden huiswaarts zullen keren.

De vergadering is gesloten (22.29 uur).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 30 september 2004.

Voorzitter,

Griffier,

Agenda Categorie nummer	Agenda nummer	Stuk nummer	
A	1	--	Opening en vaststelling agenda.
B	1	RA04.0096	Vaststelling concernjaarverslag 2003.
B	2	RA04.0103	Burgerjaarverslag.
B	3	RA04.0097	Kadernota.
B	4	RA04.0073	Vaststelling verordening artikel 213a Gemeentewet.